

USKO HYVÄN TEKEMISEEN ÄÄNESTÄMÄLLÄ

**Seurakuntavaalien 2014 järjestäminen Lapuan,
Seinäjoen ja Joensuun seurakunnissa**

Itä-Suomen yliopisto, teologian osasto

Läntinen teologia

Pro gradu -tutkielma

Käytännöllinen teologia

Toukokuu 2016

Tiina Eskelinen

| | | | | |
|---|--|--|---|--------------------------|
| Tiedekunta – Faculty Filosofinen tiedekunta | | Osasto – School Teologian osasto | | |
| Tekijät – Author Tiina Eskelinen | | | | |
| Työn nimi – Title Usko hyvän tekemiseen äänestämällä. Seurakuntavaalien 2014 järjestäminen Lapuan, Seinäjoen ja Joensuun seurakunnissa. | | | | |
| Pääaine – Main subject | | Työn laji – Level | | Päivämäärä – Date |
| Käytännöllinen teologia | | Pro gradu -tutkielma | X | 5.5.2016 |
| | | Sivuainetutkielma | | |
| | | Kandidaatin tutkielma | | |
| | | Aineopintojen tutkielma | | |
| Sivumäärä – Number of pages 77 + 8 | | | | |
| Tiivistelmä – Abstract | | | | |
| <p>Tässä tutkielmassa pyritään selvittämään seitsemän seurakunnan vuoden 2014 seurakuntavaalien vaalitapahtumaa. Tutkielmassa ovat mukana Lapuan tuomiokirkkoseurakunta, Seinäjoen seurakunta ja Joensuun seurakuntayhtymään kuuluvat viisi seurakuntaa: Joensuun, Pielisensuun, Rantakylän, Pyhäselän ja Vaara-Karjalan seurakunnat. Seurakunnat on valittu niiden äänestysprosenttien perusteella. Vuoden 2014 seurakuntavaalien valtakunnallinen äänestysprosentti oli 15,5. Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan äänestysprosentti oli 25,5 ja Seinäjoen seurakunnan äänestysprosentti oli 25,4. Joensuun seurakuntayhtymän äänestysprosentti oli 9,2 prosenttia. Joensuun seurakunnalla äänestysprosentti oli 9,6, Pielisensuun seurakunnalla 8,6 prosenttia, Rantakylän seurakunnalla 8,0 prosenttia, Pyhäselän seurakunnalla 7,9 prosenttia ja Vaara-Karjalan seurakunnalla 13,8 prosenttia. Erot korkean äänestysprosenttien ja matalan äänestysprosenttien välillä on merkittävä. Tutkielmassa on siis mukana seurakuntia, joiden äänestyskäyttäytyminen oli valtakunnallista keskiarvoa vilkkaampaa tai laimeampaa.</p> <p>Tutkielmassa tarkastellaan seurakuntavaalitapahtuman järjestämistä seurakunnissa. Tutkimustehtävinä on selvittää, miten vuoden 2014 seurakuntavaalit järjestettiin seurakunnissa, millä tavalla vuoden 2014 seurakuntavaalit näkyivät seurakuntien alueella, millä tavoin ehdokaslistat olivat esillä ja mitä ne ilmensivät omista tavoitteista. Lisäksi tutkielmassa on otettu huomioon, miten seurakuntien ominaispiirteet mahdollisesti vaikuttivat äänestyskäyttäytymiseen. Tutkimusaineisto koostuu seurakunnille lähetetystä kyselyaineistosta ja seurakuntien antamasta muusta vaalimateriaalista. Tutkielma on laadullinen tutkimus. Tutkielmassa lähdeaineistoa on tarkasteltu käyttämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysi-tutkimusmetodia.</p> <p>Seinäjoen seurakunnan alueella järjestettiin ennakoäänestyspaikkoja enemmän kuin muiden seurakuntien alueilla. Äänestyspaikkoja oli sijoitettu seurakuntien tiloihin, kauppoihin, kouluihin, yhdistysten tiloihin ja vanhusten palvelutaloihin. Erityisesti kaupat olivat yleisiä ennakoäänestyspaikkoina seurakuntien omien tilojen lisäksi. Ennakoäänestyspaikkojen aukioloajoissa oli hieman vaihtelua. Seinäjoella aukioloajat kauppojen tiloissa olivat pidempää kuin muiden seurakuntien alueilla.</p> <p>Tutkielman johtopäätökset tukevat käsitystä siitä, että seurakuntavaalit ovat jokaisessa seurakunnassa omanlaisensa. Alueen maantieteellinen ja jäsenmäärän koko tulee huomioida vaalitapahtumaa järjestäessä. Seurakunnat hyödynsivät valtakunnallista suunnitelmaa järjestäessään vaaleja. Seurakuntavaaleista oli pyritty tiedottamaan hyödyntämällä eri medioita. Seurakuntalaisten kannustamiseen oli käytetty erilaisia keinoja. Seinäjoella oli teetetty oma vaalikarkki. Seinäjoen seurakunta oli myös mukana rahoittamassa ravitapahtumaan ostettua seurakuntavaalit-aiheista lähtöä. Seurakunta oli pyrkinyt motivoimaan äänestäjiä järjestämällä arvannon äänestäjien kesken. Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalla seurakuntavaaleja oli tuotu esille kaupungin kevätmarkkinoilla, seurakunnan oman kirpputorin läheisyydessä ja torilla. Lapualla järjestettiin kesällä 2014 Herättäjäjuhlat, joissa oli yleistä vaaliaktiivointia, minkä nähtiin hyödyttäneen myös alueen seurakuntalaisia. Joensuun seurakuntayhtymä oli järjestänyt ehdokkaille mahdollisuuden jalkautua kävelykadulle yhdessä yhtenä päivänä. Rantakylän seurakunnalta kerrottiin, kuinka siellä oli järjestetty kahvitilaisuus paikalliseen konditoriaan. Vastauksissa tuli esille, että korkeamman äänestysprosentin seurakunnissa Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalla ja Seinäjoen seurakunnalla oli keksitty omaperäisiä ideoita enemmän kuin Joensuun seurakuntayhtymän seurakunnissa.</p> <p>Seurakuntien antamien kyselyvastausten ja muun vaalimateriaalin perusteella on pyritty hahmottamaan, onko seurakuntien välillä ollut eroja seurakuntavaalien toteuttamisen aktiivisuudessa. Suuria eroavaisuuksia seurakuntien välillä ei löytynyt vaalien toteuttamisessa. Ainesiton perusteella voidaan sanoa, että seurakunnat voivat tuoda vaaleja enemmän esille ja kannustaa seurakuntalaisia äänestämään järjestämällä kaikille ehdokkaille yhteisiä tilaisuuksia. Vaikuttaa siltä, että seurakunnat voisivat paikallisesti enemmän keskittyä siihen, että myös ei-aktiiviset seurakunnan jäsenet saavat ehdokaslistoista mahdollisimman paljon tietoa. Seurakuntien on hyvä tiedostaa, että ehdokaslistojen ja ehdokkaiden määrällä merkitystä äänestysinnokkuudelle. Tämän vuoksi myös seurakunnan tulee olla aktiivinen ehdokasrekrytinnissa eikä jättää sitä vain valitsijayhdistysten tehtäväksi.</p> | | | | |
| Avainsanat – Keywords | | | | |
| seurakuntavaalit, kirkolliset vaalit, äänestyskäyttäytyminen, ennakoäänestys, ehdokaslista | | | | |

| | | | |
|--|--------------------------|--|------------------------------------|
| Tiedekunta – Faculty Philosophical Faculty | | Osasto – School School of Theology | |
| Tekijät – Author Tiina Eskelinen | | | |
| Työn nimi – Title Usko hyvän tekemiseen äänestämällä. Organizing the parish elections in parishes in Lapua, Seinäjoki and Joensuu. | | | |
| Pääaine – Main subject | Työn laji – Level | Päivämäärä – Date | Sivumäärä – Number of pages |
| Practical Theology | Pro gradu -tutkielma | <input checked="" type="checkbox"/> | 5.5.2016 |
| | Sivuainetutkielma | <input type="checkbox"/> | |
| | Kandidaatin tutkielma | <input type="checkbox"/> | |
| | Aineopintojen tutkielma | <input type="checkbox"/> | |
| Tiivistelmä – Abstract | | | |
| <p>This research studies parish elections in seven parishes of the Finnish Evangelical Lutheran Church. The parish elections were held in November 2014. The studied parishes are parishes in Lapua, Seinäjoki, Joensuu, Pielisensuu, Rantakylä, Pyhäselkä and Vaara-Karjala. The parishes were chosen by their turnout in parish elections in 2014. The voting rate in church was 15,5 percent. The turnout in Lapua parish was 25,5 percent, and in Seinäjoki 25,4 percent. The turnout in Joensuu parish union was 9,2 percent. The voting rate in Joensuu parish was 9,6 percent, Pielisensuu parish 8,6 percent, Rantakylä 8,0 percent, Pyhäselkä 7,9 percent and Vaara-Karjala 13,8 percent. The differences between the turnouts in parishes were significant. In this thesis there are two parishes where parishioners have voted more active than the members of Finnish Evangelical Lutheran Church on average. There are also five parishes where voting behaviour have been tame compared to Finnish average.</p> <p>This master`s thesis tries to clear the organizing the parish elections in local parishes. The research questions are how parish elections in 2014 was organized in parishes, how was the visibility of the elections in the parishes, how the lists of candidates were displayed and what did the lists express about their targets. The fifth question of this thesis is how the possible characteristics of parishes affected to the voting. The material of the thesis is collected by a questionnaire which was sent to the seven parishes. Parishes sent also their own material of parish elections which have been used in this thesis. The thesis is qualitative. The material is analyzed using the content analysis method.</p> <p>There were more places for early voting in the Seinäjoki parish than in other parishes. Voting locations were in parish facilities, stores, schools, associations facilities and in care home for elderly. Specially stores and parish facilities were common places for early voting. Voting times for early voting differed slightly. In the stores in Seinäjoki parishes area voting times were longer than in other parishes area.</p> <p>The material demonstrated that parish elections are different in every parish. The location of parish and the number of members must be taken into account. The parishes follows the instructions of the Finnish Evangelical Lutheran Church. Differences are the ways parishes give their personal touch. Also the volume of informing differs. Parishes could be more active in informing the lists of candidates and candidates. Parishes could organize more events where candidates come.</p> <p>The parishes had different ways to express coming elections. All the parishes had used media and the newspapers were commonly used. Seinäjoki parish had made their own candy for the elections. Also the parish advertised the parish elections in trotting race. There was a draw for voters in Seinäjoki. In Lapua the parish was in town event telling people about the upcoming elections. Also there was a national Herättäjäjuhlat event in Lapua summer 2014. The Joensuu parish union had organized an event in the city centre where candidates could promote themselves. Rantakylä parish held their own event in the local bakery.</p> <p>The purpose of this research was to find out if there were big differences how the parishes executed parish elections. According to questionnaire and other material of parish elections there were no big difference between parishes how they organized elections. However it showed that parishes in Lapua and Seinäjoki promoted the elections more than the other parishes. The difference between turnouts from the parishes can`t just be explained how the parishes executed the voting. All the parishes could do more effort. Voting behaviour in local parishes are different. The lists of candidates should be informed more by the parishes. Parishes could organize events where candidates and voters can meet.</p> | | | |
| Avainsanat – Keywords | | | |
| 2 | | | |
| Parish elections, church elections, voting behaviour, advance voting, list of candidates | | | |

Sisällys

| | |
|--|----|
| 1. Johdanto..... | 5 |
| 1.1. Johdanto..... | 5 |
| 1.2 Seurakuntavaalit 2014 | 6 |
| 2. Tutkimuksen tausta..... | 8 |
| 2.1 Seurakuntavaalien historia | 8 |
| 2.2 Seurakuntavaaleihin liittyvien käsitteiden määritelmät | 10 |
| 2.3 Aiempi tutkimus | 12 |
| 3. Tutkimuksen toteuttaminen | 17 |
| 3.1 Tutkimustehtävä | 17 |
| 3.2 Lähdeaineiston hankinta..... | 18 |
| 3.3 Lähdeaineiston kuvaus | 18 |
| 3.4 Tutkittavien seurakuntien luonne | 21 |
| 3.5 Tutkimusmetodi..... | 24 |
| 3.6 Luotettavuuden arviointi | 25 |
| 4. Vaalien järjestäminen seurakunnissa..... | 27 |
| 4.1 Ennakkoäänestyspaikkojen valinta..... | 27 |
| 4.2 Ennakkoäänestyspaikat ja –ajat | 29 |
| 4.3 Vaalipäivä..... | 36 |
| 5. Seurakuntavaalien näkyvyys | 38 |
| 5.1 Seurakuntien viestintäsuunnitelmat..... | 38 |
| 5.2 Seurakunnan työntekijöiden ohjeistus ja toiminta..... | 41 |
| 5.3 Vaaliviestinnän toteutus | 43 |
| 5.4 Ilmoitus äänioikeudesta | 48 |
| 6. Ehdokaslistat | 50 |
| 6.1 Lähtökohdat | 50 |
| 6.2 Ehdokasrekrytointi | 51 |
| 6.3 Ehdokaslistojen esittelyt..... | 52 |
| 7. Seurakuntien ominaispiirteet | 64 |
| 7.1 Seurakuntavaalien tulos seurakunnissa | 64 |
| 7.2 Äänestyskäyttäytymisen syitä seurakunnissa | 66 |
| 7.3 Jälkitunnelmat, mitä jäi jäljelle?..... | 70 |
| 8. Johtopäätökset | 71 |
| 9. Lähde- ja kirjallisuusluettelo | 74 |
| Liitteet | 80 |

| | |
|---------------|----|
| Liite 1 | 80 |
| Liite 2 | 82 |
| Liite 3 | 84 |

1. Johdanto

1.1. Johdanto

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien luottamushenkilöt valitaan joka neljäs vuosi seurakuntavaaleilla. Seurakuntavaalit järjestettiin vuonna 2014, jolloin ennakoäänestysaika oli 27.–31.10.2014 ja virallinen vaalipäivä 9.11. Vaalien valtakunnallinen äänestysprosentti oli 15,5. Seurakuntien välillä äänestysvilkkauudessa löytyi huomattavia eroja. Suurin äänestysprosentti oli Taivassalon seurakunnassa (43,8) ja matalin Tikkurilan seurakunnassa (6).¹

Vertailun vuoksi muissa valtakunnallisissa vaaleissa äänestysprosentti on ollut muun muassa vuoden 2015 eduskuntavaaleissa 70,1 prosenttia, vuoden 2012 presidentinvaalien toisella kierroksella 68,9 prosenttia, vuoden 2012 kunnallisvaaleissa 58,3 prosenttia ja vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa 41 prosenttia.² Kirkolla on aina ollut haaste saada seurakuntalaiset äänestämään. Keskimääräinen äänestysaktiivisuus ei koskaan ole ollut erityisen vilkas. Seurakuntavaalien valtakunnallinen äänestysprosentti on ollut jokaisessa nykyisen kaltaisissa vaaleissa alle 20 prosenttia.³ Seurakuntavaaleissa äänestää siis yleisesti pieni osa seurakuntalaisista.

Seurakuntalaisten laiskaan äänestyskäyttäytymiseen on monia syitä. Kirkon jäsenyys on vapaaehtoista ja kirkon rooli yksilön elämässä on ohentunut. Vaikka kirkkoon kuulutaan⁴, sen rooli koetaan omassa elämässä vieraaksi. Ihmiset eivät koe tarvetta vaikuttaa kirkon asioihin äänestämällä. Ihmiset eivät välttämättä tiedä kirkon toiminnasta ja toisaalta he eivät välitä ottaa siitä selvää. Kirkkoon kuulumisen voi olla osalle vain tapa. Ajatus, että kirkon palveluja saatetaan myöhemmin tarvita, riittää osalle syyksi kuulua kirkkoon. Seurakunnilla riittää haastetta saada jäsenensä äänestämään.

Toisaalta voidaan kysyä, tarvitseeko äänestysprosentin olla korkea. Riittääkö, että kirkon aktiiviset seurakuntalaiset äänestävät?

¹ Kirkon tiedotuskeskus.

² Tilastokeskus.

³ Äänestysprosentti seurakuntavaaleissa 1970–2010: 19,8 (1970); 18,0 (74); 18,9 (78); 17,9 (82); 17,4 (86); 14,9 (90); 13,0 (94); 13,7 (98); 14,3 (02); 14,5 (06); 17,0 (10). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nelivuotiskertomus 2012, 301.

⁴ Vuonna 2014 kirkon jäseniä oli 73,7 prosenttia suomalaisista. Sakasti. Kirkon jäsenet ja kastetut.

Luottamushenkilöt saavat monenlaista valtaa seurakunnassa. He ovat isossa roolissa päätettäessä seurakunnan viroista, taloudesta ja toiminnasta. Luottamushenkilöt toimivat yhdessä seurakunnan työntekijöiden kanssa. Luottamushenkilöt edustavat paikallisen seurakunnan jäseniä.⁵

Seurakunnan valtuutetut ovat tyypillisesti keski-ikäisiä naimisissa olevia seurakuntalaisia, jotka ovat enemmän kiinnostuneita kirkosta ja politiikasta kuin suomalaiset keskimäärin. He ovat aktiivisempia poliittisissa ja muissa järjestöissä ja osallistuvat seurakunnan toimintaan jumalanpalveluksissa käymällä ja vapaaehtoistyötä harjoittamalla. Mielenkiintoista on, että vaikka moni heistä on poliittisesti aktiivinen tai tullut valituksi poliittiselta ehdokaslistalta, suuri osa on sitä mieltä, ettei luottamushenkilön poliittinen aktiivisuus ole tärkeää seurakuntahallinnossa.⁶

Tutkimuksen aiheena on selvittää paikallisseurakuntien vaalitapahtuman järjestämisen piirteitä. Tutkielmassa sivutaan haastetta, miten paikallisseurakunta voi vaikuttaa äänestysprosenttiin. Tutkielmassa tulee esille, miten seurakunnat ovat olleet aktiivisia vaalien toteuttamisessa. Tutkielman aiheeseen liittyen voidaan asettaa hypoteesi, että seurakunnat, joissa on korkeampi äänestysprosentti, on eroavaisuuksia tavoissa järjestää seurakuntavaalit verrattuna matalamman äänestysprosentin seurakuntiin.

1.2 Seurakuntavaalit 2014

Seurakuntavaalikampanjan teemana oli Usko hyvän tekemiseen. Teemalla tahdottiin tuoda esille kirkon joka päivä tekemää hyvää työtä, joka jää monesti muun uutisoinnin varjoon. Teeman avulla pyrittiin selventämään ihmisille, mitä seurakunnat oikein tekevät ja mihin ne käyttävät kirkollisverorahat.⁷

Vuoden 2014 seurakuntavaaleihin tuli uudistuksia. Ensimmäistä kertaa seurakuntavaaleissa pyydettiin ehdokaslistoilta lyhyt esittely listan omista taustoista ja periaatteista. Tällä pyrittiin listojen läpinäkyvyyteen. Monet ehdokaslistat ovat aiemmin jättäneet ilmoittamatta oman taustansa.⁸ Toisena uudistuksena oli virallisen ilmoituskortin käyttömahdollisuus. Seurakunnilla, jotka olivat jakaneet alueensa äänestysalueisiin, kortti oli pakollinen. Muut seurakunnat saivat päättää tahtoivatko he lähettää mas-

⁵ Hiilamo et al. 2014, 11, 13, 118.

⁶ Aroharju 2004, 8, 10, 16, 20, 28.

⁷ Kirkon tiedostuskeskus.

⁸ Kirkon tutkimuskeskus.

sapostituksessa äänioikeutetuille jäsenilleen ilmoituskortin ja vaalikirjeen. 411 seurakunnasta 174 seurakuntaa hyödynsi mahdollisuutta. Kolmas uudistus oli vaalipäivän rajoittaminen vain sunnuntaille. Vaalipäivä sijoittui 9.11, joka sattui olemaan myös isänpäivä.⁹

Valituista luottamushenkilöistä puolet¹⁰ on uusia ja yli puolet naisia¹¹. Luottamushenkilöiden keski-ikä on 54 vuotta. Valituista 6,1 prosenttia on alle 30-vuotiaita, mikä on vähemmän kuin edellisissä vaaleissa, jolloin nuoria oli 8,7 prosenttia valituista.¹²

Vaalikoneen vastauksien perusteella on saatu tietoja uusien luottamushenkilöiden näkemyksistä. Valituista ehdokkaista noin puolet vastasi vaalikoneen kysymyksiin. Näiden vastausten perusteella voidaan sanoa jotakin heidän arvoistaan. Tulosten mukaan luottamushenkilöiden mielestä tärkeimmät asiat, joihin he voivat vaikuttaa seurakunnassa, ovat toiminnan suunnittelu, jumalanpalveluselämän ja hengellisen toimintaan vaikuttaminen sekä seurakunnan taloudenhoidon ja kiinteistöjen hallinta.¹³ Luottamushenkilöiden mukaan talouden heikentyessä tulisi mieluummin myydä kiinteistöjä ja muodostaa seurakuntayhtymiä kuin supistaa toimintaa ja vähentää työntekijöiden määrää.¹⁴

⁹ Kirkon tiedotuskeskus.

¹⁰ 51 prosenttia.

¹¹ 54 prosenttia.

¹² Kirkon tiedotuskeskus.

¹³ Kirkon tutkimuskeskus.

¹⁴ Kirkon tutkimuskeskus.

2. Tutkimuksen tausta

2.1 Seurakuntavaalien historia

Varhaisin kertomus seurakunnan päätöksenteosta voidaan lukea Apostolien teoista, jossa kerrotaan, kuinka koolla ollut seurakunta valitsi joukostaan yhden palvelutehtävään.¹⁵ Seurakuntalaisten oikeus olla mukana päättämässä kirkon asioista perustuu hengelliseen demokratiaan. Hengellinen demokratia liittyy käsitykseen lahjavanhurskaudesta.¹⁶ Mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon perustellaan teologisesti luterilaisella opilla yleisestä pappeudesta. Jokainen seurakuntalainen on osa Kristuksen ruumista eli seurakuntaa. Jokaisella on oma rooli ja tehtävä osallistua ja vaikuttaa seurakunnassa.¹⁷ Kuitenkin teologinen ja hallinnollinen seurakunta merkitsivät kauan eri asioita. Harvalla seurakuntalaisella oli mahdollisuus vaikuttaa äänestämällä seurakunnan edustajien valintaan ennen 1900-luvun muutoksia.¹⁸

Pohjoismaissa on pitkä historia paikallisella itsehallinnolla ja itsemääräämisoikeudella. Käräjät edustavat varhaisinta tällaista muotoa. Vapaille miehille oli velvollisuus osallistua käräjille päättämään alueen asioista yhdessä. Keskiajalla käräjien tilalle kehittyi kirkonkokous. Sen tehtäviin kuului huolehtia päätöksistä liittyen kirkon ja pappilan rakentamiseen ja ylläpitoon sekä köyhäinhuoltoon ja kansanopetukseen. Seurakunnilla oli myös kirkonisäntiä, joiden tehtävä oli hoitaa seurakunnan taloutta. Kirkonkokousten ja kirkonisäntien lisäksi olivat niin kutsutut kuudennusmiehet ja kirkkoneuvostot. Niiden rooli oli vastata kirkkokurista ja hengellisistä asioista. Seurakuntalaisilla oli oikeus osallistua kirkonkokouksiin ja olla mukana päättämässä kuudennusmiehien, kirkonisäntien ja kirkkoneuvostojen jäsenten valinnassa. Kuitenkin vain pieni osa seurakuntalaisista sai todellisuudessa olla mukana kokouksissa. Osallistumisoikeus oli maata omistavilla miehillä. Heidän valtansa määräytyi omaisuuden suuruuden mukaan.¹⁹

Vuonna 1865 tuli voimaan kunnallislaki, joka erotti kunnan ja seurakunnan erillisiksi toimijoiksi. Vuonna 1869 kirkkolaki sääti, että seurakunnan asioista tuli päättää kolme ryhmää, jotka muodostuivat seurakunnan jäsenistä, seurakuntalaisten valitsemista

¹⁵ Korteniemi 1994, 49; Apt. 1:15–26.

¹⁶ Juntunen 2005, 54.

¹⁷ Raivio 1994, 38.

¹⁸ Raivio 1994, 40.

¹⁹ Raivio 1994, 39–40.

edustajista ja kirkollisen viran haltijoista. Kuitenkaan laki ei muuttanut tavallisen seurakuntalaisen mahdollisuutta vaikuttaa, sillä äänioikeus perustui jokaisen ruokakunnan eli perheen maksamaan kirkollisveron suuruuteen. Vuonna 1908 kirkonkokouksesta tuli ainoastaan vaalitapahtuma, jossa päätettiin edustajat kirkkovaltuustoon. Seurakunnilla oli oma kirkkovaltuusto, jonka alla kirkkohallintokunta huolehti talousasioista.²⁰

Vuonna 1913 äänioikeutta muutettiin koskemaan sekä miehiä että naisia. Kun ennen äänioikeus määräytyi ruokakunnan maksaman kirkollisveron suuruuden mukaan, jätettiin tämä peruste pois. Äänioikeus laajennettiin koskemaan vähintään 24-vuotiaita. Tämän lisäksi seurakuntalainen pystyi saamaan yhden lisä-äänen täytettyään 40 vuotta ja toisen oltuaan kymmenen vuotta naimisissa. Lisä-ääniä sai vuoteen 1953 saakka.²¹ Samana vuonna myös alennettiin äänioikeusikäraja 21 vuoteen.²²

Aluksi kirkkovaltuuston edustajista päätettäessä käytettiin enemmistövaaleja. Äänioikeutettu sai äänestää saman verran ehdokkaita kuin oli valittujen määrä. Vaalit eivät olleet valtakunnalliset vaan ne järjestettiin seurakunnissa eri aikoina. Edustajia ei valittu kaikkia kerralla vaan jokaisessa vaalissa äänestettiin pienen erovuorossa olevien edustajien tilalle uudet.²³ Vuodesta 1944 alkaen äänestys on ollut salainen.²⁴

Vuonna 1970 järjestettiin ensimmäistä kertaa seurakuntavaalit, jotka olivat valtakunnallisesti yhtä aikaa ja edustajat valittiin suhteellisen vaalitavan mukaan, kuten aiemmin oli tapahtunut jo eduskunta- ja kuntavaaleissa.²⁵ Vielä vuoden 1970 seurakuntavaaleissa alle 21-vuotiaat eivät saaneet äänestää.²⁶ Äänioikeus laajennettiin koskemaan 18 vuotta täyttäneitä vuonna 1971.²⁷ Kun ehdokkaat ennen valittiin vasta kirkonkokouksessa, täytyi vaalitavan uudistuksen jälkeen päättää ehdokkaat etukäteen. Tällöin mukaan tulivat valitsijayhdistykset, joiden tehtäväksi tuli asettaa ehdokkaat. Vielä tuolloin valitsijayhdistysten ehdokaslistat nimettiin ainoastaan numerotunnus-²⁸ Valitsijayhdistykset ovat saaneet käyttää ehdokaslistoissa tunnuksia vuodesta 1994 lähtien.²⁹

²⁰ Raivio 1994, 41–42.

²¹ Kortekangas & Huotari 1974, 13; Raivio 1994, 42–43.

²² Kortekangas & Huotari 1974, 13.

²³ Raivio 1994, 44–45.

²⁴ Kinnunen 2000, 37.

²⁵ Raivio 1994, 45–46.

²⁶ Kortekangas & Huotari 1974, 13–14.

²⁷ Savioja 1984, 11.

²⁸ Kinnunen 2000, 38.

²⁹ Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nelivuotiskertomus 2012, 304.

Äänioikeuden lisäksi vaalikelpoisuuden ehtoja on vuosien saatossa muutettu. Vuonna 1869 ehdokkaan tuli olla vähintään 30-vuotias mies. Vaalikelpoisuus laajennettiin koskemaan naisia vuonna 1923. Vuonna 1958 vaalikelpoisuusikäraja aleni 25 vuoteen ja vuonna 1971 sitä alennettiin vielä 20 vuoteen.³⁰

Kortekankaan ja Huotarin tutkimuksessa tuodaan esille, kuinka kirkko on muuttanut edustajavalintajärjestelmää yleensä hieman jäljessä maallisen hallinnon niin valtion kuin kunnan vaaleista.³¹ Kirkko on kuitenkin osoittanut muutosrohkeutta 2000-luvulla. Vuoden 2010 seurakuntavaaleissa 16-vuotiaat saivat ensimmäistä kertaa äänestää. Tämä nähtiin merkittävänä uudistuksena koko yhteiskunnan kannalta.³²

Nykyisin äänioikeus- ja vaalikelpoisuusikärajat eivät ole samat. 16-vuotias saa äänestää seurakuntavaaleissa, mutta vasta 18-vuotiaana hän saa asettua ehdokkaaksi.³³

Vuonna 1970 toteutettu seurakuntavaalien uudistaminen nosti äänestysprosenttia huomattavasti. Muutos oli yli kymmenkertainen. Äänestysprosentteja voidaan vertailla mielekkäästi vasta alkaen vuoden 1970 seurakuntavaaleista. Tällöin niin vaalitapa kuin ehdokasasettelu muuttui nykyisenkaltaiseksi.

2.2 Seurakuntavaaleihin liittyvien käsitteiden määritelmät

Seurakuntien tulee noudattaa kirkkolakia, kirkkojärjestystä ja kirkon vaalijärjestystä.³⁴ Kirkkolain mukaan seurakuntavaalit ovat välittömät, salaiset ja suhteelliset.³⁵ Seurakuntavaaleista määrätään tarkemmin kirkon vaalijärjestyksessä.³⁶

Seurakuntavaaleissa valitaan luottamushenkilöt kirkkovaltuustoon ja seurakuntaneuvostoon. Jos seurakunta on itsenäinen, järjestetään vain kirkkovaltuuston jäsenten vaalit. Jos seurakunta kuuluu seurakuntayhtymään, järjestetään seurakunnassa kahdet vaalit: yhtymän yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaalit sekä seurakunnan oman seurakuntaneuvoston jäsenten vaalit.³⁷

Kirkkovaltuuston tehtävät ovat muun muassa seurakunnan toiminnan ja talouden päälinjoista sopiminen, kirkollisveron suuruuden määrääminen sekä rakennushankkeista

³⁰ Savioja 1984, 26, 28–29.

³¹ Kortekangas & Huotari 1974, 13–14; Kinnunen 2000, 37.

³² Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nelivuotiskertomus 2012, 299.

³³ KL 23 luku, 2 §, 12 §.

³⁴ Hiilamo et al. 2014, 37.

³⁵ KL 23 luku, 9 §.

³⁶ KVJ 2 luku.

³⁷ Hiilamo et al. 2014, 115.

ja virkojen perustamisesta päättäminen. Se on seurakunnan hallinnon ylin päättävä luottamuselin. Kirkkovaltuusto valitsee myös kirkkoneuvoston, jonka tehtävä on valmistella, toimeenpanna ja valvoa päätöksiä. Seurakuntayhtymään kuuluvilla seurakunnilla on yhteinen kirkkovaltuusto sekä kirkkoneuvosto.³⁸

Kirkkovaltuuston lisäksi seurakuntavaaleissa äänestetään luottamushenkilöt seurakuntaneuvostoon, jos seurakunta kuuluu seurakuntayhtymään. Yhdessä kunnassa on joko yksi seurakunta tai seurakuntayhtymä, johon kuuluvat kunnan alueella olevat seurakunnat. Useamman kunnan alueen seurakunnat voivat muodostaa myös yhteisen seurakuntayhtymän. Jokaisella seurakuntayhtymän seurakunnalla on siis oma seurakuntaneuvosto, mutta myös yhtymän seurakuntien yhteinen kirkkovaltuusto. Seurakuntaneuvoston tehtävät ovat rajatummalla, sillä se vastaa niistä varoista, jotka yhteinen kirkkovaltuusto sille määrää.³⁹

Seurakuntavaaleissa saa äänestää viimeistään vaalipäivänä 16 vuotta täyttänyt kirkon jäsen. Seurakuntalainen on äänioikeutettu siinä seurakunnassa, johon hänet on merkitty jäseneksi vaalivuonna 15. elokuuta mennessä.⁴⁰

Seurakuntalaisen, joka tahtoo asettua ehdolle, tulee olla vaalikelpoinen. Vaalikelpoinen on ”kristillisestä vakaumuksesta tunnettu 18 vuotta täyttänyt seurakunnan konfirmoitu jäsen, joka ei ole vajaavaltainen”.⁴¹ Kirkkolaisissa määrätään, että seurakunnan luottamushenkilön tulee edistää kirkon parasta sekä toimia arvokkaasti ja tehtävän edellyttämällä tavalla. Luottamushenkilö on valittu tehtävään.⁴²

Seurakuntavaalit toimittaa vaalilautakunta. Jos seurakunta on jaettu äänestysalueisiin, jakautuu vaalilautakunta jaostoihin. Jaostot huolehtivat oman alueen äänestämisen käytännön järjestelyistä. Jos seurakunta kuuluu seurakuntayhtymään, on sillä oma vaalilautakunta, mutta myös yhtymän yhteinen keskusvaalitoimikunta. Keskusvaalitoimikunnan tehtävät ovat seurakuntavaalien toimenpidesuunnitelman ja aikataulun hyväksyminen, äänioikeutettujen luetteloiden laatiminen, seurakuntavaaleja koskevien kuulutusten ja ilmoitusten laatiminen ja julkaiseminen sekä seurakuntien omien vaalilautakuntien auttaminen niin, että vaalien yhtenäinen toteutus on mahdollista.⁴³

³⁸ Hiilamo et al. 2014, 115–120.

³⁹ Hiilamo et al. 2014, 115, 120.

⁴⁰ KL 23 luku, 12 §.

⁴¹ KL 23 luku, 2 §.

⁴² KL 23 luku, 1 §.

⁴³ KVJ 2 luku, 4 §.

Valitsijayhdistys asettaa ehdokkaat seurakuntavaaleissa. Valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvitaan vähintään kymmenen äänioikeutettua jäsentä seurakunnasta, johon valitsijayhdistys perustetaan. Yksi seurakuntalainen voi olla mukana perustamassa yhtä valitsijayhdistystä kirkkovaltuustoon ja yhtä seurakuntaneuvostoon.⁴⁴

2.3 Aiempi tutkimus

Teologian tohtorit emerituspiispat Paavo Kortekangas ja Voitto Huotari ovat tehneet yhdessä tutkimuksen vuoden 1970 seurakuntavaaleista. Silloisen Kirkon tutkimuslaitoksen (nyk. tutkimuskeskus) vuonna 1974 julkaisema Seurakunta vaaliurnilla -tutkimus käsittelee vuoden 1970 seurakuntavaaleja yleisellä tasolla. Ensimmäistä kertaa suhteellisella vaalitivalla valittavien luottamushenkilöiden vaaleihin asetettiin odotuksia, joiden toteutumista tutkimus pyrkii selvittämään. Tutkimuksessa kuvaillaan vaalien valmisteluvaihetta, vaalitapahtumaa, äänestysaktiivisuutta, äänestäjäkunnan rakennetta sekä valitsijayhdistysten saamaa kannatusta ja valittuja luottamushenkilöitä. Lähdeaineistona toimivat 60 seurakunnan vaaliasiakirjat sekä kyselyaineisto. Lisäksi kirkon kokoamat äänestysprosentit toimivat tutkimuksessa aineistona.⁴⁵ Tutkimus tukee hyvin tämän tutkielman tutkimustehtävien syventämistä. Tutkimus nostaa esille äänestykseen vaikuttavia tekijöitä.

Kirkon tutkimuskeskus on vuonna 1987 julkaissut teologian tohtori Juha Kauppisen tekemän tutkimuksen vuoden 1986 seurakuntavaaleista. Tutkimuksessa Kauppinen pyrkii kuvaamaan, kuinka vuoden 1986 seurakuntavaalit ja niiden tulokset ovat muuttuneet 16 vuoden aikana. Kauppisen tutkimuksessa tuodaan esille, kuinka seurakunnan toiminta, sijainti ja koko vaikuttavat vaalitapahtumaan. Lähdeaineistona ovat sadan otosseurakunnan tiedot sekä kirkon keräämiä tilastoja kyseisistä vaaleista.⁴⁶ Kauppisen tutkimus auttaa tässä tutkielmassa hahmottamaan, miten paikalliset tekijät voivat vaikuttaa vaalitapahtumaan ja kuinka vaalitapahtuma on jokaisessa seurakunnassa omanlainen.

Hallintotieteen ja oikeustieteen maisteri Anita Savioja on tutkinut hallintotieteen alaan liittyvässä pro gradu -tutkielmassaan seurakuntavaaliehdokkaiden vaalikelpoisuutta ja

⁴⁴ KVJ 2 luku, 13 §.

⁴⁵ Kortekangas & Huotari 1974, 2–3.

⁴⁶ Kauppinen 1987, 6–7.

tunnusten käyttökieltoa.⁴⁷ Vuoden 1994 seurakuntavaaleissa valitsijayhdistysten ehdokaslistoilla sai olla ensimmäistä kertaa poliittiset tunnukset. Ennen tätä ehdokaslistat merkittiin roomalaisin numeroin ja poliittiset ja muut vaikuttajat listojen taustalla olivat piilossa.⁴⁸ Saviojan tutkielma auttaa syventämään haastetta, joka liittyy ehdokaslistojen taustojen vähäiseen informaatioon.

Yhteiskuntatieteiden tohtori Risto Raivio tutkii väitöskirjassaan puolueiden roolia seurakuntavaalien ehdokasasettelussa, seurakuntavaalien merkitystä puolueiden toiminnalle, seurakuntavaaleissa äänestävien syitä äänestää, puolueiden vaikutusta äänestysmotivaatioon sekä luottamushenkilöiden roolia. Aineistona Raivio käyttää puolueiden julkaisemia ohjelmia ja virkailijoiden teemahaastatteluja, kolmen seurakunnan tietoja vuoden 1986 seurakuntavaalien äänestäjistä, näiden kolmen seurakunnan kirkkoherrojen ja hallinnon virkamiesten haastatteluja sekä samojen seurakuntien luottamushenkilöiden kyselyn vastauksia. Lisäksi Raivio hyödyntää kirkon tutkimuskeskuksen valtakunnallista kyselyaineistoa.⁴⁹

Raivion tutkimus auttaa hahmottamaan paikallisseurakunnan äänestämiseen vaikuttavia tekijöitä. Raivion tutkimuksessa tulee esille mahdollisia syitä äänestysaktiivisuuden vaihteluihin seurakuntien välillä. Tutkimuksen kohteena on kolme tapausseurakuntaa, jotka ovat samalta alueelta, mutta tyypiltään varsin erilaisia. Raivio tutkii erityisesti poliittisten puolueiden roolia seurakuntien hallinnossa. Esille kuitenkin tulee myös tämän tutkielman kannalta hyödyllisiä tuloksia ehdokaslistojen merkityksestä.⁵⁰

Seurakunnan hallintomallissa on samanlaisia piirteitä kuin kunnallishallinnossa. Tämä ei ole kummallista, kun muistaa kuntien ja seurakuntien yhteisen historian.⁵¹ Yhteiskuntatieteiden tohtori Sami Borgin tekemää tutkimustyötä liittyen valtakunnallisiin vaaleihin tukee tutkielman aihetta. Seurakuntavaaleja voidaan lähinnä verrata kunnallisiin vaaleihin, joita Borg on muun muassa tutkinut. Tässä tutkielmassa Borgin hahmotelmia äänestysmotivoimiseen on hyödynnety.⁵²

Teologian tohtori Henrietta Grönlund on tutkinut seurakuntavaalien äänestyskäyttämistä. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisussa Grönlund tarkastelee erityisesti nuorten äänestyskäyttämistä vuoden 2010 seurakuntavaaleissa. Raportissa Grönlund

⁴⁷ Savioja 1984.

⁴⁸ Raivio 1994, 54.

⁴⁹ Raivio 1994, 69, 80.

⁵⁰ Raivio 1994, 162.

⁵¹ Hiilamo et al. 2014, 113.

⁵² Borg 2008.

esittelee Kirkon tutkimuskeskuksen kyselyaineiston pohjalta syitä, miksi ihmiset ovat äänestäneet tai jättäneet äänestämättä vuoden 2010 seurakuntavaaleissa.⁵³

Grönlundin mukaan syyt seurakuntavaaleissa äänestämiseen olivat kaikissa ikäryhmissä suunnilleen samanlaiset. Suurimmat syyt vuoden 2010 seurakuntavaaleissa äänestämiseen olivat myönteinen suhtautuminen seurakunnan toimintaan, usko äänestämällä vaikuttamiseen sekä kiinnostus vaikuttaa seurakunnan asioihin. Nuorilla äänestämiseen vaikutti hieman enemmän kuin muilla ikäryhmillä vaalikoneen käyttömahdollisuus sekä tutun ihmisen kehoitus äänestää.⁵⁴

Ihmiset jättivät Grönlundin mukaan äänestämättä seurakuntavaaleissa, koska heillä ei ole tapana äänestää seurakuntavaaleissa, he eivät koe seurakunnan asioita mielenkiintoisina tai heidän mielestään seurakunnassa kaikki on hyvin. Nuoret ilmoittivat muita ikäryhmiä useammin äänestämättömyyden syiksi, ettei heitä seurakunnan asiat kiinnostaa, ehdolla ei ole ketään, jonka he tunsivat henkilökohtaisesti tai ehdokasryhmien tavoitteet jäivät epäselväksi.⁵⁵

Grönlundin raportissa esitetään myös mahdollisuuksia, kuinka ihmiset saataisiin äänestämään seurakuntavaaleissa. Nettiäänestysmahdollisuus helpottaisi äänestämistä. Jos ehdokaslistojen taustat ja tavoitteet tuotaisiin selkeästi esille, saattaisi se lisätä kiinnostusta äänestää.⁵⁶ Grönlundin raportti on yksi tuoreimmista seurakuntavaalien äänestyskäyttäytymiseen liittyvistä tutkimuksista, joten se antaa ajankohtaista tietoa.

Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan kirkkososiologian graduseminaariryhmän tutkimusaiheena olivat vaalit ja valta kirkossa lukuvuonna 2011–2012. Seminaari-ryhmä työsti mikrokirjan, jossa he lyhyiden artikkeleiden kautta esittelevät pro gradu -aiheitaan. Aiheet käsittelevät vuoden 2010 seurakuntavaaleja ja arkkipiispan vaalia sekä vuoden 2011 eduskuntavaaleja.⁵⁷

Kirkkohallitus on teettänyt analyysin vuoden 2014 seurakuntavaalien medianäkyvyydestä. Raportissa esitetään, kuinka seurakuntavaalit olivat olleet esillä digitaalisessa uutismediassa⁵⁸ sekä sosiaalisen median⁵⁹ keskusteluissa ajanjaksolla 1.9.–

⁵³ Grönlund 2011, 4.

⁵⁴ Grönlund 2011, 21.

⁵⁵ Grönlund 2011, 21.

⁵⁶ Grönlund 2011, 22.

⁵⁷ Helander & Hintsala 2013.

⁵⁸ Digitaalisen median tietokannan digitaaliset lähteet: suomalaiset digitaaliset sanomalehdet, lehdistötiedotteet, uutistoimistot, eTV&eRadio, toimialasivut, julkinen sektori ja ammattilehdet.

⁵⁹ Sosiaalisen median tietokannoilla tarkoitetaan blogeja, keskustelupalstoja, Facebookia, Twitteriä, YouTubea ja niiden kommenttiosioita.

30.11.2014. Raportissa on käytetty digitaalisen ja sosiaalisen median tietokantojen hakua sanoilla seurakuntavaalit, srkvaalit, kirkkovaalit, kirkollisvaalit, kyrkoval, församlingsvalet.⁶⁰

Raportin mukaan syyskuussa yleisenä teemana oli ehdokasasettelu, lokakuussa ennakkoäänestys ja marraskuussa virallinen äänestyspäivä ja vaalien jälkeiset pohdinnat liittyen äänestäjiin, äänestysprosenttiin sekä valittuihin ehdokkaisiin. Muista teemoista puolueiden rooli ja tasa-arvoinen avioliittolaki olivat hieman esillä. Vähemmän medianäkyvyyttä saivat seurakuntalaki ja hyväntekeväisyys.⁶¹

Sekä digitaalisessa uutismediassa että sosiaalisessa mediassa kiinnitettiin huomiota laimeaan äänestysaktiivisuuteen, äänestyksessä tapahtuneisiin sekaannuksiin ja kirkosta eronneiden suureen määrään. Toisaalta huomiota sai joissain seurakunnissa kohonnut äänestysprosentti sekä sosiaalisessa mediassa tapahtunut yksittäisten ihmisten kannustus äänestää ja seurakuntavaalien merkityksen korostaminen. Raportin mukaan vaalien kampanjakasvot olivat maltillisesti esillä ja ehdokkaina olleet julkisuuden henkilöt eivät herättäneet laajasti huomiota.⁶²

Digitaalisessa uutismediassa eniten vaaliuutisia ja -artikkeleja julkaisivat Kotimaa24, Yle uutiset, Ilkka, Karjalainen ja Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Ilkka⁶³ julkaisi 83 vaaleihin liittyvää uutista ja Karjalainen⁶⁴ 55. Sosiaalisessa mediassa seurakuntavaalit näkyivät erityisesti Twitterissä, jossa Usko hyvän tekemiseen -hashtagia hyödynnettiin raportin mukaan hyvin.⁶⁵

Vuoden 2014 seurakuntavaaleista on tehty medianäkyvyyden lisäksi raportti liittyen äänestyskampanjan onnistumiseen. Aineisto pohjautuu 400 seurakuntalaisen internetkyselyn vastauksiin. Vastaajat olivat nähneet vaalimainontaa erityisesti lehdissä, televisiossa ja ulkona. Noin kolmannes vastaajista koki kampanjan lisänneen mielenkiintoa seurakuntavaaleja kohtaan. Kuitenkin yli puolet vastaajista ilmoitti, ettei kampanjalla ollut vaikutusta omaan mielenkiintoon vaaleja kohtaan.⁶⁶

⁶⁰ Kirkkohallitus 2014.

⁶¹ Kirkkohallitus 2014.

⁶² Kirkkohallitus 2014.

⁶³ Ilkka on Etelä-Pohjanmaan maakuntalehti.

⁶⁴ Karjalainen on Pohjois-Karjalan maakuntalehti.

⁶⁵ Kirkkohallitus 2014.

⁶⁶ Öhman 2014.

Kyselyssä kysyttiin myös äänestämättä jättäneiltä vastaajilta⁶⁷, miksi he eivät äänestäneet. Yli puolet vastasi, että heiltä puuttui syy äänestämiseen. 16 prosenttia ilmoitti syyksi ehdokasvalinnan vaikeuden. 23 prosenttia ilmoitti jonkun muun kuin valmiiksi annetun vaihtoehdon syyksi. Näitä olivat muun muassa vaalipäivän ajankohta Isänpäivänä, nettiäänestysmahdollisuuden puuttuminen ja äänestyspaikkojen kaukainen sijainti. Toisaalta vain prosentti ilmoitti syyksi, ettei tiennyt voivansa äänestää ja kolme prosenttia epäselvyyden kirkkovaltuuston ja seurakuntaneuvoston vaalien jaon välillä.⁶⁸

⁶⁷ Kyselyyn vastasi 400 seurakuntalaista, joista 67 prosenttia ilmoitti jättäneensä äänestämättä.

⁶⁸ Öhman 2014.

3. Tutkimuksen toteuttaminen

3.1 Tutkimustehtävä

Tässä tutkielmassa tarkastelen vuoden 2014 seurakuntavaalien järjestämistä Lapuan, Seinäjoen ja Joensuun seurakunnissa. Tarkastelun kohteeksi olen valinnut kaksi seurakuntaa, joissa äänestysprosentti vuoden 2014 seurakuntavaaleissa oli valtakunnallista äänestysprosenttia suurempi. Tämän lisäksi olen valinnut yhden seurakuntayhtymän seurakunnat, koska niissä kaikissa äänestysaktiivisuus oli heikompaa kuin keskimäärin.

Olen tarkastellut seitsemän seurakunnan käytäntöjä ja toimintaa liittyen vuoden 2014 seurakuntavaaleihin. Nämä seitsemän seurakuntaa ovat Lapuan tuomiokirkkoseurakunta, Seinäjoen seurakunta sekä Joensuun seurakuntayhtymään kuuluvat Joensuun, Rantakylän, Pielisensuun, Pyhäselän ja Vaara-Karjalan seurakunnat. Myös Enon seurakunnalle lähetettiin tutkielman lähdeaineistona olevat kysymykset ja aineistopyyntö, mutta kyseinen seurakunta päätti olla osallistumatta tutkielmaan. Tämän vuoksi Joensuun seurakuntayhtymän seurakunnista puuttuu yksi, mikä tulee huomata.

Päätutkimuskysymykseni on:

1. Miten vuoden 2014 seurakuntavaalit järjestettiin Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa, Seinäjoen seurakunnassa sekä Joensuun seurakuntayhtymään kuuluvissa Joensuun, Rantakylän, Pielisensuun, Pyhäselän ja Vaara-Karjalan seurakunnissa?

Lisäksi tutkielmassa käsitellään seuraavia alakysymyksiä:

2. Millä tavalla vuoden 2014 seurakuntavaalit näkyivät julkisuudessa?

3. Millä tavoin ehdokaslistat olivat esillä julkisuudessa?

4. Mitä ehdokaslistat ilmensivät omista tavoitteista?

5. Miten seurakuntien ominaispiirteet mahdollisesti vaikuttivat äänestyskäyttäytymiseen?

Näihin tutkimuskysymyksiin pyrin vastaamaan lähdeaineiston ja muun kirjallisuuden pohjalta. Lähdeaineistonani ovat seurakuntien vastaukset kyselyyni sekä materiaali-pyyntöllä saatu vaaliaineisto. Tämän lisäksi aiheeseen liittyvä kirjallisuus täydentää tutkimusaineistoa.

3.2 Lähdeaineiston hankinta

Tutkielmaan osallistuvien seurakuntien kirkkoherrat saivat valita, kuka heidän seurakunnassa vastaa kysymyksiin ja lähettää vuoden 2014 seurakuntavaaleihin liittyvää materiaalia. Tämän lisäksi olen pyytänyt Joensuun seurakuntayhtymän viestintäpäälliköltä aineistoa. Seurakuntayhtymän viestintäpäälliköltä sain seurakuntayhtymän yhteisen viestintäsuunnitelman. Tämän lisäksi sain seurakuntalehdessä julkaistuja uutisia liittyen vaaleihin. Seinäjoen seurakunnan seurakuntalehdet olivat käytössäni. Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalla ei ole seurakuntalehteä. Seurakuntalehtien vaaliuutiset antavat kuvaa seurakuntien vaalitapahtumasta. Lähdeaineistona niistä käytän kuitenkin vain ehdokaslistojen kuvauksessa. Tutkielman liitteenä olevat saatekirje ja kysymykset kannattaa lukea ennen tämän tutkielman läpikäymistä.

Tutkielmassa tarkastellaan etukäteen valittujen seurakuntien toimintaa vaaleissa. Aluksi oli tärkeää lähestyä kyseisten seurakuntien kirkkoherroja ja kysyä heiltä, olisiko heidän seurakunnan mahdollista osallistua tutkimukseen. Kahdeksasta seurakunnasta vain yksi seurakunta kieltäytyi osallistumasta vedoten heille sopimattomaan ajankohtaan. Ensimmäinen yhteydenotto kirkkoherroihin tapahtui sähköpostitse ennen joulua 2014.

Ensimmäisen yhteydenoton jälkeen lähestyin heitä uudelleen tammikuussa sähköpostitse muodollisen saatekirjeen ja tutkimuskysymysten selvittämisen helpottamiseksi tehdyllä kyselyllä. Kirkkoherrat saivat itse päättää, kenelle he delegoivat kysymyksiin vastaamisen, materiaalin keräämisen ja lähettämisen.

Kevään 2015 aikana sain sähköpostitse ja kirjeitse seurakunnilta vastaukset. Laitoin kerran muistutusviestin sähköpostitse.

3.3 Lähdeaineiston kuvaus

Lähdeaineisto perustuu kyselyyn, jossa on avoimia kysymyksiä. Kyselyssä ei ole lainkaan monivalintakysymyksiä. Osa kysymyksistä on luonteeltaan sellaisia, joihin pyydetään tarkkoja faktoja kuten ennakoäänestyspaikkojen määrä ja aukioloajat. Osa kysymyksistä pystyy vastaamaan sen pohjalta, millaisen mielikuvan vastaaja itse on saanut aiheesta kuten työntekijöiden toiminta vaaleihin liittyen ja perustelut ennakoäänestyspaikkojen sijainneille. Osa kysymyksiin riittää kyllä- tai ei-vastaus kuten saivatko seurakuntalaiset ilmoituksen äänioikeudesta.

Kyselyn lisäksi lähdeaineistoni koostuu materiaalista, jonka seurakunnat saivat valita ja kerätä. Kyselyssä toivoin saavani seurakunnilta vaalien viestintäsuunnitelman sekä mahdollisesti seurakuntien alueiden lehtien vaalimainontaa. Tämän lisäksi pyysin, että seurakunnat lähettäisivät koosteet vaalilistoista, ehdokkaiden saamat äänimäärät ja muun mahdollisen vaalimateriaalin.

| Lähdeaineisto | Joensuun seurakuntayhtymä | Joensuu | Pielisen-suu | Rantakylä | Pyhäselkä | Vaara-Karjala | Lapua | Seinäjoki |
|--|---------------------------|---------|--------------|-----------|-----------|---------------|-------|-----------|
| Arvontainfo | | | | | | | | X |
| Ehdokaslistojen oma kuvaus | | | | X | | X | | |
| Facebook-ryhmän tiedotusinfo | | | | | | | X | |
| (Yhteisen) kirkkovaltuuston ehdokaslistojen yhdistelmä | | X | X | | X | | X | X |
| Mainoksia | | | | | | | X | |
| Seurakuntalehti | X | X | | | | | | X |
| Seurakuntaneuvoston ehdokaslistojen yhdistelmä | | X | X | | X | | | |
| Vaalilautakunnan vaalipöytäkirjoja | | | | | X | | | |
| Vaalitoimitustiedotusta | | | X | X | | X | X | |
| Vaalien tulos | | X | X | X | X | X | | |
| Valokuvia | | | | | | | X | X |
| Vastaukset | | X | X | X | X | X | X | X |
| Viestintäsuunnitelma | X | | | | | | X | X |
| Värväyskirja | | | | | | | X | |

Taulukko 1. Tutkimusta varten kerätty lähdeaineisto.

Olen koonnut taulukkoon seurakunnilta saadun vaalimateriaalin. Lähdeaineisto koostuu seitsemän seurakunnan vastauksista 27 valmiiksi annettuun kysymykseen. Tämän lisäksi seurakunnat ovat lähettäneet muuta vuoden 2014 seurakuntavaaleihin liittyvää materiaalia, jonka luonteen voi taulukosta hahmottaa.

Kaikki seurakunnat lähettivät vastaukset kyselyyn. Lisäksi seurakunnat lähettivät seuraavaksi kuvatun materiaalin. Joensuun seurakunta lähetti seurakuntaneuvoston ja seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston ehdokaslistojen yhdistelmät, vaalien tulokset oman seurakunnan osalta ja seurakuntalehden vaalinumeron. Pielisensuun seurakunnan materiaali koostuu ehdokaslistojen yhdistelmästä seurakuntaneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaaleissa, vaalien tuloksista ja työvuorolistoista ennakoäänestyspaikoilla ja vaalipäivänä. Rantakylän seurakunta lähetti vaalien tulokset ehdokaslistoittain sekä tiivistelmän ehdokaslistoista, äänestyspaikkojen käytänteistä ja tuloksesta. Pyhäselän seurakunnan materiaali koostuu seurakuntaneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston ehdokaslistoista ja vaalien tuloksista, vaalipöytäkirjoista ja ennakoäänestyspaikkojen suunnitelmasta. Vaara-Karjalan seurakunnalta käytössäni on molempien vaalien tulokset, ehdokaslistojen oma lyhyt esittely, vaalitoimitsijoille annetut ohjeet sekä tiedot ennakoäänestyspaikoista. Lisäksi sain Joensuun seurakuntayhtymän viestinnästä seurakuntalehdessä julkaistua vaaliuutisointia sekä viestintäsuunnitelman.⁶⁹

Seinäjoen seurakunta lähetti sähköpostitse vastaukset ja ennakoäänestyspaikkojen tiedot. Kirjeitse seurakunta lähetti kolme seurakuntalehden numeroa ja seurakunnan tapahtumalehden, ehdokaslistojen yhdistelmän, kuvan T75-raveista Seinäjoen raviradalla, jonne seurakunta oli ostanut oman Seurakuntavaalilähdön ennen ennakoäänestysviikon alkua, sekä lyhyen selvityksen arvonnasta ja karkkien jaosta.⁷⁰

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalta lähetettiin Värväyskirja vapaaehtoistoiminnasta, selvityksiä liittyen vaalitiedotukseen, vaali-infoa valitsijayhdistyksiä varten sekä vaaliviestintää, johon kuului vaalimainoksia sekä kuvia vaaleihin liittyen.⁷¹

3.4 Tutkittavien seurakuntien luonne

Kirkkolain mukaan seurakunnan rajat noudattavat kuntajakoa. Yhden kunnan alueella saa olla yksi seurakunta tai seurakuntayhtymä. Poikkeuksista päättää kirkkohallitus.⁷² Saman kunnan alueella sijaitsevien seurakuntien täytyy kuulua yhteiseen seurakuntayhtymään. Myös useamman kunnan alueen seurakunnat voivat muodostaa yhteisen

⁶⁹ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntien ja viestinnän materiaali.

⁷⁰ Seinäjoen seurakunnan materiaali.

⁷¹ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan materiaali.

⁷² KL 3 luku, 3 §.

seurakuntayhtymän.⁷³ Seurakunnan alueella voi olla kappeliseurakuntia.⁷⁴ Tutkielmassa on tarkastelussa seitsemän seurakuntaa. Näistä viisi kuuluu Joensuun seurakuntayhtymään. Seinäjoen seurakunta on jaettu alue seurakuntaan ja kolmeen kappeliseurakuntaan. Lapuan tuomiokirkkoseurakunta on alueeltaan ja taloudeltaan yksi seurakunta.

Jokaisella seurakunnalla on omat erityispiirteensä. Seurakuntien jäsen-, toiminta- ja taloustilastoja tutkimalla voi huomata seurakuntien moninaisuuden. Alueelliselta piirteeltään seurakunnat on jaettu maaseutumaisiin ja kaupunkimaisiin. Tämä jako voi olla kuitenkin epäselvä. Tarkempaan jakona pidetään ryhmittelyä pääkaupunkiseutuun, kasvukeskuskaupunkeihin ympäristöineen, muuhun kaupunkimaiseen asutukseen ja varsinaiseen maaseutuun. Pienten ja keskisuurien kaupunkien seurakunnat eivät välttämättä eroa kirkolliselta elämältään maaseutualueiden keskustaajamista. Keski- ja Pohjois-Suomessa kirkollinen elämä koetaan luontevammaksi kuin Etelä-Suomessa.⁷⁵

Seurakunnan sijainnin lisäksi erityispiirteisiin vaikuttaa sen jäsenten ikärakenne. Seurakuntien ikärakenteessa on eroja. Osa seurakunnista on lapsiperhevoittoista kun taas osan seurakuntien alueella on paljon yksin asuvia. Seurakuntien ikärakenne voi myös muuttua vuosien saatossa sen jäsenten vanhetessa. Maaseudulla erityisesti iäkkäitä on paljon, kun työikäiset ovat muuttaneet opiskelun ja työn takia kaupunkeihin.⁷⁶

| Seurakunta | Joensuu | Pielisensuu | Rantakylä | Pyhäselkä | Vaara-Karjala | Lapua | Seinäjoki |
|-------------------------|---------|-------------|-----------|-----------|---------------|--------|-----------|
| Seurakuntalaisten määrä | 14 947 | 12 579 | 11 096 | 5990 | 3449 | 13 054 | 51 495 |

Taulukko 2. Jäsenmäärä tutkimusseurakunnissa.⁷⁷

Vuonna 2014 Joensuun seurakuntayhtymään kuului 52 878 jäsentä. Kunnan väkiluku oli 75 041. Kirkkoon kuului Joensuussa siis 70,5 prosenttia väestöstä. Seurakuntien jäsenmäärissä oli eroja. Vuonna 2014 Joensuun seurakunnassa oli jäseniä 14 947. Pielisensuun seurakunnassa oli 12 579 seurakuntalaista. Pyhäselän seurakunnassa oli 5990, Rantakylän seurakunnassa oli 11 096 ja Vaara-Karjalassa oli 3449 jäsentä.⁷⁸

⁷³ KL 11 luku, 1 §.

⁷⁴ KL 3 luku, 4 §.

⁷⁵ Hiilamo et al. 2014, 22–24.

⁷⁶ Hiilamo et al. 2014, 24.

⁷⁷ Sakasti. Kirkon jäsenet ja kastetut.

⁷⁸ Sakasti. Kirkon jäsenet ja kastetut.

Tarkasteltavista Joensuun seurakuntayhtymän seurakunnista kolme: Joensuun, Pieli-sensuun ja Rantakylän seurakunnat ovat kaupungin keskustan läheisyydessä. Ne ovat kaupunkimaisia seurakuntia. Pyhäselän ja Vaara-Karjalan seurakunnat ovat tyypiltään kaupungin ja maaseudun rajalla. Etäisyydet ovat pidemmät kuin kaupungin ytimessä olevien seurakuntien alueilla.

Vaalivuonna 2014 Lapuan tuomiokirkkoseurakuntaan kuului 13 054 jäsentä. Lapuan väkiluku oli tuolloin 14 733. Näin ollen 88,6 prosenttia lapualaisista oli myös seura-kunnan jäseniä.⁷⁹ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kerrotaan olevan keskisuuri maa-seutuseurakunta.⁸⁰

Kirkon tilastojen mukaan vuonna 2014 Seinäjoen seurakuntaan kuului 51 495 jäsentä. Kunnan väkiluku oli tuolloin 60 880. Näin ollen 84,6 prosenttia kaupunkilaisista kuu-lui kirkkoon vaalivuonna.⁸¹ Seinäjoen seurakunta on jaettu neljään alueeseen: Seinä-joen alue seurakuntaan sekä Nurmon, Peräseinäjoen ja Ylistaron kappeliseurakuntiin. Seinäjoen alue seurakuntaan kuuluu noin 30 000 jäsentä.⁸² Nurmon seurakunta liitettiin Seinäjoen seurakuntaan vuonna 2009. Seinäjoen seurakunnan kotisivuilla kerrotaan Nurmon alueella vaikuttavan erityisesti herännäisyys.⁸³ Peräseinäjoen alueella on seu-rakunnan kotisivujen mukaan noin 3000 seurakuntalaista. Alue liitettiin Seinäjoen seu-rakuntaan vuonna 2005.⁸⁴ Ylistaron alue liitettiin Seinäjoen seurakuntaan vuonna 2009. Seurakuntalaisia alueella on noin 5000.⁸⁵ Seinäjoen seurakunnan alue muodos-tuu siis yhdestä suuresta alue seurakunnasta, jossa yli puolet seurakuntalaisista asuu. Tämän lisäksi seurakuntaan kuuluu kolme kappeliseurakuntaa. Pienimmässä eli Perä-seinäjoella on 3000 seurakuntalaista kun taas isoimmassa kappeliseurakunnassa Nur-mossa on noin 12 000 jäsentä.

Erityisesti Lapuan ja Seinäjoen alueella Etelä-Pohjanmaalla vaikuttaa herätysliikkeistä herännäisyys. Liikkeen johto Herättäjä-yhdistys sijaitsee Lapualla. Etelä-Pohjan-maalla on myös evankelisella liikkeellä kannatusta. Herätysliikkeistä myös vanhoillis-lestadiolaisuutta on alueella.⁸⁶

⁷⁹ Sakasti. Kirkon jäsenet ja kastetut.

⁸⁰ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

⁸¹ Sakasti. Kirkon jäsenet ja kastetut.

⁸² Seinäjoen seurakunnan Internet-sivut. Seinäjoen alue seurakunnan historia.

⁸³ Seinäjoen seurakunnan Internet-sivut. Nurmon kappeliseurakunnan historia.

⁸⁴ Seinäjoen seurakunnan Internet-sivut. Peräseinäjoen kappeliseurakunnan historia.

⁸⁵ Seinäjoen seurakunnan Internet-sivut. Ylistaron kappeliseurakunnan historia.

⁸⁶ Huotari 1981, 151, 153.

Pohjois-Karjalassa herännäisyys, evankelisuus ja lestadiolaisuus ovat vaikuttaneet hengelliseen elämään. Nykyisin Joensuun alueella Kansanlähetys ja lestadiolaisuus ovat suurimmat herätysliikkeet.⁸⁷

Joensuun kaupunginvaltuustossa paikkajako on muotoutunut niin, että Sosialidemokraattipuolueella on 16 edustajaa, Keskustalla 14, Kokoomuksella kymmenen, Perussuomalaisilla kahdeksan, Vihreillä kuusi, Vasemmistoliitolla neljä ja Kristillisdemokraateilla yksi edustaja.⁸⁸

Lapuan kaupunginvaltuustossa 2013–2016 puolueet ovat edustettuna seuraavasti: Keskustalla on 15 edustajaa, Kokoomuksella yhdeksän, Perussuomalaisilla neljä, Kristillisdemokraateilla kolme, Sosialidemokraateilla kolme ja Vasemmistoliitolla yksi edustaja.⁸⁹

Seinäjoen kaupunginvaltuustossa valtuutetuista on Keskustan jäseniä 18, Kokoomuksen jäseniä 16, Perussuomalaisten jäseniä viisi, Kristillisdemokraattien jäseniä kaksi, Sosialidemokraattipuolueen jäseniä kahdeksan ja Vasemmistoliiton jäseniä yksi sekä Vihreiden edustajia yksi.⁹⁰

Lapualla ja Seinäjoella kaupunginvaltuustojen suurimmat puolueet ovat Keskusta ja Kokoomus. Joensuussa SDP ja Keskusta ovat suurimmat. Vihreillä ja Vasemmistoliitolla on enemmän edustajia kaupunginvaltuustossa Joensuussa kuin Lapualla tai Seinäjoella.

3.5 Tutkimusmetodi

Tutkielma on luonteeltaan laadullinen tutkimus. Tutkimusmetodina käytän aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Tehtävänäni on jäsenellä käyttämäni lähdeaineisto selkeäksi kokonaisuudeksi, joka on yhtenäinen, mutta myös mielekäs ja informatiivinen. Metodin avulla pyrin saamaan tutkimuskysymyksiini selkeät sanalliset vastaukset.⁹¹

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä voidaan käsittää olevan kolme vaihetta: aineiston pelkistäminen, aineiston ryhmittely ja teoreettisten käsitteiden luominen. Olen pyr-

⁸⁷ Huotari 1981, 155; Kinnunen 2000, 217, 227.

⁸⁸ Joensuun kaupungin Internet-sivut. Kaupunginvaltuusto.

⁸⁹ Lapuan kaupungin Internet-sivut. Kaupunginvaltuusto.

⁹⁰ Seinäjoen kaupungin Internet-sivut. Kaupunginvaltuusto.

⁹¹ Tuomi & Sarajärvi 2009, 108.

kinyt pelkistämisvaiheessa tiivistämään lähdeaineiston materiaalin. Olen etsinyt aineistosta tutkimuskysymyksieni kannalta oleellisia asioita ja pelkistänyt niiden ilmaiset. Aineiston ryhmittelyvaiheessa olen jaotellut lähdeaineiston tutkimustehtävien mukaisesti ja pyrkinyt löytämään seurakuntien välillä yhteneväisyyksiä ja eroja. Kolmannessa vaiheessa, jossa tehtävänä on käsitteellistää sisältö, olen pyrkinyt luomaan lähdeaineiston informaatiosta teoreettisia käsitteitä ja luokitella ne suurempiin kokonaisuuksiin. Tutkielman lopussa olen tiivistänyt tekemäni johtopäätökset.⁹²

Tutkimuksen tarkoituksena on pyrkiä selittämään tutkimustehtävät mahdollisimman selkeästi. Tämän lisäksi tutkielma on kuvaileva. Pyrin tekemään tarkkoja kuvauksia vaaleihin liittyvistä asioista seurakunnissa. Pyrin nostamaan esille ilmiön keskeiset ja kiinnostavat piirteet.⁹³

3.6 Luotettavuuden arviointi

Tutkielman lähdeaineisto koostuu seitsemän seurakunnan yksittäisten työntekijöiden, joko kirkkoherran, seurakuntasihteerin tai seurakunnan tiedottajan vastauksista annettuihin kysymyksiin.

Joensuun seurakunnalta vastasi seurakuntasihteerit. Muissa mukana olevien Joensuun seurakuntayhtymän seurakunnilta vastaukset kyselyyn antoivat kirkkoherrat ja muun materiaalin lähettämistä vastasivat seurakuntasihteerit. Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan tiedot lähetti seurakunnan tiedottaja. Seinäjoen seurakunnalta vastasi viestintäjohtaja.

Voidaan olettaa, että kysymyksien vastaamiseen on käytetty vastaajien kesken eri määrä aikaa ja huomiota. Vastaajat ovat saattaneet unohtaa mainita aiheeseen liittyen jotain ja toisaalta muistaa jotain heikommin. Osaan kysymyksiin on voitu keskittyä tarkemmin kuin toisiin. Osa kysymyksistä on saattanut olla vastaajalle vieraampia kuin toiset. On esimerkiksi ymmärrettävää, että tiedottaja osaa vastata viestintään liittyviin kysymyksiin tarkemmin kuin kirkkoherra, jonka toimenkuvassa viestinnän rooli ei ole yhtä suuri.

Lähdeaineistona ovat myös seurakuntien lähettämä vaalimateriaali. Materiaali koostuu erikseen pyydyistä dokumenteista, sekä muusta vaaleihin liittyvästä aineistosta, jonka jokainen seurakunta on saanut itse päättää. Tämän lisäksi olen pyytänyt erikseen

⁹² Tuomi & Sarajärvi 2009, 108–111.

⁹³ Hirsjärvi et al. 2010, 138–139.

Joensuun seurakunnan yhtymän viestinnästä vaalimateriaalia. Seurakunnat ovat antaneet eri verran materiaalia.

Tutkielmassa käytettävästä lähdemateriaalista ei voida sanoa tarkkoja johtopäätöksiä vaan ainoastaan suuntaa-antavia. Materiaalilla on pyritty antamaan kuvaus vaalien toteuttamisesta paikallisseurakunnissa. Syy-seuraus-suhteiden tarkka määrittäminen on aineiston luonteen ottaen mahdotonta. Tutkielman yhtenä tarkoituksena on kuitenkin kannustaa seurakuntia aktiiviseen toimimiseen vaalien hyväksi tuomalla esille seurakuntien erilaisia tapoja vaalitapahtuman järjestämisessä.

4. Vaalien järjestäminen seurakunnissa

4.1 Ennakkoäänestyspaikkojen valinta

Seurakuntia pyydettiin vastaamaan kysymyksiin, jotka liittyivät äänestyksen käytännön järjestelyihin. Kysymysten avulla pyrittiin saamaan selville seurakuntien ennakkoäänestyspaikkojen määrä, sijainti ja aukioloajat. Seurakuntia pyydettiin myös kertomaan, millä perusteilla he valitsivat paikat. Hypoteesina oli ajatus, että äänestysaktiivisuuden erot voisivat liittyä siihen, kuinka paljon seurakuntalaisille järjestettiin mahdollisuuksia äänestää ennakkoäänestysviikolla.

Ennakkoäänestys on ollut mahdollista seurakuntavaaleissa vuodesta 1986 lähtien.⁹⁴ Ennakkoäänestämisen on seurakuntavaaleissa kasvavassa suosiossa. Kun vuoden 2010 seurakuntavaaleissa ennakkoäänesti 54,5 prosenttia äänioikeutetuista, vuoden 2014 seurakuntavaaleissa prosentti oli jo 59,9. Valtakunnallisessa vaalikampanjassa keskityttiin yhtenä osana erityisesti ennakkoäänestysmahdollisuuteen. Ennakkoäänestyspaikoiksi suositeltiin paikkoja, joissa ihmiset arkisin liikkuvat. Kirkkohallituksen ja opetushallituksen puolelta oppilaitoksia kannustettiin ottamaan ennakkoäänestyspaikkoja.⁹⁵

Vaalitutkija Borg on tutkinut yhteiskunnallisten vaalien äänestyskäyttäytymistä. Hän nostaa esille ennakkoäänestys- ja kotiäänestysmahdollisuuksien merkittävyyden. Hänen mukaan tutkimuksissa on käynyt ilmi, että mahdollisuus äänestää muulloinkin kuin vaalipäivänä ja muualla kuin omalla äänestysalueella, lisää äänestysaktiivisuutta.⁹⁶ Ennakkoäänestyksen suosio on siis yleisesti tiedossa.

Seurakunnat kertoivat perusteluja ennakkoäänestyspaikkojen valinnalle. Eniten vastauksissa tuotiin esille äänestyspaikkojen saavutettavuus. Ennakkoäänestyspaikat valittiin sen perusteella, missä ihmisten oletettiin liikkuvan ennakkoäänestyksen aikana. Kynnystä äänestää tahdottiin madaltaa tuomalla äänestysmahdolliseksi paikoissa, joissa ihmiset hoitavat arkipäivän askareitaan.⁹⁷ Ruokakaupat, palvelutalot ja koulut

⁹⁴ Heilimo 1990, 12.

⁹⁵ Kirkon tiedotuskeskus 2014.

⁹⁶ Borg 2008, 33.

⁹⁷ Joensuun, Pielisensuun, Rantakylän, Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

mainittiin.⁹⁸ Myös maantieteelliset sijainnit mainitaan yhdessä vastauksessa perusteluksi äänestyspaikkojen valinnalle.⁹⁹ Myös tämä viittaa mahdollisesti siihen, että ennakkoäänestyspaikat valittiin niin, että seurakuntalaiset ensinnäkin huomaisivat, että on seurakuntavaalit ja toiseksi voisivat siinä hetkessä päättää äänestää. Helppo saavutettavuus vaikutti olleen keskeinen syy äänestyspaikkojen valinnalle. Vain yksi seurakunta ei maininnut kyselyssä tätä perusteeksi.¹⁰⁰ Ennakkoäänestyspaikkojen valinta voi viitata siihen, että ihmiset eivät lähde pelkästään äänestämisen vuoksi liikkeelle.

Nuorten huomioiminen äänestyspaikkoja valitessa tuli esille. Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalta tarkennettiin, että opettajat opastivat oppilaita jopa ryhminä äänestämään.¹⁰¹

Kirkon vaalijärjestyksen vaatimat ennakkoäänestyspaikat mainitaan perusteeksi sijainnin valinnalle.¹⁰² Kirkon vaalijärjestyksessä määrätään, että ennakkoäänestys tapahtuu kirkkoherranvirastoissa tai seurakunnan toimistossa joka päivä ennakkoäänestysaikana kello 9–18. Tämän lisäksi vaalilautakunta määrää muut ennakkoäänestyspaikat ja aukioloajat niille.¹⁰³

Lähes kaikki seurakunnat, joissa oli keskimääräistä matalampi äänestysprosentti, ilmoittivat yhdeksi perusteeksi paikkojen valinnalle aikaisemman kokemuksen.¹⁰⁴ Vastajat eivät kertoneet tarkemmin, tarkoittivatko ne aiemmalla kokemuksella hyviä vai huonoja kokemuksia. Voi olla, että tyydyttiin perinteisiin paikkoihin tai oli saatu palautetta sopivista sijainneista. Aiempi kokemus voi siis viitata siihen, että äänestyspaikkoja muutettiin tai vaalittiin perinteitä. Perinteiden kunnioitus on hyvä asia, kun entiset paikat on todettu hyviksi. Toisaalta aiempien paikkojen uudelleentalinta saattaa olla helppo ratkaisu. Kuitenkin myös Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalta vastattiin perinteiden vaikuttaneen äänestyspaikkojen valitsemiseen.¹⁰⁵

Seurakunnat vastasivat lyhyesti kysymykseen ennakkoäänestyspaikkojen valinnasta. Jokaisessa vastauksessa annettiin vain kaksi tai kolme syytä. Seurakuntien välillä ei

⁹⁸ Pielisensuun seurakunnan, Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

⁹⁹ Vaara-Karjalan seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁰⁰ Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁰¹ Pielisensuun, Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁰² Pielisensuun ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁰³ KVVJ 2 luku, 24 §.

¹⁰⁴ Joensuun, Rantakylän, Vaara-Karjalan ja Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁰⁵ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

löytynyt merkittäviä eroja siinä, millä perusteilla niissä valittiin ennakkoäänestyspaikat.

4.2 Ennakkoäänestyspaikat ja -ajat

| Ennakkoäänestyspaikka | Joensuu | Pielisensuu | Rantakylä | Pyhäselkä | Vaara-Karjala | Lapua | Seinäjoki |
|---|-----------|-------------|-----------|-----------|---------------|-----------|-----------|
| Asumis- ja kuntoutuspalvelut ikääntyville | 0 | 0 | 2 | 0 | 0 | 2 | 15 |
| Kaupat | 3 | 4 | 3 | 0 | 1 | 2 | 9 |
| Oppilaitokset | 4 | 2 | 0 | 1 | 0 | 3 | 14 |
| Seurakunnan tilat | 3 | 1 | 1 | 2 | 3 | 4 | 6 |
| Yhdistystilat | 0 | 0 | 0 | 0 | 2 | 0 | 4 |
| Yhteensä | 10 | 7 | 6 | 3 | 6 | 11 | 48 |

Taulukko 3. Ennakkoäänestyspaikat tutkimusseudunnissa.

Ylläoleva taulukko selventää seurakuntien ennakkoäänestyspaikkojen määrän ja paikat. Seurakunnat ilmoittivat, missä ennakkoäänestyspaikat sijaitsivat omalla alueella. Kyselyvastausten lisäksi pystyin tutkielmassani hyödyntämään seurakuntien lähettämää muuta materiaalia. Joensuun seurakunnan lähettämässä seurakuntalehdessä¹⁰⁶ ilmoitettiin muun muassa tutkielmassa tarkasteltavien Joensuun, Pielisensuun, Rantakylän, Pyhäselän ja Vaara-Karjalan seurakuntien ennakkoäänestyspaikkojen tarkat määrät, sijainnit ja aukioloajat. Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalta ja Seinäjoen seurakunnalta kerrottiin tarkat tiedot äänestyspaikoista.¹⁰⁷ Niiden avulla pystyin tekemään vertailua seurakuntien välillä. Olen koonnut tiedot ennakkoäänestyspaikoista liitteeksi tutkielman loppuun.

Äänestyspaikkoja oli sijoitettu ennakkoäänestysviikolla ikääntyville tarkoitettuihin palvelutiloihin kolmessa seurakunnassa. Rantakylän seurakunnalla oli palvelutalossa ja hoitokodissa äänestysmahdollisuus. Molemmissa äänestys oli mahdollista yhtenä päivänä kello 13–15 välisenä aikana. Yhdessä äänestys oli maanantaina ja toisessa keskiviikkona. Rantakylän seurakunta oli tarkasteltavien seurakuntien ainoa matalan

¹⁰⁶ Kirkkotie 2014 nro 14.

¹⁰⁷ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset; Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

äänestysprosentin omaava seurakunta, jonka alueen palvelutaloissa järjestettiin äänestyspaikka.¹⁰⁸

Seinäjoen seurakunnalla oli 15 ikääntyvien palvelutiloissa olevaa äänestyspaikkaa. Jokaisessa näistä äänestys tapahtui yhtenä päivänä. Äänestykselle oli varattu puolesta tunnista kahteen tuntia aikaa.¹⁰⁹ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan alueella oli kaksi äänestyspaikkaa järjestetty palvelutaloihin. Molemmissa paikoissa äänestysaika oli kaksi tuntia. Yhdessä äänestysaika oli torstaina ja toisessa perjantaina.¹¹⁰

Tarkasteltavista seitsemästä seurakunnasta kolme hyödynsi alueellaan olevia ikääntyvien tukipalveluja ennakoäänestyspaikkoina. Seinäjoen seurakunta erottuu palvelutaloissa olleiden äänestyspaikkojen suurella määrällä. Toisaalta seurakunnan suuruuden huomioiden, osa erosta voidaan selittää. Kaikissa näissä kolmessa seurakunnassa¹¹¹ palvelutalot oli huomioitu, mutta niille ei annettu suurta roolia. Tämä näkyy siinä, että jokaisessa palvelutalossa äänestysmahdollisuus oli yhtenä päivänä ja korkeintaan kahden tunnin ajan.¹¹² Kuitenkin sekin huomio voidaan tehdä, että vain yhdessä alemman äänestysprosentin omaavassa seurakunnassa palvelutalo oli äänestyspaikkana.¹¹³

Yhdellä seurakunnalla¹¹⁴ ei ollut ennakoäänestyspaikkaa kaupassa. Joensuun seurakunnalla oli ennakoäänestyspaikat kolmessa kaupassa. Näistä yksi oli kauppakeskus Joensuun keskustassa ja kaksi muuta olivat suuria kauppoja. Kauppakeskuksessa oli kolmena päivänä, keskiviikkona, torstaina ja perjantaina, äänestysmahdollisuus kolmen tunnin ajan kello 15–18 välisenä aikana. Yhdessä kaupassa äänestys oli maanantaina ja tiistaina iltapäivällä kello 15–18. Toisessa kaupassa äänestys oli mahdollista samaan kellon aikaan, mutta eri päivinä, torstaina ja perjantaina. Pielisensuun seurakunnan alueella oli neljässä kaupassa ennakoäänestys. Jokaiseen näistä kaupoista oli vuorollaan järjestetty äänestysmahdollisuus maanantaina, keskiviikkona, torstaina ja perjantaina yhtenä päivänä kello 15–19 välisenä aikana. Rantakylän seurakunta järjesti kolmessa alueen kaupassa ennakoäänestyksen. Alueen ostoskeskuksella oli koko ennakoäänestysviikon ajan maanantaista perjantaihin äänestyspaikka kello 16–19.

¹⁰⁸ Kirkkotie 2014 nro 14.

¹⁰⁹ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹¹⁰ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

¹¹¹ Rantakylän, Lapuan tuomiokirkkoseurakunta ja Seinäjoen seurakunta.

¹¹² Kirkkotie nro 14; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset; Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹¹³ Kirkkotie 2014 nro 14.

¹¹⁴ Pyhäselän seurakunta.

Myös toisessa kaupassa oli samaan aikaan mahdollisuus äänestää. Alueen kolmannessa kauppatilassa oli myös koko ennakoäänestysviikon ajan äänestyspiste, mutta tunnin kauemmin eli kello 15–19. Vaara-Karjalan seurakunnalla oli yhdessä kaupassa mahdollisuus äänestämiseen. Äänestys oli järjestetty perjantaina kello 15–18.¹¹⁵

Matalan äänestysprosentin seurakunnissa löytyi vaihtelua kauppojen ennakoäänestyspaikkojen aukioloissa. Erityisesti Rantakylän seurakunta erottui muista alueen seurakunnista sillä, että sen alueella oli jokaisena ennakoäänestyspäivänä kaikissa äänestyspaikkana toimivissa kaupoissa äänestysmahdollisuus. Seurakunnat olivat ajoittaneet kaupoissa äänestyksen iltapäivälle ja varhaiselle illalle. Toisaalta kauppojen sulkemisaikaan asti ei ollut äänestysmahdollisuutta hyödynnetty. Kun äänestys oli kaupassa mahdollista kello 18 tai joissain kello 19 saakka, monet ihmiset olivat vielä töissä.

Lapuan tuomiokirkkoseurakunta järjesti kahdessa kaupassa ja Seinäjoen seurakunta yhdeksässä kaupassa ennakoäänestysmahdollisuuden. Lapualla yhdessä kaupassa oli maanantaina kello 14–18 äänestyspiste. Toisessa kaupassa oli torstaina kello 10–14 äänestysmahdollisuus.¹¹⁶ Seinäjoen seurakunnan alueella oli yhdeksässä kaupassa äänestyspaikka. Seurakunta oli vaalipäivänä jaettu neljään äänestysalueeseen kappeliseurakuntien mukaisesti, joten ennakoäänestyspäivien äänestyspaikat jaettiin myös alueittain. Seinäjoen alue seurakunnan alueella oli viidessä kaupassa äänestyspaikka. Näistä kahdessa oli kaikkina ennakoäänestyspäivinä kello 12–18 äänestys. Yhdessä kauppakeskuksessa ja suuressa kaupassa oli keskiviikkona, torstaina ja perjantaina kello 12–18 äänestyspaikka. Vielä yhdessä Seinäjoen alue seurakunnan alueen kaupassa oli torstaina ja perjantaina kello 12–18 äänestysmahdollisuus. Näiden lisäksi Nurmon kappeliseurakunnan alueella oli yhdessä suuressa kaupassa koko ennakoäänestysviikon ajan äänestyspaikka auki kello 12–18. Peräseinäjoen alueen kahdessa kaupassa oli torstaina ja perjantaina kello 12–18. Ylistaron alueen kaupassa oli perjantaina kello 9–18.¹¹⁷

Seinäjoen seurakunnan alueella järjestettiin kauppoihin muihin seurakuntiin verrattuna pidemmät äänestysaukioloajat. Kaupoissa oli äänestyspiste auki kuusi tuntia ja yhdessä jopa yhdeksän tuntia kerrallaan. Lapualla kaupoissa ei määrällisesti ollut enempää äänestyspaikkoja kuin matalan äänestysprosentin seurakuntien alueilla. Lapuan

¹¹⁵ Kirkkotie 2014 nro 14.

¹¹⁶ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

¹¹⁷ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

tuomiokirkkoseurakunnan alueella oli jopa vähemmän kauppoja äänestyspaikkoina kolmeen matalan äänestysprosentin seurakuntaan¹¹⁸ verrattuna. Molemmissa kaupoissa Lapualla oli kuitenkin neljä tuntia äänestyspaikka auki. Lapuan tuomiokirkkoseurakunta erosi muista siinä, että sillä oli keskitetty keskipäivälle yksi äänestyspaikka. Huomioitavaa on, että korkeamman äänestysprosentin seurakunnissa äänestysaikaa oli kaupoissa korkeintaan kello 18 saakka.

Mielenkiintoista on, että kauppojen myöhäistä aukiolomahdollisuutta ei hyödynnetty. Moni ihminen tekee työpäivänsä jälkeen kaupassa ostoksia, jolloin vielä kello 18–21 välinen aika olisi mahdollisesti hyvä aika saada ihmisiä äänestämään. Osa vaaliavustajista oli mahdollisesti vapaaehtoisia, mutta ennakoäänestystä hoitivat myös seurakunnan työntekijät äänestyspaikoilla, mikä saattaa mahdollisesti selittää sitä, ettei ennakoäänestystä ollut myöhempään kuin kello 19 asti. Toisaalta ennakoäänestysviikolla saa äänestää minkä tahansa seurakunnan alueella eli suuriin kauppoihin kannattaa panostaa. Kaikkien seurakuntien alueella ei ollut suuria kauppoja. Kellon ajat saatiin pyrkiä pitämään samoina kaupungin alueella muistamisen helpottamiseksi.

Joensuun seurakunnan alueella kolmella lukiolla ja yhdellä yliopistolla sijaitsi ennakoäänestyspaikka. Yliopistolla pystyi äänestämään maanantaina kello 10–15 sekä lukioissa peräkkäisinä päivinä alkuviikosta kello 10–13 aikana. Pielisensuun seurakunnasta järjestettiin yhdellä lukiolla ja ammattiopistolla äänestys. Lukiolla oli maanantaina kello 10.30–14 ja ammattiopistolla tiistaina kello 11–14 äänestys. Pyhäselän seurakunnalla oli äänestyspaikka yhdellä lukiolla tiistaina kello 9–13. Rantakylän ja Vaara-Karjalan seurakuntien alueiden oppilaitoksissa ei ollut lainkaan äänestyspaikkoja. Toisaalta niiden alueilla ei ole lukioita.¹¹⁹

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalla oli kolme äänestyspaikkaa oppilaitoksissa. Nämä olivat lukio, ammattikoulu sekä kristillinen opisto. Lukiossa äänestys tapahtui maanantaina kello 11–13, ammattikoululla tiistaina samaan aikaan sekä kristillisellä opistolla keskiviikkona samaan aikaan.¹²⁰

Seinäjoen seurakunta järjesti 14 oppilaitoksessa ennakoäänestyksen. Seinäjoen seurakunnan kantakaupungin alueella oppilaitoksissa olevia äänestyspaikkoja oli seitsemän. Viisi äänestyspaikkaa oli eri puolilla yhtä ammattikoulua niin, että jokaisessa

¹¹⁸ Joensuun, Pielisensuun ja Rantakylän seurakunnat.

¹¹⁹ Kirkkotie 2014 nro 14.

¹²⁰ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

paikassa äänestys oli mahdollista yhtenä päivänä 2,5 tunnin ajan. Saman ammattikoulun kahdessa paikassa oli äänestys torstaina: yhdessä kello 9–11.30 ja toisessa 12.30–15. Perjantaina kahdessa ammattikoulun tilassa oli kello 9–11.30 äänestys ja kolmannessa iltapäivällä kello 12.30–15. Ammattikoulun lisäksi äänestyspaikkana toimi lukio torstaina ja perjantaina kello 10–14. Näiden lisäksi olen laskenut oppilaitosten ryhmään keskuksen, joka ilmoittaa nettisivuillaan¹²¹ olevansa yritysten, tutkimus- ja koulutustoimijoiden keskittymä, jossa työntekijöitä on kolmannes ja opiskelijoita kaksi kolmasosaa. Näissä tiloissa on ammattikorkeakoulun yksikköjä. Tässä keskuksessa äänestyspaikka oli maanantaina ja tiistaina kello 10–14.¹²²

Nurmon kappeliseurakunnan alueella oppilaitoksia äänestyspaikkoina oli kaksi. Toinen näistä oli alakoulu ja toinen lukio. Alakoululla äänestys oli torstaina kello 12–18. Lukiolla äänestäminen oli mahdollista keskiviikkona ja torstaina kello 9–13. Äänestyspaikkoina Peräseinäjoella oli kaksi alakoulua ja yksi lukio. Alakouluilla äänestys oli maanantaina kello 15–19. Lukiolla oli tiistaina kello 9.30–9.50 ja 10.30–10.45 eli yhteensä 35 minuuttia. Ylistaron alueen yhdessä alakoulussa ja yhdessä lukion ja yläkoulun yhdistelmässä olivat äänestyspaikat. Alakoululla äänestäminen oli mahdollista tiistaina kello 17–19. Lukion ja yläkoulun tiloissa äänestys oli maanantaina kello 9–12.¹²³

Seinäjoen seurakunta oli ainoana tutkielmassa mukana olevista seurakunnista järjestänyt alakouluihin ennakoäänestyspaikkoja. Alakouluissa äänestysaika ajoittui iltapäivälle ja varhaiselle illalle, mikä kertoo siitä, että valinnalla pyrittiin saamaan alueen asukkaat äänestämään. Myös alakoulun työntekijöillä oli helppo mahdollisuus äänestää työpäivänsä jälkeen. Muihin oppilaitoksiin sijoitetuilla äänestyspaikoilla kaikissa seurakunnissa voidaan tulkita kannustaneen oppilaita ja koulun henkilökuntaa äänestämään. Seurakuntien välillä ei ollut eroja aukioloajoissa. Eroja löytyi vain saman seurakunnan¹²⁴ sisällä.

Kirkon vaalijärjestyksen määräämien pakollisten paikkojen lisäksi äänestyspaikkoja ennakoäänestysaikana oli sijoitettu niin, että ne tavoittaisivat eri-ikäisiä ihmisiä. Tästä kertoo se, että seurakunnat olivat pyrkinneet saamaan nuoret äänestämään sijoit-

¹²¹ Intoseinäjoen Internet-sivut. Framilaiset.

¹²² Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹²³ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹²⁴ Seinäjoen seurakunta.

tamalla oppilaitoksiin äänestyspaikkoja. Toisaalta Seinäjoen seurakunnan alueella monet koulut olivat äänestyspaikkana myöhään iltapäivällä eli koulussa olevan äänestyspaikan ei voida tulkita automaattisesti merkitsevän sitä, että erityisesti nuoria kannustettiin äänestämään. Osa kouluista oli alakouluja, joten oppilailta ei ollut edes äänioikeuden vaatimaa ikää.¹²⁵

Ennakköäänestys oli mahdollista myös seurakuntien omissa tiloissa. Joensuun seurakunnan alueella toimiva keskusrekisteri toimi koko Joensuun seurakuntayhtymän pakollisena ennakköäänestyspaikkana kaikkina päivinä ennakköäänestysaikana kello 9–18. Tämän lisäksi yhtymän seurakunnilla oli mahdollista järjestää äänestys muissa omissa tiloissaan. Joensuun seurakunnalla oli yhdellä kirkolla maanantaina kello 10–13 ja perjantaina kello 9–12 sekä seurakuntatalolla keskiviikkona kello 9–12. Pielisen suun seurakunnan seurakuntatoimistolla oli ennakköäänestysaikana joka päivä kello 9–12 äänestysmahdollisuus. Samoin oli Rantakylän seurakunnan seurakuntatoimistolla. Pyhäselän seurakunnalla oli samalla tavalla kuin kahdella edellisellä, mutta sen lisäksi myös keskiviikkona kello 16–19 ja seurakuntatalolla maanantaista torstaihin kello 16–19 ja keskiviikkona kello 9–12. Vaara-Karjalan seurakunnan tiloissa oli kahdella seurakuntatoimistolla ennakköäänestys joka päivä kello 9–13. Tämän lisäksi oli mahdollisuus äänestää seurakuntasalilla maanantaina kello 10–12.¹²⁶

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalla oli kirkkoherranvirastolla mahdollisuus äänestää joka päivä ennakköäänestyspäivinä kello 9–18. Tämän lisäksi kolmella suurimpien kylien seurakunnan toimipisteillä äänestys oli yhtenä päivänä kello 17–20.¹²⁷

Seinäjoen seurakunnan kirkkoherranvirastolla ja kolmella seurakuntatoimistolla pystyi äänestää ennakköäänestysaikana joka päivä kello 9–18. Lisäksi Nurmon alueen seurakuntakoti toimi keskiviikkona kello 11–14 äänestyspaikkana ja Ylistarossa kyläkirkko maanantaina kello 16–18.¹²⁸

Korkeamman äänestysprosentin omaavien seurakuntien tiloissa oli pitemmät aukioloajat. Kun Joensuun seurakuntayhtymään kuuluvissa seurakunnissa vain keskusrekisterissä, joka sijaitsee Joensuun keskustassa, pystyi äänestää joka päivä kello 9–18, oli tämä mahdollisuus Seinäjoen seurakunnan alueella neljässä seurakunnan tilassa. Lisäksi osassa Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan tiloissa oli äänestysmahdollisuus kello

¹²⁵ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹²⁶ Kirkkotie 2014 nro 14.

¹²⁷ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

¹²⁸ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

20 asti, mikä on myöhäisin aika kaikista tutkielmassa mukana olevien seurakuntien ennakkoäänestyspaikkojen aukioloajoista.¹²⁹

Vain kahdessa seurakunnassa ennakkoäänestyspaikkoina toimi yhdistysten tiloja. Matalamman äänestysaktiivisuuden seurakunnassa Vaara-Karjalassa äänestyspaikkoina oli kylätalo ja nuorisoseurantalo. Kylätalolla äänestäminen oli mahdollista tiistaina kahden tunnin ajan kello 14–16. Nuorisoseurantalolla äänestäminen tapahtui keskiviikkona kello 12–15 välisenä aikana.¹³⁰ Vilkkaaman äänestysaktiivisuuden seurakunnassa Seinäjoella yhdistysten tiloissa oli neljä äänestyspaikkaa. Maanantaina ja tiistaina kello 10–16 Seinäjoen alue seurakunnan alueen yhdistystilassa oli äänestyspaikka. Ylistaron kappeliseurakunnassa oli kolmessa yhdistystilassa äänestys. Yhdellä yhteistalolla oli tiistaina kello 10–12, kylätalolla keskiviikkona kello 17–19 ja nuorisoseuran talolla torstaina kello 13–17 äänestys.¹³¹

| Ennakkoäänestyspaikka | Joensuu | Pielisensuu | Rantakylä | Pyhäselkä | Vaara-Karjala | Lapua | Seinäjoki |
|---|----------------|----------------|----------------|----------------|-------------------|-------------|-------------------|
| Asumis- ja kuntoutuspalvelut ikääntyville | - | - | 2 h 1 pv | - | - | 2 h 1 pv | ~1,6 h 1 pv |
| Kaupat | 3 h ~2,3 pv | 4 h 1 pv | ~3,3 h 5 pv | - | 3 h 1 pv | 4 h 1 pv | ~6,1 h ~3,1 pv |
| Oppilaitokset | 3,5 h 1 pv | 3,25 h 1 pv | - | 4 h 1 pv | - | 2 h 1 pv | ~3,3 h ~1,2 pv |
| Seurakunnan tilat | 3 h 1,5 pv | 3 h 5 pv | 3 h 5 pv | ~3,6 h 5 pv | ~3,8 h ~3,7 pv | 3 h 1 pv | ~8,2 h 3,4 pv |
| Yhdistysten tilat | - | - | - | - | 2,5 h 1 pv | - | 3,8 h 1,25 pv |

Taulukko 4. Ennakkoäänestyspaikkojen aukioloajat tutkimusseurakunnissa.

Ylläolevassa taulukossa olen pyrkinyt kuvaamaan, kuinka kauan yksi äänestyspaikka oli keskimäärin auki. Kirkon vaalijärjestyksessä määrätään, että ennakkoäänestys tapahtuu kirkkoherranvirastossa tai seurakunnan toimistossa joka päivä kello 9–18 sekä muualla, josta päättää vaalilautakunta.¹³² Tämän vuoksi olen jättänyt taulukosta pois seurakunnan pakolliset tilat eli keskusrekisterin ja kirkkoherranvirastot.

¹²⁹ Kirkkotie 2014 nro 14; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset; Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹³⁰ Kirkkotie 2014 nro 14.

¹³¹ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹³² KVVJ 2 luku, 24 §.

Ennakoäänestyspaikkojen aukioloja tutkiessa huomaa, että aikaisin äänestyspaikka Joensuun alueella aukeni kello 9 ja myöhäisin äänestyspaikka oli auki kello 19 saakka. Paikat olivat keskimäärin noin kolme tuntia auki.¹³³

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan alueella aikaisin mahdollisuus äänestämiseen oli kello 9 ja myöhäisin kello 20. Yhdellä paikalla äänestyspiste oli noin kolme tuntia auki.¹³⁴

Joensuun seurakuntayhtymään verrattuna Lapualla sai äänestää tunnin myöhemmin kolmessa paikassa, jotka olivat seurakunnan omia tiloja. Seurakuntien välillä ei Joensuun ja Lapuan alueella muuten ollut suurta eroa äänestyspaikkojen aukioloja vertailtaessa. Keskimääräinen äänestyspaikan aukiolo oli seurakunnissa noin kolme tuntia.¹³⁵ Seinäjoen seurakunnan alueella oli kauemmin auki olevia ennakoäänestyspaikkoja. Jokaisella äänestysalueella oli vähintään yksi paikka auki vähintään yhtenä päivänä ainakin kuusi tuntia.¹³⁶ Tarkastelun perusteella voidaan sanoa, että Seinäjoen seurakunta varasi eniten aikaa ja tiloja äänestämiseen.

4.3 Vaalipäivä

Kirkkojärjestyksessä määrätään seurakuntavaalien vaalipäiväksi vaalivuoden marraskuun toinen sunnuntai. Äänestys alkaa jumalanpalveluksen jälkeen viimeistään kello 11. Äänestys päättyy samana päivänä kello 20.¹³⁷ Ensimmäistä kertaa vaalipäiviä oli vain yksi kaikissa seurakunnissa. Vaalipäivä osui isänpäivälle 9.11.2014.¹³⁸

Ennakkovaalien järjestämisen lisäksi seurakunnilta kysyttiin virallisen vaalipäivän äänestyspaikoista ja niissä mahdollisesti olleesta oheistarjonnasta. Tässä seurakuntien välillä ei löytynyt merkittäviä eroja. Kaikissa seurakunnissa oli kyselyn mukaan äänestyspaikka seurakunnan kirkolla sekä Seinäjoella äänestysalueiden kappeleissa. Jokaisella paikalla vastaajien mukaan oli pyritty tarjoamaan vähintään karkkia, mutta suuressa osassa myös kahvia ja mehua.¹³⁹

¹³³ Kirkkotie 2014 nro 14.

¹³⁴ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

¹³⁵ Kirkkotie 2014 nro 14; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

¹³⁶ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹³⁷ KVVJ 2 luku, 3 §.

¹³⁸ Kirkon tiedotuskeskus 2014.

¹³⁹ Kaikkien tutkimusseurakuntien kyselyvastaukset.

Kirkon vaalijärjestyksen mukaan äänestystilan tulee olla asianmukainen.¹⁴⁰ Tarkemmin äänestyspaikkaa ei ole määritelty.

Vaalipäivänä äänestyspaikka on kauemmin auki kuin ennakkovaalien aikana. Toisaalta seurakuntien välillä vaalipäivän äänestyspaikan aukioloajassa ei saa olla eroja. Koska seurakunnissa oli kirkot määrätty äänestyspaikoiksi, on kirkon sijainnilla ja vaalipäivän messuun osallistujien määrällä todennäköisesti merkitystä.

¹⁴⁰ KVJ 2 luku, 39 §.

5. Seurakuntavaalien näkyvyys

Tutkimustehtävänä on tutkia, millä tavalla vuoden 2014 seurakuntavaalit näkyivät julkisuudessa. Näkökulmana on paikallisuus. Kirkon valtakunnallisessa viestintäsuunnitelmassa painotetaan seurakuntavaalien paikallisvaaliluonnetta. Seurakunnilla on tämän vuoksi suuri rooli vaaliviestinnän onnistumisessa omalla alueellaan.¹⁴¹ Tarkastelen vaalien näkyvyyttä aloittaen siitä, minkälaiset suunnitelmat seurakunnilla oli vaalien viestintään liittyen. Toiseksi pyrin hahmottamaan, miten seurakunnat ohjeistivat työntekijöitään ja kannustivat seurakuntalaisia ehdokkaaksi ja äänestämään. Lisäksi pyrin selventämään, millaisin keinoin vaaleja tuotiin esille tutkimusseurakunnissa.

5.1 Seurakuntien viestintäsuunnitelmat

Kirkkohallitus on toteuttanut vuodesta 1998 alkaen julkisuuskampanjan seurakuntavaaleja varten. Vuoden 2014 seurakuntavaalien julkisuuskampanja toteutettiin näin ollen viidettä kertaa. Kampanjaa varten oli tehty viestintäsuunnitelma. Viestinnän tavoitteita oli kirjattu viisi: vaalitietous, ehdokasrekrytointi, kirkon ja seurakuntien työn näkyvyys, valtakunnallinen tulospalvelujärjestelmän ja vaalikoneen käyttö sekä valtakunnallinen yhtenäisyys vaalikampanjan ilmeen ja tunnusten sekä muun vaalimateriaalin käytössä.¹⁴²

Viestinnän tärkeä tavoite oli informointi. Informoinnissa tuli huomioida erityisesti vaalien ajankohtaisuus, äänestämisen merkitys, äänestyspaikkojen ja -aikojen selkeys sekä tietous äänioikeudesta. Toinen tavoite oli kannustaa ehdokkaaksi. Ehdokasrekrytointiin liittyi informoiminen ehdokkaaksi asettumisen vaiheista ja luottamushenkilön vaikutuksesta seurakunnassa. Valtakunnallisena rekrytointitavoitteena oli saada erikäisiä seurakuntalaisia ehdokkaiksi.¹⁴³

Kolmas tavoite viestinnässä oli tuoda esille kirkon ja seurakuntien tekemä työ. Suunnitelmassa tuotiin esille, että seurakuntalaisen on tärkeä tiedostaa, mihin hänen maksama kirkollisvero käytetään. Neljäs tavoite oli, että kaikissa seurakunnissa käytetään

¹⁴¹ Kirkkohallitus 2013.

¹⁴² Kirkkohallitus 2013.

¹⁴³ Kirkkohallitus 2013.

tulospalvelujärjestelmää sekä vaalikonetta. Viidenneksi tavoitteeksi oli asetettu yhtenäisyys. Seurakuntien tuli käyttää valtakunnallisen kampanjan ilmettä ja tunnuksia.¹⁴⁴

Valtakunnallisessa viestintäsuunnitelmassa nostettiin vuoden 2014 seurakuntavaaleja varten omat erityispainotukset. Viestinnän tavoitteena oli tavoittaa kirkkoon ohuesti sitoutuneet seurakuntalaiset, huomioida ehdokasrekrytoinnin tärkeys, keskittyä ikäryhmistä erityisesti nuoriin äänestäjiin, muistaa kirkon strategia osallisuuden yhteisöstä, vahvistaa internetissä ja sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa viestintää, kertoa seurakuntien rakennemuutoksista seurakuntien toimintaan ja laajuuteen liittyen sekä huomioida ennakoäänestyspaikkojen merkitys.¹⁴⁵

| Viestintäsuunnitelman tavoitteet | Joensuun seurakuntayhtymä | Lapua | Seinäjoen seurakunta |
|------------------------------------|---------------------------|-------|----------------------|
| Ehdokkainen riittävä esittely | X | | |
| Julkinen kiittäminen | X | | |
| Kahden vaalin selvennys | X | | |
| Kannustaa ehdokkaaksi | X | X | X |
| Kirkon toiminnan esittely | | | X |
| Nuoret | X | X | X |
| Syyt äänestää (äänestysmotivointi) | X | X | X |
| Tulospalvelu ja vaalikone | | X | X |
| Tulosten julkistaminen | X | | |
| Valtakunnallinen yhtenäisyys | | | X |
| Äänestyshengen nostatus | X | X | X |
| Äänestysprosentin kohominen | | X | X |

Taulukko 5. Viestintäsuunnitelmien tavoitteet tutkimusseurakunnissa.

Ylläoleva taulukko selventää seurakuntien viestintäsuunnitelmien tavoitteet. Seinäjoen seurakunta noudatti seurakunnan oman suunnitelman mukaan kirkon valtakunnallista viestintäsuunnitelmaa. Seurakunnassa oli asetettu samat viisi viestinnällistä tavoitetta kuin valtakunnallisella tasolla.¹⁴⁶ Seinäjoen seurakunnan suunnitelmassa oli myös kirkon viestintäsuunnitelman erityispainotukset, mutta jostain syystä Seinäjoella ennakoäänestyspaikat oli jätetty pois erityispainotuksista.¹⁴⁷

¹⁴⁴ Kirkkohallitus 2013.

¹⁴⁵ Kirkkohallitus 2013.

¹⁴⁶ Kirkkohallitus 2013; Seinäjoen seurakunnan seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁴⁷ Seinäjoen seurakunnan seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

Joensuun seurakuntayhtymän viestintä oli laatinut yhtymän seurakunnille yhteisen viestintäsuunnitelman. Myös Joensuussa valtakunnalliset teemat ja painotukset oli kirjattu suunnitelmaan lähtökohdiksi. Seurakuntayhtymän viestintäsuunnitelmassa aiottiin hyödyntää valtakunnallista vaalimateriaalia liittyen muun muassa nettisivuihin, lehtimainospohjiin, vaalijulisteisiin ja esitteisiin.¹⁴⁸

Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntien suunnitelmassa oli kahdeksan tavoitetta. Samoin kuin Seinäjoella, myös Joensuun seurakuntayhtymässä keskityttiin tavoitteissa ehdokasrekrytointiin, vaalitietouteen ja nuoriin. Paikalliset tavoitteet näkyivät siinä, että yksi tavoite oli tehdä kaksoisvaalien äänestystapa mahdollisimman selkeäksi. Äänestystavan selkeyttämiseen ei riittänyt suunnitelman mukaan vain viralliset kuulutukset vaan siinä huomioitiin laajemman tiedottamisen tärkeys. Toinen paikallistavoite yhtymässä oli ehdokkaiden riittävä esittely seurakuntalehdessä ja internet-sivuilla. Tavoitteella pyrittiin kasvattamaan äänestysvilkkautta. Hieman epämääräinen tavoite oli pyrkiä pitämään äänestysaktiivisuutta yllä ja vahvistaa sitä ennakoöänessä aikana.¹⁴⁹ Muita tavoitteita, joista annettiin myös kirkon viestintäsuunnitelmassa ohjeita, olivat tavoitteet julkistaa tulokset mahdollisimman nopeasti sekä kiittää äänestäjiä, ehdokkaita, seurakunnan työntekijöitä ja vaalien järjestäjien vapaaehtoisia.¹⁵⁰

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan viestinnän tavoitteissa oli kirjattu toimenpiteitä ja -ehdotuksia. Viestinnän kokousmuistiosta selviää, että seurakunta keskittyi tiedottamaan vaaleista niin ehdokkaita kuin äänestäjiä varten. Vaalien näkyvyys aiottiin huomioida. Muistiossa viitattiin, kuinka edellisissä vaaleissa asetettu nuorten äänestysaktiivisuuden suomenennätys ei ollut onnistunut. Viittauksella voidaan tulkita, että pieneksi tavoitteeksi ennätys asetettiin tälläkin kertaa.¹⁵¹

Seurakuntien tuli asettaa äänestysprosentille oma tavoite.¹⁵² Seinäjoen seurakunnalla äänestysprosenttitavoitteeksi asetettiin vähintään 28,1 prosenttia, joka oli ollut edelli-

¹⁴⁸ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁴⁹ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁵⁰ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma; Kirkkohallitus 2013.

¹⁵¹ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan viestinnän työryhmän kokousmuistion ote vaalitiedotuksesta ja viestinnästä.

¹⁵² Kirkkohallitus 2013.

sissä seurakuntavaaleissa. Seurakunta pyrki nostattamaan äänestysintoa luomalla positiivisen ”maaotteluhengen” eri äänestysalueiden välille seurakunnan sisällä.¹⁵³ Äänestysinnon luomistavoitteessa voidaan nähdä samankaltaisuutta Joensuun seurakuntayhtymän pyrkimyksessä äänestysaktiivisuuden ylläpidosta ja vahvistamisesta.

Seinäjoen seurakunnan viestintäsuunnitelmaan oli kirjattu eri välineitä, joiden avulla viestintä toteutetaan. Nämä olivat seurakuntalehti, radio, internet, paikallis- ja maakuntalehdet, julisteet, mainostaminen seurakunnan nuorten toiminnassa sekä oppilaitosten huomioiminen äänestys- ja mainosjuliste paikkoina.¹⁵⁴

Tavoitteiden toteuttamiseksi myös Joensuun seurakuntayhtymässä oli kirjattu seitsemän keinoa. Nämä keinot olivat seurakuntalehden, internetin ja vaalikoneen, sosiaalisen median, ilmoitusten, paikallisten välineiden, santran sekä seurakuntien tilojen hyödyntäminen.¹⁵⁵

Viestintäsuunnitelmien tavoitteet ja keinot jättivät tulkinnan varaa toteutukseen. Esimerkiksi Seinäjoen seurakunnan viestinnän keinoiksi ei Joensuun seurakuntayhtymän suunnitelmassa mainittua sosiaalista mediaa ilmoitettu. Kuitenkin internetin käyttö voi sisältää myös sosiaalisen median hyödyntämisen. Erityisesti Joensuun seurakuntayhtymän ja Seinäjoen seurakunnan viestintäsuunnitelmissa ei tullut selvästi esille tavoitteiden toteuttamisen keinojen aktiivisuutta ja määrää. Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalta ei ollut käytössä viestinnän tavoitteita selkeästi vaan muistion otteen merkinnät siihen mennessä tehdystä näkyvyydestä ja toimenpidesuunnitelmia.

5.2 Seurakunnan työntekijöiden ohjeistus ja toiminta

Tarkasteltaessa seurakuntien vaalitoimintaa, tulee myös huomioida työntekijöiden rooli vaalien järjestämisessä. Kyselyssä pyysin seurakuntia kertomaan, oliko seurakunnassa annettu ohjeita työntekijöille seurakuntavaalien esille tuomisessa. Myös se, kuinka vastaajat kokivat vaalien näkyneen työntekijöiden toiminnassa, oli huomioitu kyselyssä. Tutkielman yksi tutkimustehtävä on selvittää, kuinka vaalit näkyivät julkisuudessa ja siihen voidaan liittää myös työntekijöiden rooli. Pohdin lyhyesti vastausten avulla, miten vaalit näkyivät seurakunnan työntekijöiden työssä ja toiminnassa. Seu-

¹⁵³ Seinäjoen seurakunnan seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁵⁴ Seinäjoen seurakunnan seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁵⁵ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

rakuntia pyydettiin kertomaan, kuinka seurakunnan työntekijöitä oli ohjeistettu pitämään seurakuntavaaleja esillä ja miten heidän toiminnassaan vaalit näkyivät. Vastauksen mukaan seurakunnissa painotettiin toisaalta varovaisuutta ja toisaalta aktiivisuutta. Joensuun seurakunnalta kerrottiin, ettei merkittävää ohjeistusta annettu.¹⁵⁶ Pielisensuun seurakunnan työntekijöitä neuvottiin varovaisuuteen ja vaikuttamaan ainoastaan tiedottamisen kautta.¹⁵⁷

Rantakylän seurakunnassa oli vastauksen mukaan sovittu, että tapahtumissa vaaleja pidetään esillä. Työntekijöitä myös ohjeistettiin aktiivisuuteen, kun se nähtiin tarpeellisenä. Tätä neuvoa ei tarkemmin selitetty vastauksessa.¹⁵⁸ Vaara-Karjalan seurakunnan työntekijöitä neuvottiin aktiiviseen vaalien esillä pitämiseen.¹⁵⁹ Pyhäselän seurakunnassa painotettiin luontevuutta.¹⁶⁰

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa työntekijöitä kannustettiin olemaan aktiivisia ja rohkaisevia. Ehdokasrekrytoinnin tavoite näkyi ohjeessa, jossa työntekijöitä kannustettiin kutsumaan ehdokkaiksi seurakuntalaisia, joita he tapaavat omalla työalallaan.¹⁶¹ Seurakunnassa oli koottu vaaleihin liittyvät tärkeät päivämäärät paperille, jota työntekijät saivat vapaasti jakaa kohtaamilleen ihmisille. Lapualla seurakunnan työntekijöitä autettiin tällä tavoin aktiivisuuteen.¹⁶² Vaikka työntekijöitä kehoitettiin tuomaan vaaleja aktiivisesti esille informoimalla päivämääristä ja pyytämällä ehdokkaaksi, ei mitään valitsijayhdistystä saanut erikseen mainostaa.¹⁶³ Erityisesti nuoret oli otettu huomioon. Vaaleista kerrottiin rippikoululeireillä sekä nuorisosalon työntekijät kertoivat vaaleista koulujen aamunavauksissa ja isoskoulutuksessa.¹⁶⁴

Seurakuntien työntekijät olivat saaneet jonkinlaista ohjeistusta vaalien esillä pitämiseen. Osa seurakunnista ohjeisti tarkemmin ja osa jätti työntekijöiden harkinnan varaan. Ohjeistuksen lisäksi seurakuntien vastaajia pyydettiin kertomaan, kuinka seurakunnan työntekijöiden toiminnassa seurakuntavaalit näkyivät. Seurakuntavaalit työllistivät erityisesti seurakuntasihteerä yhden vastauksen mukaan.¹⁶⁵ Seurakuntasihtee-

¹⁵⁶ Joensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁵⁷ Pielisensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁵⁸ Rantakylän seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁵⁹ Vaara-Karjalan seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁶⁰ Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁶¹ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁶² Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁶³ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset; Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁶⁴ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁶⁵ Joensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

rin lisäksi kirkkoherralla oli runsaasti tehtäviä. Myös muiden seurakunnan työntekijöiden apua tarvittiin vaalien toimittamisessa, sillä heitä tarvittiin vaalitoimitsijoina ja avustajina äänestyspaikoilla.¹⁶⁶ Vaalien koettiin näkyneen kohtuudella ja asiallisena informointina.¹⁶⁷ Vaikka vaaleihin suhtauduttiin myönteisesti, oli kuitenkin osa työntekijöistä aktiivisempia kuin toiset vaalien esiin tuomisessa.¹⁶⁸ Vastauksissa ei tuotu esille ristiriitoja tai ylilyöntejä.¹⁶⁹

5.3 Vaaliviestinnän toteutus

Seurakuntia pyydettiin kertomaan, miten seurakuntalaisia kannustettiin äänestämään seurakuntavaaleissa 2014. Kaikki seurakunnat ilmoittivat keinoja, joilla he pyrkivät kannustaa. Seurakunnat kannustivat äänestämään mainostamalla ja tiedottamalla. Yksi kannustuskeino oli informointi ja keskitynkin tässä luvussa erilaisiin informointikeinoihin.

Vaaleja pyrittiin tuomaan esille seurakunnan tilaisuuksissa,¹⁷⁰ kuten messuissa ja nuorten illoissa.¹⁷¹ Pyhäselän seurakunnasta kerrottiin ennakoäänestystä edeltäneessä messussa saarnan kannustaneen äänestämään.¹⁷²

Seurakunnat hyödynsivät oman alueen seurakuntalehteä.¹⁷³ Vaalien näkyminen paitsi seurakuntalehdessä ja seurakuntien kokoontumisissa, tuotiin esille myös henkilökohtaisten kohtaamisten merkitys. Henkilökohtaiset kontaktit olivat yksi kannustuskeino.¹⁷⁴

Seurakunnat, joissa äänestysaktiivisuus oli korkeampi kuin muissa tutkielmassa mukana olevissa seurakunnissa, toivat esille perinteisen lehdistön ja suullisen mainonnan lisäksi muita keinoja. Lapuan tuomiokirkkoseurakunta toi esille, kuinka seurakuntalaisia kannustettiin äänestämään vaalien esillä pitämällä ja mainonnalla niin suulli-

¹⁶⁶ Pielisensuun, Vaara-Karjalan, Pyhäselän ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁶⁷ Pielisensuun ja Rantakylän seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁶⁸ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁶⁹ Joensuun, Pielisensuun, Rantakylän, Vaara-Karjalan, Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset; Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁷⁰ Joensuun, Pielisensuun ja Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁷¹ Pielisensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁷² Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁷³ Joensuun ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁷⁴ Vaara-Karjalan seurakunnan kyselyvastaukset.

sesti, lehdistössä kuin myös sosiaalisessa mediassa. Erityisesti ennakoäänestyspaikkojen määrä ja sijoittaminen muun muassa oppilaitoksiin tähtäsivät äänestämisen helpouteen, millä seurakunta pyrki kannustaa äänestämään.¹⁷⁵

Seinäjoen seurakunnasta kerrottiin erilaisia tapoja kannustaa seurakuntalaisia äänestämään. Seurakunnassa äänioikeutettuja houkuteltiin vaikuttamaan järjestämällä arvontaa. Arvontaan pystyi osallistumaan kaikki seurakuntalaiset, jotka äänestivät. Arvonnan lisäksi paikkakunnalla oli ennakoäänestysviikkoa edeltävällä viikolla valtakunnallinen ravitapahtuma, jonne seurakunta osti yhdessä kahden muun seurakunnan kanssa oman lähdön, jossa hevosen päälle oli puettu seurakuntavaalien valtakunnallinen mainos.¹⁷⁶

| Informointikeinot | Joensuu | Pielisen- suu | Rantakylä | Pyhäselkä | Vaara- Karjala | Lapua | Seinä- joki |
|--------------------------------|---------|------------------|------------------------------|-----------|-------------------|---|---|
| Facebook-ryhmä | | | | | | X | |
| Ilmaisjakelulehdet | X | | X | X | | | X |
| Mainokset | | | X | | | X | X |
| Maksulliset paikallislehdet | X | X | X | X | X | X | X |
| Seurakunnan tiedotuslehti | X | X | X | X | X | X | X |
| Seurakunnan kotisivut | X | X | X | X | X | X | X |
| Seurakunnan tilat | | X | X | | | X | |
| Suorat kontaktit | | | X | | X | X | |
| Radio | | | X | X | X | | X |
| Tapahtumat | | | kahvitilaisuus konditoriassa | | | Toritapahtuma, oma kirpputori, kevätmarkkinat | Arvonta, ravi- lähtö, vaalikarkki |
| Valtakunnallinen vaalisivusto | X | X | X | X | X | X | X |
| Viestintäsuunnitelman toteutus | | X | | | | | |

Taulukko 6. Seurakuntavaaleista tiedottaminen tutkimusseurakunnissa.

Seurakunnilta kysyttiin, miten seurakuntalaisia informoitiin tulevista seurakuntavaaleista. Seurakuntien viestintäsuunnitelmissa oli kirjattu viestintävälineitä vaaleja varten. Seurakunnat olivat hyödyntäneet vastausten mukaan eri medioita. Vastauksissa

¹⁷⁵ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁷⁶ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset; Valokuva seurakuntavaalilähtö T75-raveissa Seinäjoella.

tuli esille, että seurakunnat olivat käyttäneet informointiin paikallisia lehtiä, omia kotisivuja, paikallisradiota, ilmoitustauluja ja suoria kontakteja. Erityisesti seurakunnan oma lehti nähtiin tärkeänä viestimiskanavana.¹⁷⁷

Vaalivuonna 2014 Seinäjoen seurakunnan Lakeuden risti -seurakuntalehden neljässä numerossa oli vaaleihin liittyvää uutisointia. Ensimmäinen oli huhtikuun alussa ilmestyneessä numerossa, jossa kerrottiin ehdokasrekrytoinnista. Huhtikuun numerossa ja sitä seuranneessa kesäkuun numerossa uutisoitiin sen hetkisen valtuuston ryhmien yhteishenkilöistä ja kerrottiin oman valitsijayhdistyksen perustamismahdollisuudesta. Syyskuun alussa ilmestyneessä lehdessä heräteltiin valitsijayhdistyksiä siihen, että kymmenen päivän päästä numeron ilmestymisestä päättyy valitsijayhdistysten vaali-asiakirjojen jättäminen seurakuntaan. Varsinaisessa vaalinumerossa¹⁷⁸ ehdokkaat esitettiin kuvineen ja valitsijayhdistyksille annettiin mahdollisuus tuoda esille tavoitteitaan. Tätä mahdollisuutta ne hyödynsivät kehnosti. Lehden numerossa ainoastaan joissain omista mainoksista tuotiin ehdokkaiden periaatteita lyhyesti esille. Elävät kivet - ehdokaslista oli lyhyesti koonnut iskusanoilla omia painotuksiaan. Ehdokkaiden omista mainoksista ilmoitettiin korkeintaan, minkälaista työtä he ovat tehneet. Yhdessä mainoksessa esitettiin lapsi- ja perhetyö omaksi painotukseksi.¹⁷⁹ Vaalinumerossa oli vaali-informaation lisäksi luopuvan luottamushenkilön haastattelu sekä motivoinniksi kirkkovaltuustosta informointi.¹⁸⁰

Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntien ja Kontiolahden seurakunnan yhteisessä Kirkkotie-nimisessä seurakuntalehdessä julkaistiin huhtikuun alussa ensimmäinen vaalinumero, jossa kerrottiin seurakuntavaalien paikallisista näkymistä, aikatauluista ja ehdokkaaksi asettumisesta. Toukokuusta lähtien lehdessä julkaistiin juttusarja vaaleihin liittyen. Juttusarjan tavoitteena oli kertoa, miksi kannattaa asettua ehdokkaaksi ja miksi kannattaa äänestää. Lehden takasivulla pyrittiin saamaan nuoria seurakuntalaisia kiinnostumaan asiasta. Ennen ennakkoäänestyksen alkua julkaistiin vaalinumero, jossa kerrottiin vaaleista ja ehdokkaista. Viralliset kuulutukset seurakuntavaaleista, vaaliluetteloista, ehdokaslistojen yhdistelmästä, ennakkoäänestyksestä ja vaalipäivästä tehtiin seurakuntalehden kautta. Samoin vaalien tulosten julkaiseminen ja kiittäminen päätettiin toteuttaa heti vaalien jälkeisessä numerossa.¹⁸¹

¹⁷⁷ Kyselyn vastaukset.

¹⁷⁸ Lakeuden risti 2014 nro 5.

¹⁷⁹ Lakeuden risti 2014 nro 5.

¹⁸⁰ Seinäjoen seurakunnan seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁸¹ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kokousmuistion otteesta selviää, että vaaleista kerrottiin joulukuussa 2013 ilmestyneessä seurakunnan Tapulin nurkalta -tiedotuslehdessä. Lisäksi vaalit saivat näkyvyyttä vapaaehtoisten värväyspäivässä jaetussa lehtisessä, jossa oli oma aukeama vaaleista.¹⁸²

Seurakuntavaalit näkyivät seurakuntien omissa tiloissa. Vaalimainoksia laitettiin seurakunnan ilmoitustaulun lisäksi eri puolille Seinäjokea. Nuorten aktivoimiseksi Seinäjoen seurakunnassa suunniteltiin vaaleista kerrottavan nuorten toiminnassa muun muassa rippikoululeireillä, isoskoulutuksessa ja nuorten illoissa. Nuorten saamiseksi äänestämään seurakunta suunnitteli laittavansa ennakoäänestyspaikkoja ja mainosjulisteita oppilaitoksiin.¹⁸³ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntien kaikissa tiloissa tuli olla vaalijulisteita ja -esitteitä näkyvillä paikoilla.¹⁸⁴

Internetin käytössä seurakunnat hyödynsivät omia kotisivujaan, jossa oli esillä tietoa vaaleista ja ehdokaslistat sekä linkki valtakunnalliselle seurakuntavaalit.fi-sivustolle.¹⁸⁵ Näin sekä paikallisuus että valtakunnallisuus tuli internetissä huomioitua. Kirkon sivuilta pääsi vaalikoneeseen, jota kaikki seurakunnat käyttivät. Joensuun seurakuntayhtymän seurakunnat tiedottivat ehdokkaille vaalikoneen käyttömahdollisuudesta ja lähettivät sähköpostitse ohjeet sen käyttöön.¹⁸⁶

Lapuan tuomiokirkkoseurakunta hyödynsi vaaliviestinnässään paljon Facebookia. Seurakunnan omassa Facebook-ryhmässä, johon kuka tahansa Facebookin käyttäjä pystyy liittymään, oli uutisoitu paljon vaaleista. Suuressa osassa ryhmässä julkaistuissa uutisissa oli linkki seurakunnan omille kotisivuille. Maaliskuun lopulla 2014 ryhmässä mainostettiin vapaaehtoisten värväyspäivää. Päivässä jaettiin Värväyskirjaa, jossa kerrottiin tulevista seurakuntavaaleista. Heinäkuun lopulla ryhmässä oli ehdokasrekrytoinnista ja vaaleista asiaa. Syyskuussa ryhmässä oli vaaleihin liittyen niin sanottuja postauksia seitsemän. Lokakuussa postauksia oli julkaistu 11 ja marraskuussa vielä seitsemän. Facebook toimi Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalla erityisesti tiedottamisen välineenä.¹⁸⁷ Joensuun seurakuntayhtymän viestintäsuunnitelmassa oli kohta, jossa ilmoitettiin yhdeksi keinoksi kannustaa ehdokkaita ja muita asianomaisia

¹⁸² Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan viestinnän työryhmän kokousmuistion ote vaalitiedotuksesta ja -viestinnästä.

¹⁸³ Seinäjoen seurakunnan seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁸⁴ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁸⁵ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan viestinnän työryhmän kokousmuistion ote vaalitiedotuksesta ja -viestinnästä; Seinäjoen seurakunnan seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁸⁶ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁸⁷ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan Facebook-postaukset vaaleista.

osallistumaan Facebookin keskusteluryhmissä keskusteluihin.¹⁸⁸ Samoin oli kirjattu Seinäjoen seurakunnan suunnitelmaan.¹⁸⁹

Seurakunnat eivät olleet järjestäneet vaalipaneeleja. Joensuun alueella seurakuntien vastausten mukaan katumainontaa, jossa esimerkiksi olisi ollut ehdokkaiden kuvat, ei ollut. Kuitenkin mainontaa kaduilla pyrittiin järjestämään niin, että yhtenä päivänä ehdokkailla oli mahdollisuus jalkautua torille ja kävelykadulle.¹⁹⁰ Rantakylän seurakunnalla oli paikallisessa konditoriassa järjestetty iltapäiväkahvitilaisuus ehdokkaiden kanssa.¹⁹¹

Lapuan kevätmarkkinoilla 2014 oli vaalimainontaa, mutta sen arvioitiin jääneen näkyvyydeltään vähäiseksi. Kesällä 2014 järjestettiin Lapualla valtakunnalliset Herättäjäjuhlat, jossa paikalla oli kirkon vaaliprojektin työntekijöitä pitämässä esittelykojua. Tämän arvioitiin olleen hyödyllinen myös ajatellen paikallista ehdokasrekrytointia ja yleistä vaalikiinnostuksen herättämistä Lapuan seurakuntalaisissa. Ehdokaslistojen kokoajille järjestettiin elokuussa infotilaisuus. Lisäksi vaaleja aiottiin pitää esillä torilla ja esimerkiksi kauppojen aulatiloissa alkusyksystä seurakunnan työntekijöiden toimesta. Näiden suunnitelmien kerrotaan toteutuneen.¹⁹²

Lapualla vaalimainoksia oli aseteltu vastauksen mukaan näyttävästi seurakunnan oman kirpputorin eteen. Kirpputori sijaitsee torin laidalla. Tämän lisäksi seurakunta oli nähnyt vaivaa ja hankkinut ennakoäänestyspaikkojen ulkopuolelle mainostelineet ja ulkotulet, joilla oli tarkoitus kiinnittää ihmisten huomio.¹⁹³ Seinäjoen seurakunnalta vastattiin lyhyesti, että seurakunta oli mukana suurten seurakuntien yhteismainonnassa. Minkälaista mainontaa oli ja minkä seurakuntien kanssa se toteutettiin yhdessä, jäi vastauksessa kertomatta.¹⁹⁴

Seurakuntavaaleista kerrottiin paikkakuntien tiedotusvälineissä. Erityisesti lehdistöä oli hyödynnetty. Seurakunnat käyttivät ensi sijassa seurakuntalehteä vaikuttamisvälineenä, mutta ne olivat myös panostaneet muihin paikallislehtiin; niin ilmaisjakelulehteen kuin aluelehteen.

¹⁸⁸ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁸⁹ Seinäjoen seurakunnan seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁹⁰ Joensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁹¹ Rantakylän seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁹² Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan viestinnän työryhmän kokousmuistion ote vaalitiedotuksesta ja viestinnästä.

¹⁹³ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁹⁴ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

Joensuun seurakuntayhtymän viestintäsuunnitelmaan kirjattiin yhtenä viestintäkeinona tiedotus paikallisille välineille. Seurakuntien yhteiset viralliset vaalikuulutukset julkaistiin seurakuntalehdessä. Tämän lisäksi kuitenkin nähtiin tarpeellisena julkaista maksettuja ilmoituksia paikallisessa lehdessä Karjalaisessa. Tarkoituksena oli lähettää tiedotteita eri vaalivaiheissa, joita olivat kirkkovaltuuston paikkajaon vahvistaminen, vaaliasiakirjojen jättäminen, ennakkoäänestys, vaalipäivä ja vaalituloksen julkistaminen.¹⁹⁵

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalta mainitaan ainoana alueen lehtenä Lapuan Sanomat, jossa kerrottiin vaaliuutiset. Lehdessä oli vaalivuodesta ja ehdokasrekrytoinnista kesäkuussa lehtiartikkeli, jossa oli myös kuva kirkkoneuvoston jäsenistä.¹⁹⁶

Seinäjoen seurakunta mainitsee lehdistöstä Ilkan, Pohjalaisen, Eparin, Seinäjoen Sanomat sekä seurakunnan oman lehden Lakeuden ristin. Näiden lisäksi myös YLE Pohjanmaalla oli aiheesta kerrottu.¹⁹⁷ Paikallis- ja maakuntalehdissä aiottiin julkaista uutisia vaaliluettelon nähtävillä olosta, ehdokasasettelusta ja äänestyspaikoista. Viralliset kuulutukset seurakunta aikoi julkaista kustannusten vuoksi seurakuntalehdessä.¹⁹⁸

Seinäjoen seurakunnan omissa radio-ohjelmissa pyrittiin ilmoittamaan mahdollisimman usein vaalivuodesta sekä radiokanavien City Pohjanmaan ja Iskelmäradion avulla pyrittiin tavoittamaan erityisesti nuoria ja työikäisiä.¹⁹⁹ Myös Joensuussa kerrottiin radion toimineen viestimisvälineenä.²⁰⁰

5.4 Ilmoitus äänioikeudesta

Seurakunnilta kysyttiin, saivatko seurakuntalaiset ilmoituksen äänioikeudesta kirjeitse. Ainoastaan Seinäjoen seurakunnassa ilmoitus äänioikeudesta oli postitettu seurakuntalaisille. Seurakunnalta kerrottiin, että se tehtiin, koska seurakunnan alue oli jaettu äänestysalueisiin ja näin ollen vaalikirjeen lähettäminen oli seurakunnalle pakollista.²⁰¹

¹⁹⁵ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁹⁶ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan viestinnän työryhmän kokousmuistion ote vaalitiedotuksesta ja –viestinnästä.

¹⁹⁷ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

¹⁹⁸ Seinäjoen seurakunnan seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

¹⁹⁹ Seinäjoen seurakunnan seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

²⁰⁰ Rantakylän, Vaara-Karjalan ja Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

²⁰¹ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset; KJV 2 luku, 11 §.

Osa seurakunnista mainitsi, että Joensuun seurakuntayhtymässä oli yhteisesti seurakuntien kanssa pohdittu vaalikirjeen lähettämistä, mutta siitä aiheutuvat kustannukset oli nähty liian suurina.²⁰² Toisaalta Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa, jossa äänestysaktiivisuus oli Joensuun seurakuntayhtymää suurempi, ei myöskään lähetetty ilmoitusta äänioikeudesta.²⁰³

Seurakunnilta ei kysytty, onko seurakunnassa aiemmin lähetetty vaalikirjettä seurakuntalaisille. Yksi mahdollisuus on, että seurakuntalaiset ovat odottaneet saavansa kirjeen, jossa annetaan äänestysohjeet. Toisaalta jos seurakunnassa ei ole aiemminkaan ollut tapana lähettää kirjettä, ei sitä välttämättä osata odottaakaan. Kuitenkin voidaan pohtia, miten itsestäänselvyytensä ihmiset kokevat vaalikirjeen saamisen. Yhteiskunnallisissa vaaleissa vaalikirje postitetaan äänioikeutetuille,²⁰⁴ joten se voi vaikuttaa ihmisten odotukseen kirjeestä.²⁰⁵

²⁰² Joensuun, Pielisensuun ja Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

²⁰³ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²⁰⁴ Borg 2008, 32.

²⁰⁵ Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

6. Ehdokaslistat

6.1 Lähtökohdat

Tässä luvussa pyrin vastaamaan tutkimuskysymyksiin, mitä ehdokaslistat ilmensivät omista tavoitteista ja millä tavalla ehdokaslistat olivat esillä julkisuudessa.

Suhteellisen vaalitavan mukaan valitut määräytyvät vertausluvun perusteella. Vertausluku saadaan, kun lasketaan kaikkien saman listan ehdokkaiden saamat äänimäärät yhteen. Listan eniten ääniä saanut ehdokas saa listan kaikki äänet, toiseksi eniten ääniä saanut ehdokas saa listan kokonaisäänimäärästä puolet ja kolmanneksi eniten saanut kolmanneksen ja neljäs neljänneksen ja niin edelleen. Tämän jälkeen kaikkien listojen ehdokkailla on oma vertauslukunsa. Ehdokkaat tulevat valituksi vertausluvun suuruuden mukaisessa järjestyksessä.²⁰⁶ Vaalitavan vuoksi ehdokaslistalla ja ehdokkaiden määrällä on siis merkitystä valituksi tulemiseen. Koska ehdokaslistan ehdokkaat hyötyvät toistensa äänistä, äänestäjän on syytä olettaa, että ehdokaslista edustaa jotain suuntausta tai ryhmittymää. Ajatuksena on, että saman listan ehdokkaita yhdistää jokin asia, koska ne jakavat saamansa äänimäärät.²⁰⁷ Ehdokkaita kannattaa saada ehdokaslistalle mahdollisimman monta, koska ehdokaslistan ehdokkaiden määrä ennakoii myös vaaleissa menestymistä.²⁰⁸

Vaalitapaa muutettaessa kirkolliskokouksessa toivottiin valitsijayhdistysten edustavan monipuolisesti asuinalueita, ammattiryhmiä ja herätysliikkeitä. Kuitenkaan politiikkaa ei tahdottu mukaan kirkon hallintoon. Tämän vuoksi ehdokaslistoilla ei saanut olla aluksi nimiä tai tunnuksia. Mahdolliset yhdistävät tekijät listan ehdokkaiden välillä oli siis piilotettu aluksi. Valitsijayhdistysten taustalla on silti ollut yleisesti puoluepoliittiset ryhmät.²⁰⁹

Luottamushenkilöiden toivotaan edustavan koko kirkon jäsenistöä. Erityisesti äänestäjä luottaa siihen, että hänen ehdokkaansa edustaisi samanlaisia näkemyksiä ja kannottoja kuin äänestäjä itse. Luottamushenkilöt edustavat seurakuntalaisia, eivät esimerkiksi poliittisia puolueita. Ruotsissa seurakuntien luottamushenkilöiden kerrotaan olevan tiukemmin sidoksissa politiikkaan.²¹⁰

²⁰⁶ KVVJ 2 luku, 49 §.

²⁰⁷ Raivio 1994, 53.

²⁰⁸ Raivio 1994, 159.

²⁰⁹ Raivio 1994, 53–54.

²¹⁰ Hiilamo et al. 2014, 11.

Seurakuntavaalit koetaan vahvasti henkilövaaleina. Ehdokkaiden henkilökohtaiset ominaisuudet ovat merkityksellisiä. Seurakuntalainen saattaa äänestää sen perusteella, että ehdokkaana on tuttu henkilö.²¹¹

Ehdokaslistojen antama niukka esittely valitsijayhdistyksensä tärkeinä pitämistä asioista voi laskea äänestysvilkkautta. Erityisesti kaupungeissa äänestäjät eivät välttämättä tunne yhtään ehdokasta nimeltä. Saman ehdokaslistan ehdokkailla voi olla erilaisia kirkkopoliittisia näkemyksiä. Seurakuntalainen voi kokea ehdokkaan löytämisen haastavana, jos hän ei tunne ketään ehdokasta eikä tiedä ehdokaslistoista tarpeeksi.²¹²

Äänestäjien tarve tietää enemmän ehdokaslistojen taustoista ja pyrkimyksistä on huomattu. Vuodesta 1994 alkaen seurakuntavaaleissa ehdokaslistoilla on saanut olla nimi, joka kertoisi jotain listasta.²¹³ Vaalikone on otettu käyttöön, jotta äänestäjät saisivat tietoa. Vuoden 2014 seurakuntavaaleissa vaalikone oli käytössä toista kertaa. Ensimmäistä kertaa sen käyttöä ei ehdotettu seurakunnille vaan suoraan ehdokkaille.²¹⁴ Vuoden 2014 vaaleissa ehdokaslistoilla oli mahdollisuus kertoa omin sanoin, minkälainen ehdokaslista oli kyseessä. Tätä mahdollisuutta hyödynsi yli puolet valitsijayhdistyksistä.²¹⁵

6.2 Ehdokasrekrytointi

Kirkon vaalijärjestyksessä määrätään, että vaalilautakunnan tehtävä on laatia kuulutus seurakunnan ilmoitustaululle sekä julkaista kuulutus lehdessä. Kuulutuksessa pitää tulla esille kirkkovaltuustoon tai yhteiseen kirkkovaltuustoon ja seurakuntaneuvostoon valittavien määrä, ehdokkaiden vaalikelpoisuuden edellytykset sekä milloin ja minne valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjat on jätettävä.²¹⁶ Seurakuntalaiset saavat siis kuulutuksen kautta informaatiota ehdokkaaksi asettumisesta. Seurakuntia pyydettiin kertomaan, miten seurakunnassa toimittiin ehdokkaiden asettamiseksi.

Vastausten mukaan valitsijayhdistysten perustajajäsenet pyysivät seurakuntalaisia ehdokkaaksi henkilökohtaisesti.²¹⁷ Seurakuntalehdessä ollut tiedotus vaaleihin liittyen

²¹¹ Raivio 1994, 159.

²¹² Kettunen 2003, 101.

²¹³ Raivio 1994, 54.

²¹⁴ Kirkon tiedotuskeskus 2014.

²¹⁵ Salminen 2014.

²¹⁶ KJV 2 luku, 12 §.

²¹⁷ Joensuun, Pielisensuun, Vaara-Karjalan ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

saattoi vahvistaa harkintaa ja helpottaa suostumista ehdokkaaksi.²¹⁸ Seurakuntien työntekijät saivat tiedottamisella kannustaa ihmisiä asettumaan ehdolle. Erityisesti nuoria pyrittiin innostamaan ehdokkaiksi.²¹⁹

Vastauksissa tuli esille, että seurakunnan rooli on tiedottaa tulevista seurakuntavaaleista ja mainostaa ehdokkaaksi asettumisesta seurakuntalehden ja eri tapahtumien avulla.²²⁰ Valitsijayhdistysten perustajajäsenien tehtäväksi jää aktiivinen toiminta ehdokasrekrytoinnissa.²²¹ Luottamushenkilöt valitaan vertauslukujen perusteella, jossa valitsijayhdistyksen ehdokaslistan kaikkien ehdokkaiden saamat äänimäärät vaikuttavat.²²² Vaalitavan vuoksi valitsijayhdistyksen perustajajäsenillä ja ehdokaslistan ehdokkailla on menestyäkseen motivaatiota rekrytoida ehdokkaita mahdollisimman monta.

Suuremman äänestysaktiivisuuden seurakunnissa oli vastausten perusteella helpotettu ehdokasrekrytoinnin ja tiedon liikkumista Lapualla. Vaalilautakunnassa oli mukana jokaisesta valitsijayhdistyksestä edustajia, joten rekrytoivat ryhmät saivat tietoa suoraan.²²³ Seinäjoen seurakunta keräsi keväällä 2014 silloisen kirkkovaltuuston ryhmien vastuuhenkilöiden yhteystiedot. Näin ehdokkaaksi haluava pystyi itse ottamaan yhteyttä haluamaansa ryhmään.²²⁴ Vastausten perusteella molemmissa seurakunnissa vaikuttaa olevan ryhmäperinteet. Mahdollisten ehdokkaiden saattaa olla helpompaa liittyä johonkin jo olevaan ryhmään kuin perustaa uusi valitsijayhdistys.

6.3 Ehdokaslistojen esittelyt

Seurakunnilta kysyttiin, kuinka ehdokkaiden omat tavoitteet ja toisaalta ehdokaslistojen yhteiset tavoitteet olivat esillä. Yhden seurakunnan vastaajan mukaan ehdokkaiden omien tavoitteiden esittely kuuluu ehdokkaalle eikä ole seurakunnan tehtävä.²²⁵ Vas-

²¹⁸ Joensuun, Pielisensuun, Rantakylän, Vaara-Karjalan ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

²¹⁹ Pielisensuun ja Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

²²⁰ Joensuun, Pielisensuun, Rantakylän, Pyhäselän, Vaara-Karjalan ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²²¹ Joensuun, Pielisensuun, Vaara-Karjalan ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²²² KVVJ 2 luku, 49 §.

²²³ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²²⁴ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

²²⁵ Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

tausten mukaan ehdokkaiden omista tavoitteista kerrottiin internetissä kirkon valtakunnallisella vaalisivustolla²²⁶ sekä vaalikoneessa²²⁷. Toisaalta vaalikoneen puutteista mainitaan.²²⁸ Lapun tuomiokirkkoseurakunnalta kerrottiin, ettei heillä vuoden 2014 seurakuntavaaleissa ollut edellisen seurakuntavaalien tapaan ehdokkaiden kuvia ja ehdokkaiden omaa vapaamuotoista esittelyä. Esittelyn tekeminen esimerkiksi internettiin nähtiin kuitenkin tärkeäksi, sillä valtakunnallinen vaalikone ei täyttänyt täysin esittelyn roolia. Kaikki ehdokkaat eivät vastanneet sen kysymyksiin ja näin ollen olleet vaalikoneessa lainkaan.²²⁹ Myös seurakuntalehti ilmoitetaan väylänä, jossa ehdokkaista sai tietoa.²³⁰ Ehdokkaiden oma aktiivisuus korostuu. Osa ehdokkaista mainosti itseään sosiaalisessa mediassa ja jakoi esittelymainostaan postilaatikkoihin.²³¹ Toisaalta yhden vastaajan mukaan mainostus saatetaan kokea negatiivisena pienessä seurakunnassa.²³²

Ehdokaslistojen tavoitteista tiedotettiin seurakuntalehdessä²³³, internetin vaalisivuilla²³⁴ ja vaalikoneessa²³⁵. Ehdokaslistojen nimistä saattoi saada viitteitä ryhmien tavoitteista.²³⁶ Seurakuntien alueiden paikallislehdissä oli valitsijayhdistysten ja ehdokkaiden vaalimainontaa.²³⁷ Ehdokaslistat olivat esillä Joensuun seurakuntayhtymän ja Kontiolahden seurakunnan yhteisessä seurakuntalehdessä sekä Seinäjoen seurakunnan seurakuntalehdessä.²³⁸

Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntien ehdokaslistat olivat esittelyssä Kirkkotieissä²³⁹, joka on Joensuun seurakuntayhtymän ja Kontiolahden seurakunnan yhteinen seurakuntalehti. Ehdokaslistojen esittelyssä oli jokaisen ehdokkaan kuva sekä ehdokkaan nimi, ammatti tai koulutus ja asuinalue. Tämän lisäksi jokaisesta ehdokaslistasta oli laadittu oma lyhyt esittely. Joensuun seurakuntayhtymään kuuluvissa seurakunnissa käytiin kahdet vaalit. Ehdokkaista valittiin luottamushenkilöt seurakuntien omiin

²²⁶ Vaara-Karjalan seurakunnan kyselyvastaukset.

²²⁷ Joensuun ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²²⁸ Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

²²⁹ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²³⁰ Pielisensuun ja Rantakylän seurakunnan kyselyvastaukset.

²³¹ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²³² Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

²³³ Joensuun, Pielisensuun, Rantakylän ja Vaara-Karjalan seurakunnan kyselyvastaukset.

²³⁴ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

²³⁵ Pyhäselän ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²³⁶ Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

²³⁷ Rantakylän ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²³⁸ Kirkkotie 2014 nro 14; Lakeuden risti 2014 nro 5.

²³⁹ Kirkkotie 2014 nro 14.

seurakuntaneuvostoihin sekä seurakuntayhtymän yhteiseen kirkkovaltuustoon. Tämän vuoksi ehdokkaat saattoivat olla ehdolla kummassakin vaalissa tai vain toisessa. Ehdokkailla, jotka olivat molemmissa vaaleissa ehdokkaina, oli kaksi eri äänestysnumeroa. Vain yhdessä seurakunnassa²⁴⁰ oli erikseen ehdokaslista molempia vaaleja varten. Muuten kaikki ehdokaslistat olivat mukana molemmissa vaaleissa.

Taulukossa seitsemän on mainittu kunkin seurakunnan vaalituloksista valittujen määrä. Vaikka samalta listalta tuli valituksi molempiin luottamuselimiin sama määrä listan ehdokkaista, eivät valitut henkilöt välttämättä ole samoja. En ole kuitenkaan tarkentanut valittujen tietoja enempää, koska ne eivät suoranaisesti vastaa tutkimuskysymyksiin.

| Seurakunta | Joensuu | Pielisensuu | Rantakylä | Pyhäselkä | Vaara-Karjala | Lapua | Seinäjoki |
|--|---|---|---|---|---|---|---|
| Ehdokaslistojen määrä | 4 | 2 | 2 | 1 | 1+1 | 5 | 6 |
| Ehdokaslistojen nimet (ehdokkaiden määrä) [valittujen määrä] | Joensuun perussuomalaiset ykv (2) [0] srkn (2) [0] Lasten ja nuorten asi-alla ykv (15) [4] srkn (15) [4] Seurakunta lähellä ihmistä ykv (8) [2] srkn (8) [3] Avoin seurakunta ykv (20) [7] srkn (21) [7] | Pielisensuun vastuunkantajia ykv (13) [7] srkn (20) [10] Seurakunta lähellä ihmistä ykv (9) [4] srkn (9) [4] | Hyvän puolelle ykv (20) [8] srkn (27) [12] Seurakunta lähellä ihmistä ykv (9) [2] srkn (9) [2] | Yhdessä eteenpäin ykv (13) [6] srkn (17) [12] | Yhtymässä yhdessä ykv (9) [5] Avoimesti yhdessä vaaroilla srkn (15) [10] | Keskustalaiset ja sitoutumattomat (23) [11] Kokoomus ja sitoutumattomat (12) [9] Kristillidemokraatit ja sitoutumattomat (15) [7] Perussuomalaiset ja sitoutumattomat (3) [0] Sosialidemokraatit ja sitoutumattomat (3) [0] | Elävät kivet (16) [4] Kokoomus ja sitoutumattomat (48) [13] Perusseurakuntalaiset (8) [0] Sosialidemokraatit ja sitoutumattomat (26) [4] Keskusta ja sitoutumattomat (69) [18] Meidän kirkko (5) [0] |

Taulukko 7. Seurakuntavaalien 2014 ehdokaslistat tutkimusseurakunnissa.

Jokainen valitsijayhdistys saa asettaa ehdokkaita kirkkovaltuustoon tai seurakuntaneuvostoon kaksinkertaisen määrän valituiksi tulevien määrään verrattuna. Yhteiseen kirkkovaltuustoon valitsijayhdistys saa asettaa kolminkertaisen määrän ehdokkaita

²⁴⁰ Vaara-Karjalan seurakunta.

kuin seurakunnasta valitaan.²⁴¹ Seurakunnan kirkkovaltuustoon valittavien luottamus-
henkilöiden määrä perustuu seurakunnan jäsenten määrään. Jos seurakuntalaisia on
10 001–20 000, valitaan 27 luottamushenkilöä. Jos seurakuntalaisia on yli 50 000, va-
litaan 39.²⁴² Yhteiseen kirkkovaltuustoon valitaan 51 valtuutettua jos yhtymän väki-
luku on 40 001–150 000.²⁴³ Yhteisen kirkkovaltuuston paikkajaossa seurakunnat saa-
vat kaksi paikkaa ja loput noudattavat seurakuntien jäsenten suhteellista määrää.²⁴⁴
Seurakuntaneuvoston valittujen määrä riippuu myös seurakunnan väkiluvusta. 2001–
4000 seurakuntalaisen seurakuntaan valitaan kymmenen, 4001–10 000 jäsenen seura-
kuntaan valitaan 12 ja 10 001–20 000 kokoiseen seurakuntaan valitaan 14.²⁴⁵

Kirkon vaalijärjestys siis määrittelee, kuinka monta ehdokasta valitsijayhdistys saa
asettaa ehdokaslistalleen. Säädösten mukaisesti Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa
yhdellä ehdokaslistalla sai olla enintään 54 ehdokasta. Seinäjoen seurakunnassa mak-
simimäärä oli 78. Joensuun seurakunnassa yhteiseen kirkkovaltuustoon pyrkivien eh-
dokaslistalla sai olla enintään 39 ehdokasta, Pielisensuun seurakunnassa 33, Rantaky-
län seurakunnassa 30, Pyhäselän seurakunnassa 18 ja Vaara-Karjalan seurakunnassa
15. Seurakuntaneuvoston jäsenten vaalia varten ehdokaslistalla sai olla ehdokkaita
korkeintaan Joensuun seurakunnassa 28, Pielisensuun seurakunnassa 28, Rantakylän
seurakunnassa 28, Pyhäselän seurakunnassa 24 ja Vaara-Karjalan seurakunnassa 20.

Vertailtaessa, kuinka monta ehdokasta valitsijayhdistykset asettivat listoilleen seura-
kunnissa, huomaa, ettei yksikään valitsijayhdistys saanut täyttä ehdokasmäärää han-
kittua. Suhteellisesti lähellä oli Seinäjoen seurakunnassa Keskusta ja sitoutumattomat
-ehdokaslista, sillä siinä oli 69 ehdokasta.²⁴⁶ Rantakylän seurakunnalla seurakuntaneu-
voston jäsenten vaaleja varten ollut Hyvän puolelle -ehdokaslistalla oli yhtä vailla
maksimimäärä ehdokkaita eli 27.²⁴⁷

Joensuun seurakunnalla oli neljä ehdokaslistaa, joiden nimet olivat Joensuun perus-
suomalaiset, Lasten ja nuorten asialla, Seurakunta lähellä ihmistä sekä Avoin seura-
kunta. Joensuun perussuomalaiset -ehdokaslistalla oli kaksi ehdokasta. Ehdokaslistan
esittelyn mukaan ryhmä edusti peruskristittyjä sekä perussuomalaisia arvoja. Ehdokas-

²⁴¹ KVJ 2 luku, 14 §.

²⁴² KJ 8 luku, 1 §.

²⁴³ KJ 10 luku, 9 §.

²⁴⁴ KL 11 luku, 7 §.

²⁴⁵ KJ 10 luku, 12 §.

²⁴⁶ Lakeuden risti 2014 nro 5.

²⁴⁷ Kirkkotie 2014 nro 14.

listan taustaryhmä oli nimen perusteella poliittinen. Ehdokaslista ilmoitti tavoitteekseen edistää vapaaehtoistoimintaa.²⁴⁸ Tämän listan ehdokkaista kumpikaan ei tullut valituksi kummassakaan vaaleissa.²⁴⁹

Lasten ja nuorten asialla -ehdokaslistalla oli 15 ehdokasta seurakuntaneuvoston jäsenten vaaleissa ja 13 yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaaleissa. Ryhmän ehdokkaat olivat esittelyn mukaan perusluterilaisia, joilla on erilaiset taustat. Ehdokaslistan esittelyssä heidät kuvattiin uudistusmielisinä, jotka tahtovat tukea erityisesti lasten ja nuorten elämää seurakunnassa. Seurakunnan ihanteena nähtiin avarakatseisuus, avoimuus ja ennakkoluulottomuus.²⁵⁰ Sekä seurakuntaneuvostoon että yhteiseen kirkkovaltuustoon tuli tältä listalta valituksi neljä ehdokasta.²⁵¹

Seurakunta lähellä ihmistä -ehdokaslistalla oli kahdeksan ehdokasta molemmissa vaaleissa. Ehdokaslista oli Keskustan kokoama avoin lista, jonka ehdokkaiden kuvattiin omaavan erilaiset taustat. Ryhmän tavoitteissa otettiin huomioon kaikki ikäryhmät. Esille nostettiin heikossa asemassa olevat, lapset ja nuoret sekä kodit ja perheet. Myös ympäristöasiat, kestävä talous sekä työntekijöiden ja vapaaehtoisten yhteistyö huomiointiin esittelytekstissä. Ehdokaslistan nimessä ei siis ollut puolueen nimeä, mutta se mainitaan taustaryhmäksi listan omassa esittelyssä.²⁵² Tältä listalta tuli valituksi seurakuntaneuvostoon kolme ja yhteiseen kirkkovaltuustoon kaksi ehdokasta.²⁵³

Neljäs Joensuun seurakunnan ehdokaslista oli Avoin seurakunta -ehdokaslista. Siinä oli 21 ehdokasta seurakuntaneuvoston jäsenten vaaleissa ja 20 yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaaleissa. Ehdokaslistan esittelyssä ehdokkaiden kerrottiin olevan eri herätysliikkeissä, lähetysjärjestöissä ja yhteiskunnallisessa elämässä toimivia vastuunkantajia. Listan ehdokkaat nostivat esille lähetystyön, diakoniatyön sekä työn maahanmuuttajien parissa.²⁵⁴ Molemmissa vaaleissa valituiksi tuli seitsemän ehdokasta.²⁵⁵

²⁴⁸ Kirkkotie 2014 nro 14.

²⁴⁹ Joensuun seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos; Joensuun seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

²⁵⁰ Kirkkotie 2014 nro 14.

²⁵¹ Joensuun seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos; Joensuun seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

²⁵² Kirkkotie 2014 nro 14.

²⁵³ Joensuun seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos; Joensuun seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

²⁵⁴ Kirkkotie 2014 nro 14.

²⁵⁵ Joensuun seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos; Joensuun seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

Pielisensuun seurakunnalla oli kaksi ehdokaslistaa. Pielisensuun vastuunkantajia -ehdokaslistalla oli 20 ehdokasta seurakuntaneuvostoon ja 13 yhteiseen kirkkovaltuustoon. Lista korosti ehdokkaiden olevan eri-ikäisiä ja monenlaisen taustan omaavia. Listan tavoitteena oli saada seurakuntalaiset mukaan toimintaan, jossa välittyy evankeliumi ja lähimmäisestä välittäminen. Myös yhteistyö seurakunnan työntekijöiden kanssa mainitaan.²⁵⁶ Tältä listalta tuli valituksi kymmenen seurakuntaneuvostoon ja seitsemän kirkkovaltuustoon.²⁵⁷

Toinen ehdokaslista Pielisensuun seurakunnassa oli Keskustan kokoama avoin lista nimellä Seurakunta lähellä ihmistä. Esittelyssä käytettiin samaa esittelytekstiä kuin Joensuun seurakunnan Seurakunta lähellä ihmistä -ehdokaslista. Ehdokkaita siinä oli yhdeksän seurakuntaneuvostoon ja yhteiseen kirkkovaltuustoon.²⁵⁸ Molemmissa vaaleissa listalta tuli valituksi neljä ehdokasta.²⁵⁹

Rantakylän seurakunnalla oli kaksi ehdokaslistaa molemmissa vaaleissa. Seurakuntaneuvoston jäsenten vaaleissa Hyvän puolelle -ehdokaslistaan kuului 27 ehdokasta, joiden kuvattiin olevan aktiivisia seurakunnan toiminnassa sekä omaavan monipuolisen osaamistaustan. Listan tavoitteina oli mahdollistaa seurakuntalaisten osallistaminen, huolellinen taloudenhoito sekä kutsua myös epäilijät ja pettyneet mukaan kirkkoon.²⁶⁰ Seurakuntaneuvostoon tuli valituksi tältä listalta 12 ehdokasta. Yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaaleissa listan 20 ehdokkaasta kahdeksan tuli valituksi.²⁶¹

Toinen ehdokaslista oli Keskustan kokoama Seurakunta lähellä ihmistä. Siihen kuului kymmenen ehdokasta. Listan esittelyteksti oli samanlainen kuin Joensuun ja Pielisensuun seurakuntien Keskustan kokoamilla ehdokaslistoilla. Molemmissa vaaleissa ehdokkaita oli listalla yhdeksän.²⁶² Molempiin luottamuselimiin tuli valituksi listalta kaksi ehdokasta.²⁶³

²⁵⁶ Kirkkotie 2014 nro 14.

²⁵⁷ Pielisensuun seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos; Pielisensuun seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

²⁵⁸ Kirkkotie 2014 nro 14.

²⁵⁹ Pielisensuun seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos; Pielisensuun seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

²⁶⁰ Kirkkotie 2014 nro 14.

²⁶¹ Rantakylän seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos; Rantakylän seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

²⁶² Kirkkotie 2014 nro 14.

²⁶³ Rantakylän seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos; Rantakylän seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

Pyhäselän seurakunnalla oli vain yksi ehdokaslista, jossa oli 17 ehdokasta seurakuntaneuvoston jäsenten vaaleissa ja 13 yhteisen kirkkovaltuuston vaaleissa. Yhdessä eteenpäin -ehdokaslista ilmoitti tavoitteeksi edistää eri seurakuntien ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä. Vapaaehtoistoiminta, eri elämänvaiheiden toimintamuodot, Jumalan sanan välitys ja seurakuntalaisten kuunteleminen mainittiin myös tavoitteina.²⁶⁴ Seurakuntaneuvostoon valittiin 12 henkilöä. Yhteiseen kirkkovaltuustoon seurakunnasta valittiin kuusi.²⁶⁵

Vaara-Karjalan seurakunnalla oli yksi ehdokaslista seurakuntaneuvoston jäsenten vaaleissa. Avoimesti yhdessä vaaroilla -ehdokaslistalla oli 15 ehdokasta, joista kymmenen valittiin. Ryhmän tavoitteena oli tukea kaikkien ikäryhmien seurakuntatoimintaa, huomioida heikompiosaiset, edistää vapaaehtoistoimintaa ja ylläpitää aktiivista yhteyttä seurakunnan työntekijöiden kanssa.²⁶⁶

Yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaaleja varten Vaara-Karjalan seurakunnassa oli perustettu yksi ehdokaslista, jonka ehdokkaita oli myös seurakuntaneuvostoon pyrkivällä listalla. Yhtymässä yhdessä -ehdokaslista oli Keskustan kokoama avoin lista. Listalla oli yhdeksän ehdokasta, joista viisi valittiin. Vaikka lista oli Keskustan kokoama, ei esittelytekstissä mainittu ympäristöasioiden edistämisyhdistyksiä kuten Keskustan kokoamalla muiden seurakuntayhtymän seurakuntien jo aiemmin mainituilla ehdokaslistoilla. Muuten listan esittely oli samanlainen.²⁶⁷

Joensuun seurakuntayhtymän seurakunnissa oli Joensuun seurakuntaa lukuun ottamatta perustettu ehdokaslistoja vähän, vain kaksi tai jopa yksi ehdokaslista molempia vaaleja varten. Ehdokaslistat voidaan jakaa puoluetustaisiin ja seurakuntaväkitaustaisiin. Keskustan kokoamalla avoimilla listoilla oli Vaara-Karjalan seurakunnassa lukuun ottamatta samanlainen nimi: Seurakunta lähellä ihmistä.

Nimet kuvasivat listan yhtä tavoitetta tai kohderyhmää. Esittelyissä korostettiin, kuinka listan ehdokkaat ovat erilaisia. Tavoitteet olivat laajoja eikä niitä ollut tarkennettu. Listalta, johon oli asetettu eniten ehdokkaita, tuli myös luottamushenkilöksi valituksi eniten. Puoluetustan omaavat ryhmät eivät menestyneet yhtä hyvin kuin listat,

²⁶⁴ Kirkkotie 2014 nro 14.

²⁶⁵ Pyhäselän seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos; Pyhäselän seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

²⁶⁶ Kirkkotie 2014 nro 14.

²⁶⁷ Kirkkotie 2014 nro 14.

joissa ei viitattu politiikkaan. Toisaalta puoluetustaiset listat asettivat ehdokkaita vähemmän. Seurakuntaneuvoston jäsenten vaaleissa oli yleensä enemmän ehdokkaita kuin yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaaleissa.

Joensuun seurakuntayhtymän tarkasteltavissa seurakunnissa Keskusta ilmoitettiin ainoana poliittisena taustaryhmänä ehdokaslistojen esittelyssä. Senkin ehdokaslistat olivat avoimia eli listoilla saattoi olla sitoutumattomia. Mielenkiintoista on, että Joensuun alueen ilmaisjakelulehdessä²⁶⁸ SDP esitteli ehdokkaansa seurakuntavaaleissa. Sosialidemokraattipuolueen ehdokkaita oli siis seurakuntaväen listoilla. Ainostaan Enon seurakunnassa, jota en tutkielmissani tarkastele, SDP oli perustanut oman ehdokaslistan. Toisaalta Enon seurakunnassa toinen ehdokaslista oli nimeltään Seurakunta lähellä ihmistä. Nimi oli siis sama kuin Keskustan kokoamalla avoimilla ehdokaslistoilla Joensuun, Pielisensuun ja Rantakylän seurakunnissa. Mielenkiintoista onkin, että sen ehdokaslistan esittelyssä ilmoitettiin, ettei ehdokaslista ole puoluepoliittisesti sitoutunut.²⁶⁹

Seinäjoen seurakunnan kirkkovaltuuston jäsenten vaalien ehdokaslistat olivat nähtävillä seurakunnan oman lehden Lakeuden ristin vaalinumerossa 5.²⁷⁰ Seurakunnalla oli kuusi ehdokaslistaa, joiden nimet olivat Elävät kivet, Kokoomus ja sitoutumattomat, Peruseurakuntalaiset, Sosialidemokraatit ja sitoutumattomat, Keskusta ja sitoutumattomat sekä Meidän kirkko. Ehdokaslistoista kahdella ei ollut politiikkaan viittaavaa nimeä. Esittelyssä oli esillä ehdokkaiden kuvien lisäksi ehdokkaiden nimet ja ammatit tai koulutukset.²⁷¹

Seinäjoen seurakuntalehdessä oli esillä ehdokaslistojen yhdistelmä. Listojen tavoitteita ei tuotu esille. Listojen nimet antoivat äänestäjille vihjeitä. Ehdokkaiden kuvat antoivat viitteitä iästä ja ilmoitetut ammatit saattoivat luoda samaistumista. Puoluenimiin oli lisätty sitoutumattomat lisäys. Tämä saattoi madaltaa kynnystä äänestää puoluetustaista ehdokaslistaa. Toisaalta äänestäjä ei voinut olla varma, kuinka vahvasti ehdokkaat olivat puolueen kannattajia. Seinäjoen seurakunnassa oli perustettu kaksi seurakuntaväkeen viittaavaa ehdokaslistaa. Elävät kivet - ja Meidän kirkko - ehdokaslistojen nimet olivat ajatuksia herättäviä. Äänestäjälle voi tulla mielikuva, että

²⁶⁸ Karjalan Heili 2014 nro 84.

²⁶⁹ Kirkkotie 2014 nro 14.

²⁷⁰ Seinäjoen seurakunnan kotisivuilta löytyy sähköisessä muodossa seurakunnan lehden numerot.

²⁷¹ Lakeuden risti 2014 nro 5.

Elävät kivet -ehdokaslista edustaa jotenkin eläviä seurakuntalaisia ja toisaalta on olemassa sitten mahdollisesti myös kuolleiden kivien edustajia seurakunnassa. Meidän kirkko -ehdokaslistan nimi voi antaa mielikuvan, että on olemassa meidän kirkko, mutta myös teidän kirkko ja mahdollisesti enemmänkin kirkkoja samassa seurakunnassa. Osa äänestäjistä saattoi kokea, että nimet rajasivat seurakuntalaisia.

Seinäjoen seurakunnan seurakuntalehden vaalnumerossa oli 11 ehdokkaan omat vaalimainokset. Vain kolmessa niistä oli ehdokaslistan nimi mukana.²⁷² Tämä kertoo siitä, että joko ehdokkaat halusivat erottautua omasta listastaan tai eivät kokeneet ehdokaslistan nimen mainitsemisen tarpeellisenä. Ehdokaslistan nimen mainitsematta jättäminen saattaa kertoa myös seurakuntavaalien luonteesta. Äänestäjät äänestävät ensisijassa henkilöä eivät taustaryhmää.

Seinäjoen seurakunnan kirkkovaltuustovaaleissa valittiin 39 valtuutettua, joista naisia oli 18 ja miehiä 21. Keskusta ja sitoutumattomat -ehdokaslista oli suurin 69 ehdokkaallaan. Valituksi listalta tuli 18. Kokoomus ja sitoutumattomat -listalla oli 48 ehdokasta, joista 13 valittiin. Sosialidemokraatit ja sitoutumattomat -listalla oli 26 ehdokasta, joista neljä pääsi valtuustoon. Neljäs ryhmä, joka sai valtuustopaikkoja oli Elävät kivet -ehdokaslista. Sillä oli 16 ehdokasta, joista neljä tuli valituksi. Meidän kirkko -ehdokaslistan viidestä ehdokkaasta yhtään ei valittu, samoin ei myöskään Perusseurakuntalaisten kahdeksan ehdokkaan listalta tullut ketään valituksi.²⁷³

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalla oli tiedote ehdokaslistoista seurakunnan nettisivuilla. Seurakunnalta kerrottiin, että olisi ollut hyvä tälläkin vaalikerralla laittaa kotisivuille ehdokkaat kuvan ja henkilökohtaisen esittelytekstin kanssa.²⁷⁴ Seurakunnan kotisivuilla olleessa ilmoituksessa kerrotaan lyhyesti ehdokaslistojen nimet sekä ehdokkaista nimi ja ammatti tai koulutus. Kuvia ehdokkaista ei ollut eikä ehdokaslistojen esittelyjä.²⁷⁵

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalla ehdokaslistoja oli viisi: Keskustalaiset ja sitoutumattomat, Kokoomus ja sitoutumattomat, Kristillisdemokraatit ja sitoutumattomat, Perussuomalaiset ja sitoutumattomat sekä Sosialidemokraatit ja sitoutumattomat. Ehdokkaita oli yhteensä 56, joista naisia 35 ja miehiä 21.²⁷⁶

²⁷² Lakeuden risti 2014 nro 5.

²⁷³ Lakeuden risti 2014 nro 5; Ilkka-lehden Internet-sivut. Lopullinen äänestysprosentti.

²⁷⁴ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²⁷⁵ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan Internet-sivut. Lapuan seurakuntavaalien ehdokkaat.

²⁷⁶ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kirkkovaltuustoon valittiin 27 ehdokasta, joista 17 oli naisia ja kymmenen miehiä. Eniten valtuustopaikkoja saivat Keskustalaiset ja sitoutumattomat 11 paikallaan. Kokoomus ja sitoutumattomat saivat yhdeksän paikkaa ja Kristillisdemokraatit ja sitoutumattomat seitsemän paikkaa. Kahdelta muulta listalta eli Perussuomalaisten ja Sosialidemokraattipuolueen ehdokaslistoilta ei tullut valituksi ketään.²⁷⁷

Sekä Seinäjoella että Lapualla suosittiin puoluetustaisia listoja. Kuitenkin molemmissa seurakunnissa ehdokaslistojen nimissä oli usein otettu sitoutumattomat huomioon. Voi olla vaikea tietää, onko ehdokas puolueen jäsen tai onko hän edes kiinnostunut politiikasta. Saattaa olla, että ehdokas valitsee puoluetustaisen listan sen koon takia. Seurakuntaväkeä edustavat listat Seinäjoella olivat ehdokasmäärältään pienempiä kuin poliittiset. Lapualla seurakuntaväen listoja ei ollut. Tämä voi olla ehdokkaaksi haluavalle ongelma, jos hän tahtoo asettua ehdokkaaksi listalle, jolla on monta ehdokasta, muttei tahdo tulla ”leimatuksi” minkään puolueen edustajaksi.

Samoin kuin Joensuun seurakuntayhtymän seurakunnissa, myös Lapualla ja Seinäjoella ehdokaslistoilta, joilla oli eniten ehdokkaita, myös tuli eniten valituksi. Kuitenkin Lapuan seurakunnassa kolme eniten ääniä saaneet olivat Kokoomus ja sitoutumattomat -ehdokaslistan jäseniä vaikka Keskustalaiset ja sitoutumattomat -ehdokaslistalta tuli enemmän valituksi ehdokkaita.²⁷⁸

Seurakuntien ehdokaslistoja vertailemalla voidaan huomata vaalitapahtuman olevan erilainen seurakunnissa. Joissain seurakunnissa ehdokaslistoja on vähän ja ehdokkaita vähän. Toisaalta äänestäjiäkin saattaa olla vähemmän kuten Vaara-Karjalan seurakunnassa. Kun ehdokaslistoja on vain yksi, ovat vaalit todellakin luonteeltaan henkilövaalit. Ehdokkaan henkilökohtaisten piirteiden merkitystä korostaa, etteivät ehdokaslistat eroa toisistaan tarpeeksi ja toisaalta ehdokkaiden yhdistäväksi tekijäksi ilmoitetaan erilaisuus.

Kirkon tutkimuskeskus julkaisi lyhyen yhteenvedon seurakuntavaaleista 2014. Raportissa tuodaan esille TNS Globalin kyselytutkimusta seurakuntavaaleissa äänestämisestä. Internetissä kyselyyn vastasi 1500 kirkon jäsentä. Tiivistelmässä kerrotaan, kuinka äänestäjät pitivät ehdokasta tärkeämpänä kuin listan taustaryhmää. Vain noin kymmenen prosenttia ilmoitti odottavansa ehdokkaan poliittisen taustan ilmoittamista.

²⁷⁷ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²⁷⁸ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

Vastaajien mielestä poliittisen taustan tunteminen oli hieman tärkeämpää kuin ehdokkaan hengellisen viitekehyksen tietäminen. Vastaajista 17 prosenttia valitsisi ehdokkaan poliittiselta listalta, kun taas ei-poliittiselta valitsisi noin puolet vastaajista. Kolmannes ei osannut sanoa.²⁷⁹

On mielenkiintoista, että suurin osa ihmisistä tutkimuksen²⁸⁰ mukaan valitsisivat ehdokkaan ei-poliittiselta listalta. Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan jäsenet eivät voineet valita ei-poliittiselta listalta ehdokasta, mutta vaikka Seinäjoen seurakunnalla pystyi, eivät ne menestyneet samalla tavoin kuin poliittiset. Joensuun seurakuntayhtymän seurakunnissa suurin osa ehdokaslistojen nimistä ei viitannut politiikkaan. Kuitenkin voidaan kysyä, erottuivatko ne toisistaan nimissä.

Grönlund on raportissaan lyhyesti tarkastellut, mitkä tekijät vaikuttavat ehdokkaan valintaan. Lähteenä hän käyttää vuoden 2010 seurakuntavaaleissa äänestäneiden ja äänestämättä jättäneiden seurakuntalaisten omia arvioita. Vastaajat saivat tarjotuista vaihtoehdoista valita. Seurakuntalainen tahtoo äänestää sellaista ehdokasta, joka ajaisi samoja asioita, joita seurakuntalainen itse pitää tärkeänä. Myös arvio ehdokkaan taidoista ja kyvyistä asioiden määrätietoiseen ajamiseen on suuri tekijä ehdokasvalinnassa. Näiden kahden tekijän lisäksi ehdokasvalintaan erityisesti vaikuttaa raportin mukaan äänestäjän kokemus siitä, että ehdokas olisi tavallinen ihminen eikä liian ahdasmielinen uskovainen.²⁸¹

Grönlundin raportin mukaan ehdokasvalintaan vähiten vaikuttavat se, että ehdokas olisi samaa sukupuolta kuin äänestäjä, tai ehdokkaan ulkonäkö ja koulutus.²⁸² Grönlundin raportissa on mielenkiintoista huomata, että vastaajista yli 60 prosenttia ei valitsisi ehdokasta poliittiselta listalta. Vain alle viidennes valitsisi. Toisaalta hieman suurempi ryhmä ei osaa sanoa valitsisiko poliittiselta vai ei-poliittiselta listalta ehdokkaansa.²⁸³

Grönlundin raportin tuloksista voi päätellä, että äänestäjälle on tärkeää tietää ehdokkaiden tavoitteista. Ehdokkaan omat mainokset ja vaalikoneen vastaukset auttavat tavoitteiden tietämisestä. Tämän lisäksi äänestäjä voi päätellä ehdokkaan olevan niiden asioiden kannalla, mitä ehdokaslista tuo esille. Tämän vuoksi ehdokaslistojen esittely

²⁷⁹ Salminen 2014.

²⁸⁰ Aiemmin mainittu TNS Global kyselytutkimus.

²⁸¹ Grönlund 2011, 16.

²⁸² Grönlund 2011, 16.

²⁸³ Grönlund 2011, 18.

on myös tärkeää. Myös listan nimi voi pyrkiä kertomaan listalla olevien ehdokkaiden tavoitteista.

Vaikka ehdokaslistat voivat olla taustaltaan puoluepoliittisten ryhmien muodostamia, niiden ei toivota vaikuttavan enää valinnan jälkeen. Tämä tuli esille myös kyselyssä. Seurakuntavaalien jälkeen olisi hyvä jättää politiikka pois ja pitää seurakunnan edistämistä tärkeimpänä vaikuttajana.²⁸⁴ Yhteiskuntatieteiden maisteri Annika Aroharjun tutkimuksessa tulee esille, kuinka luottamushenkilöiden välillä on hieman erimielisyyttä siitä, kuinka hyvin eri valtuustoryhmien ja puolueiden välinen tasa-arvo toteutuu seurakunnan hallinnossa. Valtuustoryhmien ja puolueiden koot vaikuttavat osan luottamushenkilöiden mielestä epätasa-arvon kokemiseen. Tutkimuksessa tuodaan esille, kuinka luottamushenkilöt kokevat politiikan seurakunnan hallinnossa usein kielteisenä.²⁸⁵

²⁸⁴ Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

²⁸⁵ Aroharju 2004, 48–49.

7. Seurakuntien ominaispiirteet

7.1 Seurakuntavaalien tulos seurakunnissa

| Seurakunta | Joensuu | Pielisensuu | Rantakylä | Pyhäselkä | Vaara-Karjala | Lapua | Seinäjäki |
|--------------------------------------|---------|-------------|-----------|-----------|---------------|--------|-----------|
| Äänestysprosentti | 9,6 | 8,6 | 8 | 7,9 | 13,8 | 25,5 | 25,4 |
| Nuorten äänestysprosentti (16–17-v.) | 9,2 | 3,1 | 4 | 7 | 10,3 | 16,4 | 23,5 |
| Äänioikeutettuja | 13 249 | 10 512 | 9284 | 4602 | 2829 | 10 400 | 41 414 |
| Äänestäneitä | 1278 | 906 | 740 | 363 | 389 | 2650 | 10 531 |
| Hylättyjen äänien määrä | 46 | 50 | 24 | 19 | 27 | 1 | 29 |

Taulukko 8. Seurakuntavaalien 2014 osallistumisaktiivisuus tutkimusseurakunnissa.²⁸⁶

Seurakuntavaalien 2014 valtakunnallinen äänestysprosentti oli 15,5.²⁸⁷ Joensuun seurakunnan äänestysprosentti oli 9,6, Pielisensuun seurakunnan 8,6, Rantakylän seurakunnan 8, Vaara-Karjalan seurakunnan 13,8 ja Pyhäselän seurakunnan äänestysprosentti oli 7,9 prosenttia. Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa oli 25,5 ja Seinäjoen seurakunnassa 25,4 prosenttia.²⁸⁸

Seurakuntia pyydettiin luonnehtimaan seurakuntavaalien tulosta. Vastaajat saivat vapaasti kertoa seurakuntansa vaaleista. Ehdotuksena oli, että vastaajat käsittelevät valittujen sukupuolta, ikää, uskonnollista ja poliittista taustaa. Joensuun seurakunnasta kerrottiin, että seurakuntaneuvostoon valittiin neljä miestä ja kymmenen naista. Yhtymän yhteiseen kirkkovaltuustoon tuli valituksi neljä miestä ja yhdeksän naista. Valittujen keskimääräinen ikä laski hieman edellisistä vaaleista. Valittuja luottamushenkilöitä kuvataan aktiivisiksi seurakuntalaisiksi, joista osa kuuluu herätysliikkeisiin ja osalla on yhteiskunnallista vastuuta kunnan luottamustehtävissä.²⁸⁹

²⁸⁶ Sakasti. Seurakuntavaalien tulos seurakunnissa.

²⁸⁷ Kirkon tiedotuskeskus.

²⁸⁸ Sakasti. Seurakuntavaalien tulos seurakunnissa.

²⁸⁹ Joensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

Pielisensuun seurakunnan valitut ehdokkaat ovat vastaajan mukaan tasaisesti miehiä ja naisia. Osalla heistä on poliittista ja muutamalla herätysliiketaustaa. Luottamushenkilöt kuvataan pääasiassa perusluterilaisiksi.²⁹⁰

Rantakylän seurakunnan valittujen ehdokkaiden luonnehditaan antavan melko hyvän kuvan ihmisistä, jotka ovat aktiivisia seurakuntaelämässä. Myös nuoria aikuisia mainitaan tulleen valituksi.²⁹¹ Vaara-Karjalan seurakunnan valitut ovat tasaisesti miehiä ja naisia. Myös Vaara-Karjalan seurakunnan luottamushenkilöiden keski-ikä laski. Herätysliiketaustaisten määrä heikkeni. Valituista voidaan sanoa noin kolmanneksen olevan vastaajan mukaan viidesläisiä.²⁹² Pyhäselän seurakunnalla suuri osa valituista oli edellisen kauden luottamushenkilöitä. Seurakunnalla oli vain yksi ehdokaslista. Ehdokkaiden rekrytointi ja nuorten ehdokkaiden valituksi tuleminen olivat haastavia tehtäviä.²⁹³

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan valituista ehdokkaista 17 oli naisia ja kymmenen miehiä. Seurakunnalla oli viisi ehdokaslistaa, joiden nimet olivat poliittisia. Jokaisen ryhmän nimessä oli puoluetunnuksen lisäksi sitoutumattomat-lisäys. Ryhmistä Perussuomalaiset ja sosialidemokraatit jäivät vaille edustusta, mutta Kokoomus, Keskusta ja Kristillisdemokraatit saivat ehdokkaitaan kirkkovaltuustoon.²⁹⁴

Seinäjoen seurakunnan valittujen ehdokkaiden keski-ikä laski hieman. Naisten määrä kasvoi. Kirkkovaltuustoon valittiin 18 naista ja 21 miestä. Edellisellä kaudella luottamushenkilöistä yhdeksän oli naisia ja 30 miehiä. Sukupuolijakauman muutos oli melko suuri. Luottamushenkilöistä 18 tuli Keskusta ja sitoutumattomat -ehdokaslistalta, 13 Kokoomus ja sitoutumattomat -listalta sekä neljä Sosialidemokraatit ja sitoutumattomat -listalta. Poliittisten puolueiden lisäksi Elävät kivet -ehdokaslistalta tuli neljä valituksi.²⁹⁵

Vastauksissa tuli useimmin esille, että valitut ovat nuorempia kuin edellisellä kaudella. Valittuja kuvattiin aktiiviseurakuntalaisiksi. Mikään seurakunta ei korostanut herätysliikkeiden tai poliittisten puolueiden merkitystä.

²⁹⁰ Pielisensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

²⁹¹ Rantakylän seurakunnan kyselyvastaukset.

²⁹² Vaara-Karjalan seurakunnan kyselyvastaukset.

²⁹³ Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

²⁹⁴ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

²⁹⁵ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

7.2 Äänestyskäyttämisen syitä seurakunnissa

Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntien alueella toimivien herätysliikkeiden ei koettu vaikuttavan äänestyskäyttämiseen. Vastaajien mukaan herätysliikkeiden vaikutus oli vähäinen²⁹⁶ tai sitä ei voinut sanoa olevan lainkaan²⁹⁷. Yhden vastaajan mukaan mikään herätysliikkeistä ei erottunut eikä vaikuttanut esimerkiksi tavalla, jossa yhdelle herätysliiketaustan omaavalle ehdokkaalle olisi keskitetty paljon ääniä.²⁹⁸ Joensuun alueella ei ole vahvaa herätysliikekannatusta, vaikka herätysliikkeillä on toimintaa alueella.²⁹⁹ Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntien vastaajien mukaan ei voida siis väittää, että herätysliikkeet olisivat vaikuttaneet seurakuntien äänestyskäyttämiseen.

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan alueella vaikuttaa kyselyn mukaan vahvasti herätysliikkeet. Mitään herätysliikettä ei mainittu erikseen. Vastaajan mukaan on mahdollista, että ehdokkaan näkyvä tehtävä jossain herätysliikkeessä paransi mahdollisuuksia saada ääniä. Herätysliikkeiden kerrotaan järjestävän yhteisiä tilaisuuksia.³⁰⁰

Seinäjoen seurakunnan vastaajan mielestä oli mahdotonta arvioida, miten seurakunnan alueella toimivat herätysliikkeet vaikuttivat äänestyskäyttämiseen. Kuitenkin toisen kysymyksen vastauksessa tuodaan esille, kuinka seurakunta sijaitsee niin kutsutulla Raamattu-vyöhykkeellä, mikä mahdollisesti vaikutti siihen, että niin moni seurakuntalaisista äänesti.³⁰¹

Tutkielmassa tarkasteltavina olevat vilkkaan äänestysaktiivisuuden omaavat seurakunnat Lapuan tuomiokirkkoseurakunta ja Seinäjoen seurakunta sijaitsevat Etelä-Pohjanmaalla. Etelä-Pohjanmaalla vaikuttaa erityisesti herätysliikkeistä herännäisyys.³⁰²

Herännäisyydessä yhteiskunnallista vastuunkantoa pidetään tärkeänä. Moni liikkeen kuuluva osallistuu yhdistystoimintaan. Tutkimuksen mukaan herätysliikkeiden edustajat suosivat yhdistystoiminnassa eniten poliittisia puolueita ja yhdistyksiä.³⁰³

²⁹⁶ Vaara-Karjalan seurakunnan kyselyvastaukset.

²⁹⁷ Joensuun ja Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

²⁹⁸ Joensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

²⁹⁹ Rantakylän seurakunnan kyselyvastaukset.

³⁰⁰ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

³⁰¹ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

³⁰² Huotari 1981, 151.

³⁰³ Salomäki 2010, 306, 312.

Suomessa uskonnollisimpana alueena pidetään Väli- ja Pohjois-Suomea. Teologian tohtori Kati Niemelä esittelee tilastoja ja mielipidemittauksia, joiden mukaan 70 prosenttia Väli-Suomen alueen asukkaista pitää itseään uskonnollisena. Väli-Suomen alueeseen Niemelä on rajannut Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat. Samassa raportissa Itä-Suomessa asuvista 56 prosenttia piti itseään uskonnollisena.³⁰⁴

Vastaajat pohtivat lyhyesti mahdollisia tekijöitä, mitkä vaikuttivat siihen, että seurakunnan äänestysprosentti oli keskimääräistä korkeampi tai matalampi. Lisäksi heitä pyydettiin miettimään, mitkä tekijät vaikuttavat äänestämiseen. Vastauksissa tuli esille tekijöitä, jotka liittyvät vaalien järjestämiseen, ehdokkaan valintaan, seurakunnan luonteeseen ja seurakuntalaisten omiin piirteisiin.

Seurakuntayhtymän seurakunnissa jouduttiin järjestämään kahdet vaalit samaan aikaan. Seurakuntalaiset saivat äänestää seurakuntaneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaaleissa. Osalle saattoi olla hankala hahmottaa kahden vaalin luonne,³⁰⁵ mikä näkyi niin äänestämättä jättämisenä kuin hylättyjen äänien muodossa.³⁰⁶

Ennakoäänestysajan pituus sekä ennakoäänestyspaikkojen sijainti vaikuttaa äänestämiseen. Seurakuntalainen saattaa äänestää, koska äänestyspaikka sattui sopivasti kohdalle.³⁰⁷ Ennakoäänestys mahdollistaa seurakuntalaisille suunnitellun, milloin on itselle hyvä aika äänestää, ja toisaalta se kiinnittää ihmisten huomion äänestysmahdollisuuteen.

Vaalitapahtuman järjestämiseen liittyvät tekijät, jotka mahdollisesti vaikuttivat äänestyskäyttäytymiseen, nostettiin vaalikone ja vaalikirje. Vaalikoneen kuvailtiin olleen kömpelö ja huono. Koneessa ei annettu paikallisille kysymyksille riittävää huomiota.³⁰⁸ Osa ehdokkaista jätti hyödyntämättä vaalikoneen käyttömahdollisuuden tai jätti sen käytön kesken. Vaalikoneen kaavamaisen kysymysten vaarana pidettiin sitä, etteivät ehdokkaat erotu tarpeeksi yksilöinä.³⁰⁹ Henkilökohtainen kutsu äänestää on mahdollisesti monelle tärkeä. Seurakuntalaiset saattoivat odottaa vaalikirjettä.³¹⁰

³⁰⁴ Niemelä 2003, 204.

³⁰⁵ Joensuun ja Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

³⁰⁶ Joensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

³⁰⁷ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

³⁰⁸ Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

³⁰⁹ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

³¹⁰ Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

Seurakunnat toivat vastauksissaan esille erityisesti ehdokkaan merkityksen. Ehdokas saattaa olla tuttu³¹¹ tai äänestäjä samaistuu ehdokkaaseen poliittisen, herätysliiketaustan tai ammatillisen tekijän vuoksi.³¹² Ehdokas voi vaikuttaa äänestäjän mielestä uskottavalta niin seurakunnan vastuunkantajana kuin kristittyinä.³¹³

Myös äänestäjän omat lähtökohdat vaikuttavat äänestyshalukkuuteen. Perinne niin äänestää kuin jättää äänestämättä on yksi mahdollinen syy äänestyskäyttäytymiselle.³¹⁴ Osa kokee äänestämisen velvollisuudeksi, olivat vaalit mitkä tahansa.³¹⁵ Aktiivisille seurakunnan jäsenille seurakuntavaalit voivat olla hyvin tärkeitä.³¹⁶ Seurakuntalainen saattaa jättää äänestämättä, koska seurakunnan asiat eivät kiinnosta tai hän ei kaipaa niihin muutosta.³¹⁷ Toisaalta usko vaikuttamisen mahdollisuuksiin äänestämällä voi lisätä äänestyshalukkuutta.³¹⁸ Myös seurakuntalaisten voimakkaat ja vastakkaiset näkemykset esimerkiksi avioliittokeskustelussa kirkon sisällä voi olla tekijä äänestämässä.³¹⁹

Vilkaammin äänestetyistä seurakunnista kerrottiin seurakunnan sijaitsevan alueella, jossa seurakunnalla on merkitystä ihmisille. Lapualla ihmiset arvostavat yleisesti kirkollista elämää ja tämä näkyy esimerkiksi kaupunkilaisten kirkkoon kuulumisprosentissa.³²⁰ Seinäjoen seurakunnan mukaan alue kuuluu niin sanottuun Raamattuvyöhykkeeseen. Seinäjoen seurakunta kattaa laajan alueen ja alueen kappeliseurakunnissa Seinäjoen raja-alueilla voi vastaajan mukaan huomata maalaisseurakunnan ilmapiirin. Pienimmissä kappeliseurakunnissa lähes kolmannes äänesti.³²¹

Joensuussa äänestysaktiivisuus seurakuntavaaleissa on aina ollut keskimääräistä heikompaa. Ensimmäisissä vaaliuudistuksen jälkeisissä seurakuntavaaleissa äänestysprosentti oli Joensuun ja Pielisensuun seurakunnissa 19,1 prosenttia, mutta sen jälkeen äänestysprosentti on laskenut. Erityisesti 1990-luvulla äänestysaktiivisuus oli varsin heikkoa Pielisensuun ja Rantakylän seurakunnissa. Matalimmillaan äänestysprosentti

³¹¹ Pielisensuun, Vaara-Karjalan, Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset; Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

³¹² Pielisensuun seurakunnan ja Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

³¹³ Vaara-Karjalan seurakunnan ja Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

³¹⁴ Joensuun, Pielisensuun ja Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

³¹⁵ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

³¹⁶ Rantakylän seurakunnan kyselyvastaukset.

³¹⁷ Rantakylän seurakunnan kyselyvastaukset.

³¹⁸ Vaara-Karjalan seurakunnan kyselyvastaukset.

³¹⁹ Joensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

³²⁰ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

³²¹ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

oli vuoden 1994 seurakuntavaaleissa, kun Pielisensuun seurakunnalla vain 5,7 ja Rantakylän seurakunnalla 5,2 prosenttia seurakuntalaisista äänesti.³²² Perinteet äänestämättömyyteen ovat siis olemassa Joensuun alueella.

Vuoden 2010 seurakuntavaaleissa äänestysprosentti oli jokaisessa seitsemässä seurakunnassa korkeampi.³²³ Tämä voi osittain johtua 16-vuotiaiden mahdollisuudesta äänestää ensi kertaa.

Seurakuntien äänestysvilkkauteen liittyviä mahdollisia tekijöitä on tutkittu. Seurakuntien alueiden rakennetekijöitä on tarkasteltu mahdollisina selittävinä tekijöinä. Vuoden 1970 seurakuntavaaleissa maaseudulla äänestettiin vilkkaammin kuin kaupungeissa. Myös Pohjois-Suomi ja Keski-Suomi, erityisesti Pohjanmaa erottui korkealla äänestysaktiivisuudellaan muusta Suomesta. Etelä-Suomessa ja Itä-Suomessa äänestysaktiivisuus oli keskimääräistä alhaisempaa.³²⁴

Alueen yleisen äänestyskäyttäytymisen ja seurakunnallisen aktiivisuuden on havaittu olevan yhteydessä seurakuntavaalien äänestysprosenttiin.³²⁵ Jos alueella äänestetään kunnallisvaaleissa keskimäärin enemmän ja osallistutaan jumalanpalveluksiin keskimääräistä enemmän, lisää tämä yhtälö seurakuntavaalien äänestysaktiivisuutta alueella.³²⁶

Seurakunnissa, joissa seurakuntalaiset asuvat laajalla alueella, äänestysaktiivisuus on korkeampi, kuin alueilla, joissa ihmisiä asuu tiheämmin.³²⁷ Muuttotappiollisissa seurakunnissa on suhteellisesti enemmän iäkkäämpiä ihmisiä, jotka äänestävät aktiivisemmin kuin useimmat ikäryhmät.³²⁸

Tutkimuksissa on havaittu, että ehdokaslistojen ja ehdokkaiden määrä vaikuttaa äänestysvilkkauteen. Useampi seurakuntalainen äänestää jos vaihtoehtoja on enemmän.³²⁹ Erityisesti ennen kuin tunnusten käyttö tuli sallituksi, ehdokkaiden nimien tunteminen oli yksi äänestystä lisäävä tekijä.³³⁰ Suurissa seurakunnissa, joissa asetetaan

³²² Kinnunen 2000, 39–40.

³²³ Sakasti. Seurakuntavaalien tulos seurakunnissa.

³²⁴ Kortekangas & Huotari 1974, 64.

³²⁵ Kortekangas & Huotari 1974, 67.

³²⁶ Kortekangas & Huotari 1974, 70.

³²⁷ Kortekangas & Huotari 1974, 71.

³²⁸ Kauppinen 1987, 46.

³²⁹ Kortekangas & Huotari 1974, 73–74; Kauppinen 1987, 45.

³³⁰ Kauppinen 1987, 42.

ehdokkaita suhteessa äänioikeutettuihin vähemmän kuin pienissä seurakunnissa, tutun ehdokkaan löytäminen on vaikeampaa.³³¹

Kauppisen tutkimuksen mukaan äänestysaktiivisuuteen vaikuttaa erityisesti seurakunnan koko, seurakunnan alueellinen sijainti, seurakunnan jumalanpalveluksiin osallistumisaktiivisuus ja ehdokkaiden määrä. Näiden tekijöiden yhteisvaikutus on suurin selittävä tekijä äänestysprosentissa. Kauppinen kuvaa korkean äänestysprosentin seurakunnaksi pientä³³² toiminnaltaan aktiivista seurakuntaa Oulun tai Lapuan hiippakunnan alueella ja jossa ehdokkaita on mahdollisimman paljon. Matalimman äänestysprosentin tyypillinen seurakunta on Helsingin tai Porvoon hiippakunnan alueen suuri seurakuntayhtymään kuuluva seurakunta, jossa toimintaa ja ehdokkaita on vähän.³³³

Kauppisen mukaan suurissa yli 9000 jäsenen seurakunnissa seurakuntavaaleissa äänestää erityisesti vain aktiiviset seurakuntalaiset.³³⁴ Toisaalta seurakunnan jäsenmäärää enemmän äänestysvilkkautteen vaikuttaa Kauppisen mukaan se, onko seurakunta kaupunkimainen vai maaseutumainen.³³⁵

7.3 Jälkitunnelmat, mitä jäi jäljelle?

Seurakunnat saivat kyselyssä kertoa, mitä muuta he tahtoisivat nostaa esille vuoden 2014 seurakuntavaaleista. Vaikka äänestysprosentti jäi matalaksi monessa seurakunnassa, koettiin vaalien olleen onnistuneet siinä merkityksessä, että kaikki luottamushenkilöpaikat saatiin täytettyä.³³⁶ Toisaalta vaalien toteutus koettiin perinteiseksi,³³⁷ eikä passiivisia seurakuntalaisia saatu äänestämään.³³⁸ Valtakunnallisen mainoskampanjan tavoitehan oli saada nimenomaan passiiviset liikkeelle. Toisaalta kirkkohallituksen tuki koettiin erinomaiseksi³³⁹ ja taas toisaalta se sai paljon moitteita.³⁴⁰ Vaalien järjestämisen työläys nostettiin esille. Kirkkoherran ja seurakuntasihteerin vaalityön lisäksi,³⁴¹ vaalilautakunnan työ nähtiin vaativaksi.³⁴²

³³¹ Kauppinen 1987, 71.

³³² Kauppinen jakaa tutkimuksessaan seurakunnat koon mukaan: –2999, 3000–8999, 9000–.

³³³ Kauppinen 1987, 75.

³³⁴ Kauppinen 1987, 41.

³³⁵ Kauppinen 1987, 33.

³³⁶ Joensuun ja Pielisensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

³³⁷ Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

³³⁸ Vaara-Karjalan seurakunnan kyselyvastaukset.

³³⁹ Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

³⁴⁰ Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

³⁴¹ Joensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

³⁴² Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

8. Johtopäätökset

Seurakunnat olivat sijoittaneet ennakkoäänestyspaikkoja samankaltaisiin tiloihin. Ennakkoäänestys oli mahdollista seurakuntien tilojen lisäksi kaupoissa, kouluissa, vanhusten palvelutaloissa sekä yhdistysten tiloissa. Seinäjoella oli määrällisesti eniten paikkoja. Kaupoissa järjestetyt ennakkoäänestykset olivat Seinäjoella myös kauiten auki.

Seurakuntien työntekijöitä oli ohjeistettu maltillisesti. Osa seurakunnista korosti varovaisuutta. Työntekijät eivät saaneet mainostaa mitään ehdokasryhmää erikseen tai suositella asettumaan minkään ehdokaslistan ehdokkaaksi. Toisaalta Lapuan tuomiokirkkoseurakunnalla neuvottiin kannustamaan jokaisella seurakunnan toimintamuodolla tavoitettavia seurakuntalaisia ehdokkaaksi. Lapuan tuomiokirkkoseurakunta auttoi työntekijöitään aktiivisuuteen teettämällä vaalien tärkeistä päivämääristä mainoksen, jota voitiin jakaa seurakuntalaisille eri tilanteissa.

Seurakunnat olivat erityisesti keskittyneet tiedottamaan vaaleista seurakuntalehdessä kustannusten vuoksi. Seurakunnat luottivat siihen, että ihmiset saavat kotiinsa seurakuntalehden. Lehteä ei kuitenkaan jaeta talouksiin, joissa mainosten jakaminen on kielletty. Kun kaikki eivät saa seurakuntalehteä, jossa vaalien pääasiallinen uutisointi on, tarvitaan myös muita keinoja seurakunnalta vaalien esille tuomisessa. Henkilökohmainen kutsu äänestää on monen mielestä ihanteellinen tapa kannustaa seurakuntalaisia, mikä näkyi siinä, että seurakunnat harkitsivat vaalikirjeen lähettämistä. Kynnys kirjeen lähettämiseen on kuitenkin kustannusten takia korkea. Tarkasteltavissa seurakunnissa vain Seinäjoen seurakunnassa lähetettiin seurakuntalaisille vaalikirje. Kirjeen lähettäminen oli seurakunnalle pakollista sen jakaantuessa äänestysalueisiin.

Seurakunnat olivat hyvin niukasti tai eivät ollenkaan tehneet ulkomainontaa. Osa seurakunnista oli vienyt vaalimainoksia seurakunnan alueella oleville ilmoitustauluille. Seurakuntavaalit olivat esillä eri medioissa. Vaaleja mainostettiin lehdistössä, radiossa, seurakuntien internet-sivuilla, sosiaalisessa mediassa sekä seurakunnan tiloissa. Seurakunnat vaikuttivat kyselyn perusteella keskittyneen tiedottamisen kautta saamaan seurakuntalaisia ensin ehdokkaaksi ja myöhemmin äänestämään.

Tavoitteiden ja taustojen kertominen jätettiin pääosin ehdokkaiden ja ehdokaslistojen taustaryhmien oman aktiivisuuden varaan. Seurakunnat voisivat aktiivisemmin mainostaa tasapuolisesti kaikkien ehdokaslistojen tavoitteita ja järjestää tilaisuuksia, joissa

kaikki ehdokkaat saavat olla esillä. Muuten seurakuntalaisten saama tieto jää liian paljon vaalikoneen ja ehdokkaan henkilökohtaisen tuntemisen varaan.

Mikään tutkimusseurakunnista ei erottunut kokonaisuudessaan vaalien järjestämisessä. Seinäjoella ennakköäänestykseen oli selvästi keskitytty. Myös alueen monessa lehdessä kerrottiin olleen vaaliuutisointia. Lapualla sosiaalista mediaa oli erityisesti hyödynnetty. Myös henkilökohtaiset kohtaamiset oli huomioitu. Joensuussa luotettiin seurakuntayhtymän yhteiseen vaalilyöhön.

Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntien haasteena oli saada seurakuntalaiset hahmottamaan kaksoisvaalit. Seurakuntalaisten oli tärkeää tietää molempien vaalien merkitys sekä käytännön toteutus äänestämässä. Kaksoisvaalien haaste näkyi hylättyjen äänien määrässä ja todennäköisesti äänestämättä jättämisessä.

Lapualla ja Seinäjoella puolueiden nimet olivat avoimesti ehdokaslistojen nimissä mukana. Joensuussa Keskusta ei käyttänyt nimeään ehdokaslistojen nimissä, mutta se lyhyesti mainittiin esittelyteksteissä. Perussuomalaiset olivat nimenä Joensuun seurakunnan ehdokaslistalla. Joensuun seurakuntayhtymän suurimmissa seurakunnissa oli poliittisen taustaryhmän lisäksi seurakuntaväen ehdokaslistoja, jotka menestyivät paremmin. SDP oli tehnyt lehtimainoksen, jossa oli sen ehdokkaita eri seurakuntaväen ehdokaslistoilta. Tämä voi viitata siihen, että on ymmärretty, että alueella menestyvät paremmin ei-poliittiset ehdokaslistat. Toisaalta SDP oli asettanut ehdokaslistan Enon seurakunnassa, joka ei ole tutkielmassa mukana.

Ehdokaslistat eivät ilmoittaneet täsmällisesti omia tavoitteita ja näkemyksiä. Äänestäjien saattoi olla vaikea huomata eroja listojen välillä. Äänestäjä saattaa myös miettiä, onko ehdokaslistan ehdokkailla yhteisiä tavoitteita tai yhdistääkö ehdokkaita mikään. Suhteelliseen vaalitapaan kuuluu, että ehdokkailla on yhdistävä tekijä. Seurakuntavaaleissa tämä kriteeri on haastava.

Ehdokkaiden näkemysten vertailua pystyi tekemään vaalikoneen avulla internetissä. Kuitenkaan kaikki ehdokkaat eivät olleet vaalikoneen kysymyksiin vastanneet. Ehdokkaan päättäminen ehdokaslistojen yhdistelmän perusteella korostaa tutun ehdokkaan merkitystä. Jos tuttua ehdokasta ei löydy ja tietoa ehdokaslistoista ja ehdokkaista on vaikea saada, tuntee seurakuntalainen mielekkyyttä äänestää? Toisaalta matalan äänestysprosentin ansiosta seurakuntalainen voi kokea, että omalla äänellä on merkitystä.

Tässä tutkielmassa tarkasteltiin vuoden 2014 seurakuntavaalien järjestämistä paikallis seurakunnissa. Tarkastelun kohteena olivat äänestyspaikat, vaalien näkyvyys seurakuntien alueella, ehdokaslistat sekä seurakuntien ominaispiirteet.

Seurakuntalainen voi motivoitua äänestämään seurakuntavaaleissa, kun hänellä on riittävästi tietoa seurakuntavaalien merkityksestä ja ehdokkaista. Tämän vuoksi seurakuntien tulisi pitää riittävästi esillä seurakuntavaaleja erilaisin keinoin. Riittävän suuri määrä ehdokkaita antaa mielekkyyttä valita sopiva ehdokas. Ehdokasrekrytoinnin merkitys kannattaa siis huomioida. Äänestämisen yksinkertaisuus madaltaa kynnystä äänestää. Äänestyspaikkojen määrään ja aukioloaikoihin tulee siis kiinnittää huomiota.

Tämän pro gradu –tutkielman aihe, seurakuntavaalien 2014 järjestäminen Lapuan, Seinäjoen ja Joensuun seurakunnissa, nosti esille uusia mahdollisia tutkimusaiheita. Hyviä tutkimusaiheita olisivat esimerkiksi seurakuntavaalien käsittely lehdistössä ja muissa medioissa. Toinen mielenkiintoinen aihe olisi keskittyä ehdokaslistojen haasteisiin. Seurakuntavaalien ehdokaslistoja voisi vertailla keskenään paikallisesti ja ajallisesti sekä pohtia listojen merkitystä seurakuntavaaleissa. Seurakuntavaaleissa käytettävää suhteellista vaalitapaa voisi tutkia seurakunnan, äänestäjän ja ehdokkaan näkökulmista.

9. Lähde- ja kirjallisuusluettelo

Lähteet seurakunnittain

Joensuun seurakuntayhtymä:

Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

Kirkkotie-lehden uutisia seurakuntavaaleihin liittyen.

Joensuun seurakuntayhtymän seurakunnat tutkielmassa:

Joensuun seurakunta:

Ehdokaslistojen yhdistelmä Joensuun seurakunnan seurakuntaneuvoston jäsenten vaalissa 9.11.2014.

Ehdokaslistojen yhdistelmä Joensuun seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaalissa 9.11.2014.

Joensuun seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos.

Joensuun seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

Joensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

Kirkkotie nro 14. 15.10.2014.

Pielisensuun seurakunta:

Ehdokaslistojen yhdistelmä Pielisensuun seurakunnan seurakuntaneuvoston jäsenten vaalissa 9.11.2014.

Ehdokaslistojen yhdistelmä Pielisensuun seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaalissa 9.11.2014.

Pielisensuun seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos.

Pielisensuun seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

Pielisensuun seurakunnan kyselyvastaukset.

Pielisensuun seurakunnan ennakkoäänestyksen työvuorolista.

Pielisensuun seurakunnan vaalitoimituksen työvuorolista.

Pyhäselän seurakunta:

Ehdokaslista Pyhäselän seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten vaalissa 9.11.2014.

Ehdokaslista Pyhäselän seurakunnan seurakuntaneuvoston jäsenten vaalissa 9.11.2014.

Pyhäselän seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos.

Pyhäselän seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

Pyhäselän seurakunnan kyselyvastaukset.

Pyhäselän seurakunnan vaalipöytäkirjat. (1/2014, 2/2014, 3/2014, 4/2014, 8/2014)

Rantakylän seurakunta:

Rantakylän seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos.

Rantakylän seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

Rantakylän seurakunnan kyselyvastaukset.

Rantakylän seurakunnalta tietoja vaaleista. (Sisältävät ehdokaslistojen kuvaukset)

Vaara-Karjalan seurakunta:

Ehdokaslistan kuvaus Vaara-Karjalan seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalit 2014.

Ehdokaslistan kuvaus Vaara-Karjalan seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalit 2014.

Vaara-Karjalan seurakunnan kyselyvastaukset.

Vaara-Karjalan seurakunnan seurakuntaneuvoston vaalien 2014 tulos.

Vaara-Karjalan seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston vaalien 2014 tulos.

Vaalitoimitsijaohjeet.

Lapuan tuomiokirkkoseurakunta:

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan Facebook-postaukset vaaleista.

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kyselyvastaukset.

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan vaaliviestinnän mainoksia (5 kpl) ja valokuvia (4kpl).

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan vapaaehtoisten värväyskirja.

Vaali-info valitsijayhdistyksen asiamiehille ja muille vaalista kiinnostuneille.

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan viestinnän työryhmän kokousmuistion ote vaalitie-
dotuksesta ja -viestinnästä.

Seinäjoen seurakunta:

Kotiseurakunta. 6.6.2014 (Seinäjoen seurakunnan tapahtumalehti)

Lakeuden risti nro 1/2014, 2/2014, 4/2014 (Seinäjoen seurakunnan tiedotuslehti)

Lakeuden risti –lehden numerot sähköisessä muodossa osoitteessa

<http://www.seinajoenseurakunta.fi/lakeuden-risti-lehti> (katsottu 10.2.2016).

Seinäjoen seurakunnan kirkkovaltuuston jäsenten vaalien 2014 ehdokaslistojen yhdistelmä.

Seinäjoen seurakunnan kyselyvastaukset.

Seinäjoen seurakunnan seurakuntavaalien 2014 viestintäsuunnitelma.

Valokuva Seurakuntavaalilähtö T75-raveissa Seinäjoella.

Vaalien arvonnin palkinnot.

Painetut lähteet:

KJ

1993 Kirkkojärjestys 1055/1993. Ajan tasalla oleva lainsäädäntö: www.finlex.fi.

KL

1993 Kirkkolaki 1054/1993. Ajan tasalla oleva lainsäädäntö: www.finlex.fi.

KVJ

2014 Kirkon vaalijärjestys 416/2014.

KH

2014 Karjalan Heili nro 84. 26.10.2014.

Kirjallisuus

Painetut

Borg, Sami

2008 Hiljaa hyvä tulee. Puheenvuoro äänestysprosentista ja vaaliaktiivoinista. Kunnallisalan kehittämissätiön Polemia-sarjan julkaisu nro 71. Vammala: Kunnallisalan kehittämissätiö kaks.

Halttunen, Matti & Pihlaja, Pirjo & Voipio, Risto

2008 Kirkkolainsäädäntö 2008. Kirkkolain, kirkkojärjestyksen ja kirkon vaalijärjestyksen kommentaari. Helsinki: Kirjapaja.

Heilimo, Olli

1990 Kirkkovaltuuston, yhteisen kirkkovaltuuston ja seurakuntaneuvoston jäsenten vaalit. Helsinki: SKSK.

Hiilamo, Heikki & Kauppinen, Juha & Särkiö Riitta

2014 Seurakunnan luottamushenkilön käsikirja. Helsinki: Edita.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula

2009 Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Huotari, Voitto

1981 Kirkkomme herätysliikkeet tänään. Pieksämäki: Kirjapaja.

- Juntunen, Hannu
2005 Onko kirkko demokraattinen yhteisö? Kirkko – Taide – Viestintä. Toim. Dhima, Sari. Helsinki: Suomen kirkkohistoriallinen seura. 46–56.
- Kauppinen, Juha
1987 Seurakuntavaalit 1986. Kirkon tutkimuskeskus sarja B nro 51. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Kettunen, Pertti
2003 Kirkolliset vaalit. Seurakuntatyön johtamisen käsikirja. Toim. Huhta, Erkki & Poutiainen, Matti & Tatro, Timo & Turunen, Raimo. Helsinki: Kirjapaja. 95–105.
- Kinnunen, Erkki
2000 Joensuun uskonnollinen elämä 1954–1999. Joensuu: Joensuun kaupunki.
- Kortekangas, Paavo & Huotari, Voitto
1974 Seurakunta vaaliurnilla. Tutkimus vuoden 1970 seurakuntavaaleista. Kirkon tutkimuslaitos sarja A nro 24. Tampere: Kirkon tutkimuslaitos.
- Korteniemi, Paavo
1994 Luottamushenkilö – hallitsija vai palvelija. Jaettu vastuu. Luottamushenkilönä seurakunnassa. Toim. Kurronen, Erkki. Helsinki: Kirjapaja. 42–53.
- Niemelä, Kati
2003 Uskonnollisuus eri väestöryhmissä. Moderni Kirkkokansa. Suomalaisen uskonnollisuus uudella vuosituhatluvalla. Toim. Kääriäinen, Kimmo & Niemelä, Kati & Ketola, Kimmo. Jyväskylä: Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 82. 187–220.
- Raivio, Risto
1994 Osallistuminen, edustuksellisuus ja puolueet seurakuntahallinnossa. Kirkon tutkimuskeskus sarja A nro 63. Diss. Pieksämäki: Kirkon tutkimuskeskus.
- Salomäki, Hanna
2010 Herätysliikkeisiin sitoutuminen ja osallistuminen. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja nro 113. Porvoo: Kirkon tutkimuskeskus.
- Savioja, Anita
1984 Ehdokkaiden vaalikelpoisuusehtojen ja tunnusten käyttökiellon tulkin nasta ja merkityksestä seurakuntavaaleissa. Kirkon tutkimuslaitos C-sarja N:o 16. Julkisoikeuden pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto.
- Suomen evankelis-luterilaisen kirkon neljävuotiskertomus
2012 Haastettu kirkko. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008–2011. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 115. Porvoo: Kirkon tutkimuskeskus.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli

2009 Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Internet

Aroharju, Annika

2004 Seurakunnan luottamushenkilönä. Kirkon tutkimuskeskuksen www-julkaisuja 2. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Grönlund, Henrietta

2011 Nuoret ikäryhmät ja seurakuntavaalit. Kirkon tutkimuskeskuksen www-julkaisuja 24. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Hintsala, Meri-Anna & Myyryläinen, Marjo (toim.)

2013 Vaalit ja valta kirkossa. Teologisen tiedekunnan mikrokirja 1.

Ilkka

Seinäjoen seurakunnan kirkkovaltuuston jäsenten vaalien vaalitulokset (vain valittujen äänimäärät) <http://www.ilkka.fi/uutiset/maakunta/sein%C3%A4joella-lopullinen-%C3%A4%C3%A4nestysprosentti-oli-25-4-1.1716979> (katsottu 3.3.2016).

Joensuun kaupunki

Kaupunginvaltuusto. <http://www.joensuu.fi/kaupunginvaltuusto> (katsottu 15.1.2016).

Kirkkohallitus

2013 Seurakuntavaalien julkisuuskampanjan viestintäsuunnitelma. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/B91411126FF73CFEC2257C2B002C05B6/\\$FILE/viestint%E4suunnitelma%202014%20SAKASTI.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/B91411126FF73CFEC2257C2B002C05B6/$FILE/viestint%E4suunnitelma%202014%20SAKASTI.pdf) (katsottu 10.2.2016).

2014 Seurakuntavaalit. Medianäkyvyyden analyysi 1.9–30.11.2014. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/6C80D07E181AB357C2257DFE003FB95/\\$FILE/Meltwater_Medianakyvyyden_raportti_seurakuntavaaleista.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/6C80D07E181AB357C2257DFE003FB95/$FILE/Meltwater_Medianakyvyyden_raportti_seurakuntavaaleista.pdf) (katsottu 18.1.2016).

Kirkon tiedotuskeskus

2014 Seurakuntavaalien 2014 loppuraportti. Viestintä- ja tulospalveluryhmä. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/6C80D07E181AB357C2257DFE003FB95/\\$FILE/Loppuraportti_vaalit2014.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/6C80D07E181AB357C2257DFE003FB95/$FILE/Loppuraportti_vaalit2014.pdf) (katsottu 18.1.2016).

Lapuan kaupunki

Kaupunginvaltuusto. <http://www.lapua.fi/web/?c=325&nv=164&ns=323&lang=fi> (katsottu 5.2.2016).

Lapuan tuomiokirkkoseurakunta

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kirkkovaltuuston jäsenten vaalien ehdokkaat. <http://www.lapuantuomiokirkkoseurakunta.fi/1142-lapuan-seurakuntavaalin-ehdokkaidet-nimet-tassa-kirkkovaltuuston-kokoonpano-muuttuu-merkittavasti> (katsottu 23.11.2015).

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan kirkkovaltuuston jäsenten vaalien vaalitulokset.
<http://www.ilkka.fi/uutiset/maakunta/t%C3%A4%C3%A4t%C3%A4n%C3%A4et-seurakuntavaalien-tulokset-1.1716536>
(katsottu 3.3.2016).

Salminen, Veli-Matti

2014 Seurakuntavaalit 2014. Kirkon tutkimuskeskus. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/843BE476740557E0C2257B59003C11A6/\\$FILE/Seurakuntavaalit2014.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/843BE476740557E0C2257B59003C11A6/$FILE/Seurakuntavaalit2014.pdf) (katsottu 18.1.2016).

Sakasti

Kirkon jäsenet ja kastetut

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/FFEDB75916EB394AC22576CC003D875E/\\$FILE/Kirkkoon_kuuluvuus_ja_kastettujen_osuus_syntyneista_%202014.xls.xlsx](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/FFEDB75916EB394AC22576CC003D875E/$FILE/Kirkkoon_kuuluvuus_ja_kastettujen_osuus_syntyneista_%202014.xls.xlsx) (katsottu 15.1.2016).

Seurakuntavaalien tulos seurakunnissa

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/ACD692338DAFA952C2257BE4003DFCA1/\\$FILE/Aanestysaktiivisuus_kaikkitiedot_2014.xls](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/ACD692338DAFA952C2257BE4003DFCA1/$FILE/Aanestysaktiivisuus_kaikkitiedot_2014.xls)
(katsottu 15.9.2015).

Seinäjäki

Frami. <http://www.intoseinajoki.fi/frami/framilaiset/>
(katsottu 26.1.2016).

Seinäjoen kaupunki

Kaupunginvaltuusto. https://www.seinajoki.fi/seinajoenkaupunki/paatosenteko/valtuusto/valtuustonjasenet_0.html (katsottu 5.2.2016).

Seinäjoen seurakunta

Seinäjoen seurakunnan alueet. <http://www.seinajoenseurakunta.fi/#>
(katsottu 30.3.2016).

Tilastokeskus

Valtakunnallisten vaalien äänestysprosentit.

http://tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaalit.html#kansanedustajien
(katsottu 16.11.2015).

Öhman, Peter

2014 Seurakuntavaalit. Jälkimittaus – Äänestyskampanja.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/6C80D07E181AB357C2257DFE003FB95/\\$FILE/Mediatoimisto_Loppuraportti_seurakuntavaaleista.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/6C80D07E181AB357C2257DFE003FB95/$FILE/Mediatoimisto_Loppuraportti_seurakuntavaaleista.pdf)
(katsottu 16.3.2015).

Liitteet

Liite 1

Arvoisa vastaanottaja!

Kiitän aikaisempaan yhteydenottooni myönteisesti suhtautuneita vastaajia. Olen ollut yhteydessä Joensuun seurakuntayhtymän seurakuntien kirkkoherroihin, Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan ja Seinäjoen seurakunnan kirkkoherroihin sekä viestinnästä vastaaviin henkilöihin Joensuun seurakuntayhtymässä sekä Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa ja Seinäjoen seurakunnassa. Osoitan kirjeen ensisijassa kirkkoherralle, toivon, että toimisitte itse tai delegoisitte tehtävän eteenpäin niin, että oheinen tutkimus olisi mahdollista toteuttaa.

Marraskuussa 2014 järjestettiin valtakunnalliset seurakuntavaalit. Teen pro gradu -tutkielmaa Itä-Suomen yliopistossa teologian osastolla. Tutkielman aiheena on seurakuntavaalien äänestyskäyttäytyminen Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa ja Seinäjoen seurakunnassa sekä Joensuun seurakuntayhtymään kuuluvissa Joensuun, Pielisensuun, Rantakylän, Pyhäselän, Enon ja Vaara-Karjalan seurakunnissa. Tutkielmassa tarkastelen mahdollisia syitä siihen, miksi äänestysaktiivisuus näiden seurakuntien välillä vaihtelee. Tutkielmassa selvitän, millä tavalla seurakuntavaalit ovat olleet esillä seurakunnissa sekä miten vaalien käytännön järjestelyt ovat vaihdelleet seurakunnittain. Lisäksi tuon tutkielmassa esille, minkälaiset ehdokaslistat ovat olleet ja miten seurakuntien ominaispiirteet ovat mahdollisesti vaikuttaneet äänestysvilkkauteen.

Olen valinnut tutkimustehtävän sen ajankohtaisuuden vuoksi ajatellen siitä olevan hyötyä myös jatkossa seuraavia seurakuntavaaleja suunniteltaessa. Aiheen valintaan vaikutti myös huomio, että seurakuntien äänestysprosentteissa oli huomattavia eroja. Seinäjoen seurakunnan äänestysprosentti oli 25,4 prosenttia, Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa 25,5 ja Joensuun seurakuntayhtymässä 9,2 prosenttia. Koko maassa keskimääräinen äänestysaktiivisuus oli 15,5 prosenttia.

Tutkielma on sen valmistuttua kaikkien halukkaiden luettavissa Itä-Suomen yliopiston kirjaston verkkojulkaisuna. Tutkielman ohjaajina toimivat käytännöllisen teologian professori Paavo Kettunen ja käytännöllisen teologian yliopistonlehtori Jouko Kiiski.

Toivon, että voitte vastata alla oleviin seurakuntavaaleja 2014 koskeviin kysymyksiin. Lisäksi pyydän, että lähetätte minulle seuraavan materiaalin: (1) kooste vaalilistoista, (2) ehdokkaiden saamat äänimäärät ja (3) muu seurakuntavaaleihin liittyvä materiaali,

joka teillä oli käytössä. Materiaalilla tarkoitan kaikkea seurakuntanne vuoden 2014 seurakuntavaalien julkaisuja ja dokumentteja, mitä teidän on mahdollista lähettää minulle joko postitse tai sähköpostitse.

Tutkielmassani kysymyksiini saamat vastaukset sekä materiaali ovat lähdeaineistonani, kun tutkin seurakuntavaalien äänestyskäyttäytymistä edellä mainituissa seurakunnissa.

Toivon, että voitte vastata minulle perjantaihin 6.2.2015 mennessä. Vastauksenne voitte kirjoittaa oheiseen kyselylomakkeeseen kunkin kysymyksen jälkeen. Täytetyn lomakkeen voitte palauttaa minulle joko sähköpostilla tai tavallisella kirjeellä.

Jos teillä on epäselvyyksiä kysymysten suhteen tai toivotte muuta tarkennusta tutkielmaan tai aiheeseen liittyen, vastaan niihin mielelläni.

Joensuu 15.1.2015

Tiina Eskelinen

p.050 5711480

tiinaes@student.uef.fi

Tiina Eskelinen / Paavo Kettunen

Teologian osasto

Itä-Suomen yliopisto

PL 111

80101 Joensuu

Jakelu: Joensuun evankelis-luterilaiseen seurakuntayhtymään kuuluvien seurakuntien kirkkoherrat: Joensuun seurakunnan Petri Rask, Pielisensuun Tapani Nuutinen, Rantakylän Tuomo Käyhkö, Pyhäselän Ville Ojala, Enon Armi Rautavuori ja Vaara-Karjalan Jari Uimonen, Joensuun evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän viestintäpäällikkö Kari Tanskanen, Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan tuomiorovasti Matti Salomäki ja tiedottaja Heli Karhumäki, Seinäjoen seurakunnan kirkkoherra Jukka Salo ja viestintäjohtaja Leena Hautala, Itä-Suomen yliopiston käytännöllisen teologian professori Paavo Kettunen ja käytännöllisen teologian yliopistonlehtori Jouko Kiiski.

Liite 2

KYSYMYKSET

1. Miten seurakunnassanne toimittiin vuoden 2014 seurakuntavaalien ehdokkaiden asettamiseksi?
2. Millainen suunnitelma seurakunnassanne oli seurakuntavaalien toteuttamiseksi? (Toivon, että lähetätte suunnitelman)
3. Miten seurakuntalaisia informoitiin tulevista seurakuntavaaleista?
4. Oliko paikkakunnallanne seurakuntavaalien katumainontaa ja millaista se oli?
5. Missä paikkakuntanne tiedotusvälineissä vaaleista kerrottiin?
6. Miten seurakuntanne työntekijöitä (kirkkoherra, muu papisto, kanttorit, jne.) oli ohjeistettu pitämään esillä seurakuntavaaleja?
7. Miten seurakuntavaalit näkyivät työntekijöiden toiminnassa?
8. Minkälaisia vaalipaneeleja järjestettiin seurakunnassanne?
9. Missä alueenne lehdissä oli valitsijayhdistysten ja yksittäisten ehdokkaiden vaalimainontaa? (Otan mielelläni vastaan tätä materiaalia, mikäli voitte lähettää sitä minulle)
10. Miten seurakuntalaisille tiedotettiin ehdokaslistojen omista yhteisistä tavoitteista?
11. Miten seurakuntalaisille tiedotettiin ehdokkaiden omista tavoitteista?
12. Miten seurakuntalaisia kannustettiin äänestämään seurakuntavaaleissa?
13. Saivatko seurakuntalaiset ilmoituksen äänioikeudesta kirjeitse?
14. Millä perusteilla valittiin ennakoäänestyspaikat?
15. Kuinka monta ennakoäänestyspaikkaa oli seurakunnassanne?
16. Missä ennakoäänestyspaikat sijaitsivat? (esim. kauppakeskukset, koulut, seurakunnan tilat)
17. Minä päivinä ja kuinka kauan ennakoäänestyspaikat olivat auki?
18. Tarjottiinko ennakoäänestyspaikalla kahvia, tai jotakin muuta?

19. Kuinka monta äänestyspaikkaa oli vaalipäivänä?
20. Missä äänestyspaikat sijaitsivat vaalipäivänä?
21. Tarjottiinko vaalipäivänä äänestyspaikalla kahvia, tai jotakin muuta?
22. Kuinka moni valituista ehdokkaista on uusia?
23. Miten luonnehditte vaalien tulosta? (valittujen sukupuoli, ikä, uskonnollinen ja poliittinen tausta)
24. Miten seurakuntanne alueella toimivat herätysliikkeet mahdollisesti vaikuttivat äänestyskäyttäytymiseen?
25. Mistä arvelette valtakunnallisesti keskimääräistä alemman/korkeamman äänestysprosentin johtuvan seurakuntanne alueella?
26. Mitkä tekijät vaikuttivat mielestänne äänestämiseen?
27. Mitä muuta haluaisitte sanoa vuoden 2014 seurakuntavaaleista?

Liite 3.

Joensuun seurakuntayhtymän yhteinen ennakkoäänestyspaikka:

Keskusrekisteri Kirkkokatu 28 27.10.–31.10.2014 klo 9–18

Joensuun seurakunnan ennakkoäänestyspaikat:

Seurakuntakeskus, Kirkkokatu 28, Joensuu, 27.–31.10.2014 klo 9–18

Noljakan kirkko, Noljakantie 81, Joensuu, 27.10.2014 klo 10–13 ja 31.10.2014 klo 9–12

Carelia sali, Yliopistokatu 4, Joensuu, 27.10.2014 klo 10–15

K-citymarket Joensuu keskusta, Kauppakatu 16, Joensuu, 27.–28.10.2014 klo 15–18

Joensuun yhteiskoulun lukio, Papinkatu 3, Joensuu, 28.10.2014 klo 10–13

Joensuun normaalikoulun lukio, Tulliportinkatu 1, Joensuu, 29.10.2014 klo 10–13

Joensuun lyseon lukio, Koskikatu 8, Joensuu, 30.10.2014 klo 10–13

Marjalan seurakuntatalo, Syyskatu 2, Joensuu, 29.10.2014 klo 9–12

Kauppakeskus Isomyy, Torikatu 25, Joensuu, 29.–31.10.2014 kello 15–18

K-citymarket Joensuu Pilkkö, Linjatie 2, Joensuu, 30.–31.10.2014 kello 15–18

Pielisensuun seurakunta:

Seurakunnantoimisto, Tikkamäentie 15, Joensuu, 27.–31.10.2014 klo 9–12

Niinivaaran lukio, Tikkamäentie 17, Joensuu, 27.10. klo 10.30–14

S-market Vehkalahti, Mintunkatu 2, Joensuu, 27.10. klo 15–19

Pohjois-Karjalan ammattiopisto, Peltolan toimipiste, Peltolankatu 4, Joensuu, 28.10.2014 klo 11–14

K-market Pohjanneito, Pohjolankatu 31, Joensuu, 29.10.2014 klo 15–19

S-market Suvitori, Niinivaarantie 50, Joensuu, 30.10.2014 klo 15–19

K-supermarket Eväskontti, Niinivaarantie 74, Joensuu, 31.10.2014 klo 15–19

Rantakylän seurakunta:

Seurakunnantoimisto, Rantakylänkatu 2, Joensuu, 27.–31.10.2014 klo 9–12

Rantakylän ostoskeskus, Puronsuunkatu 1, Joensuu 27.–31.10.2014 klo 16–19

Rantakylän S-market, Pataluodonkatu 1, Joensuu 27.–31.10.2014 klo 16–19

Kauppakeskus Prisma, Voimatie 2, Joensuu, 27.–31.10.2014 klo 15–19

Palvelutalo Ruorikoti, Ruoritie 1, Joensuu, 27.10.2014 klo 13–15

Hoitokoti Helmi, Vesikkotie 6, Joensuu, 29.10.2014 klo 13–15

Pyhäselän seurakunta:

Pyhäselän seurakunnan toimisto Hammaslahdentie 76 27.–31.10.2014 klo 9–12
29.10.2014 myös klo 16–19

Reijolan seurakuntatalo Santerintie 11 27.–30.10.2014 klo 16–19, lisäksi 29.10.2014
klo 9–12

Pyhäselän lukio Opettajantie 3b 28.10.2014 klo 9–13

Vaara-Karjalan seurakunta:

Seurakuntatoimisto, Koulutie 10, Tuupovaara 27.–31.10.2014 klo 9–13

Seurakuntatoimisto, Tohmajärventie 39, Kiihtelysvaara 27.–31.10.2014 klo 9–13

Hoilolan srk-Sali, Hoilolantie 133b, Hoilola 27.10.2014 klo 10–12

Särkivaaran kylätalo, Kissapurontie 10, Kulho 28.10.2014 klo 14–16

Koveron nuorisoseuratalo, Koverontie 7, 29.10.2014 klo 12–15

K-Market Marjuska, Joensuunväylä 911, Heinävaara 31.10.2014 klo 15–18

Lapuan tuomiokirkkoseurakunnan ennakkoäänestyspaikat:

Kirkkoherranvirasto 27.–31.10.2014 klo 9–18

Tiistenjoen seurakuntatalo 27.10.2014 klo 17–20

Lapuan lukio 27.10.2014 klo 11–13

S-market 27.10.2014 klo 14–18

Kauhajärven seurakuntakoti 28.10.2014 klo 17–20

Koulutuskeskus Sedu 28.10.2014 klo 11–13

Hellanmaan seurakuntakoti 29.10.2014 klo 17–20

Lapuan kristillinen opisto 29.10.2014 klo 11–13

K-supermarket 30.10.2014 klo 10–14

Saarenpään palvelukoti 30.10.2014 klo 11–13

Palvelukoti Seppämestari 31.10.2014 klo 12–14

Seinäjoen alue seurakunnan ennakkoäänestyspaikat:

Kirkkoherranvirasto, Ala-Kuljun katu 1A, 27.–31.10.2014 klo 9–18
Toimintojen talo, Kasperinviita 13, 27.–28.10.2014 klo 10–16
Anttilan liikekeskus, Puskantie 13, 27.–31.10.2014 klo 12–18
Epstori, Kauppakatu 5, 29.–31.10.2014 klo 12–18
Citymarket Jouppi, Suupohjantie 45, 27.–31.10.2014 klo 12–18
K-market Kärki, Toritaival 2, 30.–31.10.2014 klo 12–18
Seinäjoen lukio, Kirkkokatu 16, 30.–31.10.2014 klo 10–14
Frami, Tiedekatu 2, 27.–28.10.2014 klo 10–14
Citymarket Päivölä, Väinämöinen 2, 29.–31.10.2014 klo 12–18
Simunanrannan palvelukeskus, Lähdekoti, Huhtalantie 76, 27.10.2014 klo 11–12
Simunanrannan palvelukeskus, pienkoti Kannukka, Huhtalantie 76, 27.10.2014 klo 12–12.30
Simunanrannan palvelukeskus, pienkoti Hopeapaju, Huhtalantie 76, 27.10.2014 klo 12.30–13
Kivipuron kuntoutuskoti, Ruukintie 65, 30.10.2014 klo 11–13
Kivipuron palvelukeskus, Tammikuja 11, 30.10.2014 klo 14–16
Kivipuron toimintakeskus, Ala-Kuljunkatu 9, 31.10.2014 klo 10–12
Myllyrannan palvelukeskus, Myllymäenrinne 2, 31.10.2014 klo 13–14
Sedu, Törnäväntie 24, 30.10.2014 klo 9–11.30
Sedu, Koulukatu 41, 30.10.2014 klo 12.30–15
Sedu, Upankatu 3, 31.10. klo 9–11.30
Sedu, Koskenalantie 17, 31.10.2014 klo 9–11.30
Sedu, Kirkkokatu 10, 31.10.2014 klo 12.30–15

Nurmon kappeliseurakunnan ennakkoäänestyspaikat:

Nurmon seurakuntatoimisto, Nurmontie 3, 27.–31.10.2014 klo 9–18
Prisma, Hyllykalliontie 2, 27.–31.10.2014 klo 12–18
Ylijoki, Ylistupa, Yljoentie 565, 27.10.2014 klo 14–18
Onnelan ryhmäkoti, Tepontie 8, 28.10.2014 klo 15–16
Kuusenlahden palvelukeskus, Tepontie 6, 28.10.2014 klo 13–14
Hyllykallion palvelutalo, Senioritie 3, 29.10.2014 klo 9–10.30
Hyllykallion seurakuntakoti, Opintie 1, 29.10.2014 klo 11–14

Kouran koulu, Kourantie 684, 30.10.2014 klo 12 – 18

Nurmon lukio, Toukotie 3, 29.–30.10.2014 klo 9–13

Peräseinäjoen kappeliseurakunnan ennakkoäänestyspaikat:

Peräseinäjoen seurakuntatoimisto, Kirkkotie 2, 27.–31.10.2014 klo 9–18

Kihniänkylän koulu, Virtaintie 924, 27.10.2014 klo 15–19

Alaviitalan koulu, Seinäjoentie 791, 27.10.2014 klo 15–19

Seinäjoen lukio, Etelä-Seinäjoen toimipiste, Ville Ritolan tie 2 C, 28.10.2014 klo 9.30–9.50, klo 10.30–10.45

Vanhustentalon kerhuhuone/ Pienkoti Koivupirtti, Keikulinkuja 12, 29.10.2014 klo 12–13

S-market, Keskustie 43, 30.–31.10.2014 klo 12–18

K-market Viljami, Keskustie 20, 30.–31.10.2014 klo 12–18

Palvelukeskus Koivukaari, Keikulinkuja 10, 29.10.2014 klo 12–13.30

Ylistaron kappeliseurakunnan ennakkoäänestyspaikat:

Ylistaron seurakuntatoimisto, Markinsalontie 2 B, 27.–31.10.2014 klo 9–18

Ylistaron koulukeskus, Kaukolanraitti 50, 27.10.2014 klo 9–12

Untamalan yhteistalo, Kosolantie 45, 28.10.2014 klo 10–12

Västinkartano, Västilänkuja 10, 29.10.2014 klo 9–11

Tonavanranta, Västilänkuja 8, 29.10.2014 klo 12–14

Aseman kylätalo, Könnintie 125, 29.10. klo 17–19

S-market, Kaukolanraitti 2, 31.10.2014 klo 9–18

Ylipään nuorisoseura, Kylänpääntie 214, 30.10.2014 klo 13–17

Ylistupa, Västilänkuja 8, 30.10.2014 klo 10–12

Kitinojan kyläkirkko, Kitinojantie 691, 27.10.2014 klo 16–18

Halkosaaren koulu, Kitinojantie 49, 28.10.2014 klo 17–19